

sij

strani 4–11

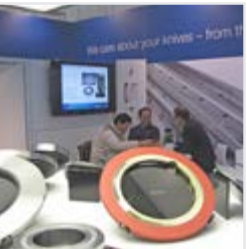
**NOVOLETNE POSLANICE
UPRAVE IN DIREKTORJEV:
ČAS JE ZA PREBOJ**

strani 14-15

**ACRONI: IZVEDBA DRUGE FAZE
VGRADNJE NOVEGA OGRODJA
BLUMING**

stran 32

**POSEL SMO LJUDJE:
NOBENO E-SPOROČILO ALI TELEFONSKI
KLIC NE ODTEHTA STISKA ROK**

- 4** **NOVOLETNE POSLANICE**
INVESTIRAMO
- 12** GEN-I JE NOVI DOBAVITELJ ELEKTRIČNE ENERGIJE
- 12** Z MICROSOFTOM PREHAJAMO NA STORITVE V OBLAKU
- 14** IZVEDBA DRUGE FAZE VGRADNJE NOVEGA OGRODJA BLUMING
POROČAMO
- 16** ULITO V ŠTEVILKE OKTOBRA 2012
INVESTIRAMO
- 17** NOVI ELEKTRONSKI MIKROSKOP PREDAN V UPORABO
INOVIRAMO
- 19** ACRONI IN RCJ ZELO USPEŠNA NA 7. SLOVENSKEM FORUMU INOVACIJ
- 20** "ODLOČILNI ZA INOVACIJE SO PREDANI KADRI"
NAPREDUJEMO
- 22** ACRONIJEVCI Z JEKLENO VOLJO ZASTAVLJENIM CILJEM NAPROTI
POSODABLJAMO
- 24** PRENOVA IN POSODOBITEV LABORATORIJA ZA PRIPRAVO VZORCEV
- 25** POSODOBITEV LAKIRNICE
VZDRŽUJEMO
- 26** POSLEDICE POŽARA NA VROČEM RAVNALNIKU ŽE ODPRALJENE
NE PUSTIMO SE PRESENETITI
- 27** PO POTRESU LAHKO TUDI ZAGORI
SKRBIMO ZA OKOLJE
- 28** ZAPOSLENI V ACRONIJU SE ZAVEDAJO
POMENA ODGOVORNOSTI DO OKOLJA
NAPREDUJEMO
- 29** PROIZVEDLI 10 TON NOVIH POLNJENIH VARILNIH ŽIC
SODELUJEMO
- 30** OKROGLA MIZA O PREBOJU ZNANJA IZ
RAZISKOVALNO-IZOBRAŽEVALNE SFERE V GOSPODARSTVO
SODELUJEMO
- 32** NOBENO E-SPOROČILO ALI TELEFONSKI KLIC NE ODTEHTA STISKA ROK
TRŽIMO
- 33** EUROBLECH 2012 – SEJEM ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ PRIHODNOSTI
- 34** METAL RAVNE IN NOŽI RAVNE SKUPAJ NA SEJMU TEHNOMA 2012
- 35** OBISK SEJMA MSV BRNO
- 36** NASTOP NA HIŠNEM SEJMU PRI NAŠEM
EKSKLUZIVNEM DISTRIBUTERJU ZA ITALIJANSKO TRŽIŠČE
MARKETINŠKI KOTIČEK
- 38** TRG ELEKTRO JEKEL IZGUBLJA ENERGIJO
SODELUJEMO
- 40** V HARSČU PRIDOBILI OKOLJEVARSTVENO
DOVOLJENJE ZA PREDELAVO ŽLINDRE
REBIRTH – ODPADEK JE ZAČETEK NOVEGA!
NAJBOLJŠA SODELAVCA
- 42** USPETI JE PREPROSTO
- 44** **KADRUJEMO**
OZAVEŠČAMO
- 45** ODLIČNA REŠITEV ZA LASTNO ZDRAVJE IN
BOLJŠE POČUTJE – OPUSTIMO KAJENJE
- 46** **ANKETIRAMO**
POTUJEMO
- 48** POZDRAVLJENA, KITAJSKA
OBNAVLJAMO ENERGIJO
- 50** ŽE 10. TRADICIONALNI METALOV TURNIR V MALEM NOGOMETU
- 51** IZLET KMR NA PRIMORSKO
- 52** JEKLAJSKI POHODI V LETU 2013
LOKALNO-AKTUALNO
- 53** KOROŠKI TABORNIKI NA RADIJSKIH VALOVIH
- 54** STARE JESENICE
OHRANJENE NA SLIKAH
LOKALNO-AKTUALNO
- 55** MITJA ŠIPEK, KOROŠKA IKONA IN LEGENDA
POJEMO
- 57** V SREBRO ZAVIT USPEH
OBUJAMO PRETEKLOST
- 59** V JESENIŠKI VALJARNI NEKOČ LE KOVAŠKA KLADIVA
- 61** DRAGOMIR IN DAVORIN BENKO: PREVALJE PO STARIH SLEDEH
ŠPIKOV KOT
- 62** NOVOLETNI ŠPIK
- 63** **AFORISTIČNA ŠARŽA**
KARIKATURA
- 63** **MODRUJEMO**
- 64** **MOŽGANSKI KRIŽKRAŽ**

Fotografija na naslovnici:
www.photopress.com

SIJ Slovenska industrija jekla
skupina

Interni mesečni časopis skupine SIJ – Slovenska industrija jekla

Glavna in odgovorna urednica:
Anja Potočnik.

Področna urednika:
za gorenjsko regijo Stane Jakelj, Acroni,
in za koroško regijo Melita Jurc, Metal Ravne.

Uredniški odbor:
SIJ – Slovenska industrija jekla: Monika Štojs; Acroni: Petra Žvan, Nataša Karo; Metal Ravne: Vesna Pevec Matijević, Eleonora Gladež; Serpa: Mitja Laure; Elektrode Jesenice: Raško Penič, mag. Mojca Šolar; Noži Ravne: Egidij Hudrap, Romana Petek; SUZ: mag. Tanja Avguštin Čufer, Teja Platiša; ZIP center: Kristijan Oprešnik.

Stalni sodelavci:
Boris Berginc – Špikov kot; Tone Kelbl in Marjan Mencinger – Obnavljamo energijo/pohodništvo in potovanja; Drago Ronner – križanka; Andrej Brumen - Dejde – Aforistična šarža.

Nepodpisane fotografije:
arhiv SIJ-a, Dreamstime, iStock, Shutterstock, Microsoft Office Online, www.wikimedia.org.

Jezikovni pregled: mag. Andreja Čibron - Kodrin.

Oblikovanje: Sans, Andrej Knez, s.p.

Tisk: ZIP center.

Naklada: 3000 izvodov.

Izdajatelj in naslov uredništva: SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d., Gerbičeva 98, 1000 Ljubljana, tel.: 01/242 98 18, e-pošta: anja.potocnik@sj.si, melita.jurc@metalarvne.com, stanislav.jakelj@acroni.si

Anja Potočnik, pomočnica uprave za odnose z javnostmi in odgovorna urednica, SIJ – Slovenska industrija jekla

fotografija: Irena Herak

Zgrabi DA za danes

»Jutri ga bom poklical.« (Jutri ga morda ne bo.)

»Jutri začnem hujšati.« (Verjetno vas bo kdo povabil na večerjo.)

»Nekoč bom napisala knjigo.« (Najkrajši tečaj pisanja se glasi: »Stori to!«)

»En dan ne bo nič spremenil.« (Pogodbo bo dobil vaš konkurent.)

Se morda podobno dogaja vam?

Odlaganje vzame največ energije. Je tat, ki krade sanje, ambicije in uspeh, pravita Skip Ross in Carol C. Carslon v svoji knjigi Recite DA svojemu potencialu.

Občutek nujnosti, želja po takojšnjem ukrepanju lahko sprosti energijo, za katero nismo niti vedeli, da jo imamo.

Da bi v prihodnjem letu čim manj odlašali, znali tvegati preudarno in odprli vaše neslutene potenciale.

ČAS JE ZA PREBOJ

Ni dovolj samo vedeti;
znanje je treba tudi uporabljati.

Ni dovolj hoteti,
treba je tudi narediti.

J. W. Goethe

Spoštovane sodelavke in cenjeni sodelavci,

staro je že zelo iztrošeno in bilo je naporno, novo nam vnaprej napoveduje neprizanesljivost. Je pa vseeno nov obet, 365 novih priložnosti, da skujemo svojo in skupno zgodbo o poslovnem presežku. Mnogi pravijo, da je kriza tudi priložnost. Mi v to verjamemo, saj smo za to v preteklih letih ustvarili vse potrebne pogoje z nenehnim in preudarnim vlaganjem v izboljšanje tehnologije, proizvodnih procesov, logistike, informatike. Poskrbeli smo za lastno oskrbo z jeklenim odpadkom in nenehno povečujemo našo ekološko in energijsko učinkovitost. Veliko vlagamo v postavljanje lastne prodajne mreže za ohranitev in povečanje tržnega deleža v EU in drugod po svetu.

Vseh teh vlaganj, prizadevanj ter da delamo več in bolje, pa še ne čutimo dovolj v našem izplenu. Z letošnjimi rezultati smo lahko sicer delno zadovoljni, še posebno če se primerjamo z drugimi v panogi, vendar nam to ne prinaša mirnega spanca in zahteva našo dodatno marljivost in prizadevanje. Stremimo

k vstopu v prvo ligo, saj imamo vse pogoje za izdelovanje vrhunskega jekla in za odlični servis našim kupcem povsod po svetu. Imamo vas – izvrstne sodelavce, ki ste predani in ustvarjalni. Ste posamezniki, ki ste zmožni marsičesa, le skupaj pa zmoremo še več. Dovolj imamo boja, v prihodnjem letu želimo narediti preboj. Verjamem, da smo tega sposobni, zato naj vsako povprečnost in neotipljivost zamenjajo odličnost in konkretna dejanja.

Želim vam osrečujoče praznične trenutke. Naj nam leto 2013 prinese sveže poglede, da bomo znali ustvariti pozitivne, iskrene in uspešne vezi za osebni in poslovni preboj.

Tibor Šimonka,
predsednik uprave
skupine SIJ – Slovenska industrija jekla

Za obvladanje trdnosti kovine

je potrebna prožna miselnost.

Želimo vam inovativno leto 2013!

sij
skupina

Slovenska industrija jekla

Vsak cilj, četudi na prvi pogled še tako visok in oddaljen, je dosegljiv, če si ga srčno želimo izpolniti, premoremo dobro in homogeno ekipo, smo pripravljeni zanj trdo delati, imamo dovolj znanja, vztrajnosti ter poguma in nas spremlja kanček sreče.

Spoštovane, spoštovani!

Iztekajoče se leto 2012 je bilo v Sloveniji zaznamovano s poglobljajočo se krizo, propadom številnih gospodarskih družb, negativnimi zgodbami slovenskega lastninjenja, kreditnim krčem in dramatičnimi informacijami politikov o stanju v državi. Zato ne čudi, da je bil Metal Ravne, največji zaposlovalec na Koroškem, izpostavljen kot svetla izjema med podjetji, ki v teh turbulentnih časih zaokrožuje pomembne naložbe, uspešno posluje in smelo načrtuje svojo prihodnost. Ni naključje, da smo ob splošnem pomanjkanju velikih pridobitev na odprtje naše nove naprave za pretaljevanje jekla pod žlindro pritegnili rekordno število pomembnih gostov, vključno s predsednikom vlade Republike Slovenije in ministrom za gospodarstvo. In kar logično je, da postaja privatizacija Slovenske industrije jekla prepoznana kot vedno bolj zaželeni model uspešnega lastninjenja državnega premoženja.

Metal Ravne je z zagonom naprave za elektropretaljevanje jekla pod žlindro vse do premera 1400 mm zaključil veliko fazo tehničnega razvoja in s tem pomembno prenovil in razširil tehnične zmogljivosti. Poleg razširitve ponudbe izdelkov smo tako naredili prve korake na poti med proizvajalce jekel za dejavnosti z velikim potencialom rasti, kot so energetika, petrokemijska industrija in letalska industrija. Pomembno je, da v Metalu Ravne vemo, kam želimo priti in kakšni bodo naši naslednji razvojni koraki.

Ker vsaka pot sestoji iz nešteto korakov, vemo, da če želimo biti jutri najboljši, moramo biti uspešni že danes. Letos razmere na evropskem trgu metalurških proizvodov niso bile ugodne. Vseeno nam je v prvem polletju uspelo zagotoviti visoko proizvodnjo in prodajo. V jesenskih mesecih pa sta se pomanjkanje naročil in padanje cen dotaknili tudi nas. Za nameček smo imeli še večjo okvaro 25 MN stiskalnice in daljši izpad proizvodnje. A s hitrimi prilagoditvami smo negativne vplive omejili in z zadovoljstvom ugotavljamo, da je zaokroženo poslovno leto

2012 za nas uspešno. Kot je poslovno uspešno leto tudi za naša povezana podjetja Serpa, Ravne steel center in Kopo New York. Vsem za doseženo v težkih razmerah iskreno čestitam.

Zavedamo se, da leto 2013 prinaša nove izzive in bo pospremljeno s precejšnjo negotovostjo. Zato se v Metalu Ravne aktivno pripravljamo, da bi tudi v prihodnje bili uspešni. Osredotočamo se na aktivnosti za povečanje učinkovitosti prodaje, proizvodnje in razvoja. K temu usmerjamo tudi vse druge poslovne funkcije. Dodatne priložnosti vidimo v novih proizvodih in novih kupcih EPŽ-jekla, jeklih za energetiko in skupaj s Serpo v mehansko obdelanih odkovkih. V sodelovanju z Ravne steel centrom in Sidertoce bomo razvijali in krepili orodna jekla z lastno blagovno znamko. Vse dokler bo kriza v Evropi trajala, bomo še bolj kot do zdaj ob podpori podjetja Kopo New York širili prodajo v ZDA in Kanadi ...

Kljub neugodnim globalnim ekonomskim napovedim verjamemo, da smo lahko tudi v takšnih razmerah uspešni. Imamo zelo dobro in homogeno ekipo vseh zaposlenih, ki skupaj zmore veliko. Imamo lojalno rastočo mrežo, ki nam pomaga pri tržnem pozicioniranju. In imamo podporo v vodstvu Slovenske industrije jekla in lastnikov. Korošci sami pa premoremo dovolj vztrajnosti in hotenja. Za uspeh je naštetih dovolj. To vem iz svoje letošnje počitniške dogodivščine. Majhna homogena skupina Korošcev se je odpravila visoko svojim sanjam naproti, da smo se nazadnje dotaknili neba 8051 metrov visoko na Broad Peak.

Zato še toliko bolj verjamem, da lahko v letu 2013, kljub vsemu ali vsemu navkljub, dosežemo svoje cilje.

Želim vam prijetne praznike in izpolnitev vaših sanj.

Andrej Gradišnik,
glavni direktor Metala Ravne

Acroni – sinonim za Jekleno voljo

Letošnje leto je za acronijevce zopet en mesec krajše kot za vse ostale zemljane. In to »po zaslugi« velikega in zahtevnega projekta zamenjave valjavskega ogrodja v Vroči valjarni. Tako v Acroniju vsi že nestrpno pričakujemo 2. januar, ko načrtujemo zagon novega valjavskega ogrodja. V tem pričakovanju in pripravah je minilo celotno leto 2012, v katerem pa nam je kljub zaostreni tržni in gospodarski situaciji uspelo uresničiti večino načrtov.

V Jeklarni smo preseгли proizvodnjo magičnih 100.000 ton nerjavnih slabov, skupna proizvodnja pa je malenkost višja kot rekordnega leta 2008. Na osnovi vsega doseženega smo prepričani, da prihodnje leto znamo in zmoremo izdelati 500.000 ton kakovostnih slabov, saj smo že dobro osvojili dnevno proizvodnjo 13 nerjavnih in 24 običajnih šarž.

V primerjavi z letom 2011 smo proizvodnjo in prodajo nerjavnih plošč povečali za 20 odstotkov, legiranih, poboljšanih plošč pa celo za 40 odstotkov. Tudi celotna proizvodnja in prodaja sta bili v primerjavi z lanskim letom za 27.000 ton ali 9 odstotkov višji. Kljub temu pa bo vrednost letošnje prodaje v primerjavi z lanko nižja, kar je posledica nižjih prodajnih cen.

V Acroniju smo zelo ponosni tudi na znižanje internih reklamacij in reklamacij naših kupcev, saj smo prve znižali za 26 odstotkov, reklamacije naših kupcev pa so se znižale za 35 odstotkov. Na osnovi tega lahko upravičeno sklepamo, da smo delali bolje.

Vsi ti rezultati dokazujejo, da smo v Acroniju zaposleni sodelavci z jekleno voljo, s katero premagujemo vsakodnevne izzive. Moramo pa si vseeno zastaviti vprašanje, kakšno bi bilo naše poslovanje, če ne bi dosegli vsega naštetega. V Acroniju bomo še naprej jekleni in si prizadevali ter razvijali izboljšave, ki nam bodo omogočale, da bomo lahko na trgu konkurenčni tudi v prihodnjih letih.

Po 48 letih se tako od Acronija poslavlja stari bluming, ki ga bo nadomestil zmogljivejši stroj, širine 2,5 m. To bo velika pridobitev, na osnovi katere lahko bolj optimistično gledamo v prihodnost, saj bomo lahko delali bolje in več. Obenem pa se nam odpirajo nove možnosti za razvoj tako v smislu kakovosti kot tudi količine. Zaradi vsega naštetega in naše jeklene volje bomo v Acroniju v prihodnost lahko gledali optimistično.

Vaš direktor
Slavko Kanalec

Krizo smo sprejeli kot priložnost za širitev tržnega deleža

Ravne, pravočasno in pravilno razmišljanje o strategiji in razvoju družbe Noži Ravne poraja iz leta v leto nove možnosti nastopa na globalnem trgu.

Spoštovani sodelavke, sodelavci in prijatelji družbe Noži

Tako tudi letos beležimo kar nekaj zavidljivih dosežkov v našem poslovanju. Razvoju produktov, podprtim z vrhunskim znanjem, se vsekakor mora pisati svetla prihodnost. Ta nam služi kot motivacija, ki nam vliva zaupanje in samozavest ter je rdeča nit vztrajanja na poti razvoja družbe. To nas postavlja ob bok najboljšim proizvajalcem industrijskih nožev na globalnem trgu.

Leto 2012 je bilo uspešno poslovno leto, seveda prepleteno z vsemi vplivi iz bližnje in daljne okolice. V letu, ko nismo investirali, smo z različnimi izboljšavami povečevali učinkovitost sistema in organiziranost družbe. Izboljšave so vedno nujne za ohranjanje konkurenčnosti družbe in dodajanje vrednosti našim produktom z avtomatizacijo in s standardizacijo postopkov. Notranjo učinkovitost družbe pa smo začeli izboljševati z uvedbo tako imenovane vitke proizvodnje. Ta nam je in bo tudi v prihodnje v oporo pri rasti notranje učinkovitosti in vsesplošne dodatne rasti družbe v vseh pogledih.

Ne zatiskamo si oči, pred nami je težko obdobje večletne krize, ki pa jo bomo morali razumeti in se z njo spoprijeti, ne bomo pa ji mogli ubežati. Zato bomo težave, ki so na vidiku, sprejeli kot izzive, vsak izziv je pa tako ali tako priložnost za dokazovanje sposobnosti posameznika in družbe. Krizo smo sprejeli kot priložnost za širitev tržnega deleža. Za prihodnjo

rast in razvoj pa bodo potrebne dodatne naložbe v družbi. S tem bomo iz krize izšli še tržno močnejši in z veliko komparativnimi prednostmi pred konkurenco. Za izpeljavo takšnega ambiciozno naravnane projekta potrebujemo široko razumevanje lastnikov. Prav tako bo treba doseči širok konsenz na vseh ravneh v družbi za razumevanje sporočil s trga. Stvari se spreminjajo z bliskovito naglico.

Zaupamo v svoje znanje, ker verjamemo v svoje produkte. Prepričan sem, da nam bo uspelo in bomo tako lahko ohranili in še povečali sloves enega glavnih kreatorjev proizvodnje in prodaje vrhunskih produktov na globalnem trgu.

Pred nami je samo še drobec leta 2012. Želim vam, da preživite praznike strpno in polni spoštovanja ter ljubezni do svojih najbližjih. Naj se uresničijo vsi naši in vaši načrti in želje v letu 2013!

Za praznike pa polno snega, veliko smeha in zdravja ter sreče med najbližjimi. Ne pozabimo pa tudi tistih, ki tega nimajo.

Srečno in zdravo 2013.

Darko Ravlan,
direktor Nožev Ravne

Razvijamo zahtevnejšo strukturo izdelkov za kupce v industriji

Letos smo zaključili tehnološko-razvojno investicijo v proizvodnjo lasersko varjenih polnjenih žic. Na novi liniji bomo izdelovali kakovostne polnjene žice z visoko dodano vrednostjo.

Spoštovane sodelavke in cenjeni sodelavci,

v letu 2012 smo v dosti težjih pogojih poslovanja odločno in timsko delovali v smeri doseganja zastavljenih ciljev in se pri tem dinamično prilagajali razmeram na trgu.

Na obstoječe in nove trge smo prodali 10.500 ton varilnih izdelkov v vrednosti 18 milijonov evrov, količinsko devet odstotkov več kot v predhodnem letu. Količinska prodaja varilnih žic se je povečala za 13 odstotkov, od tega najbolj varilne žice MIG, in sicer za 61 odstotkov, prodaja elektrod pa za dva do tri odstotke. Največjo rast prodaje smo dosegli na trgih EU, kjer smo izboljšali kakovostno strukturo prodaje. Na trgih Nemčije, Francije in Nizozemske smo pomembno povečali prodajo visokotrdnostnih varilnih žic in dvojno oplaščenih elektrod. Na naših tradicionalnih trgih nekdanje Jugoslavije in Slovenije smo ohranili obstoječe tržne deleže in povečali predvsem prodajo specialnih elektrod.

Vodili smo agresivno politiko v vseh segmentih delovanja, predvsem pa pri prodaji, nabavi, plačilih, zalogah in produktivnosti. Od novih naročil, ki smo jih pridobili, je bilo pomembnejše letno naročilo 650 ton MIG-varilne žice nemškega kupca, sklenili smo letno pogodbo o zastopanju z našim največjim kupcem v Srbiji, povečali obseg maloprodaje izdelkov v Sloveniji, pridobili cenejše vire nekaterih surovin, za nove prodajne projekte (Certilas, Kjellberg, Metallit) smo razvili kakovostne izdelke, pridobili tehnična priznanja (elektrode EVB 75, EVB Ni, Rutilen E, varilni praški in žice AB 123 / EPP 2/3) in sprožili razvoj nove rutilne elektrode.

V letu 2012 smo zaključili razvojno investicijo v proizvodnjo lasersko varjenih polnjenih žic. Na novi liniji bomo izdelovali kakovostne polnjene žice z visoko dodano vrednostjo. Z osvojenjo inovativno tehnologijo izdelave cevi z lasersko varjenim trakom se lahko primerjamo po kakovosti izdelkov in fleksibilnosti procesov z najboljšimi proizvajalci polnjene žice v Evropi. V teku so aktivnosti razvoja posameznih izdelkov, pridobivanja priznanj in trženja. Prvi odzivi kupcev po testiranju vzorcev so pozitivni in pridobivamo prva večja naročila.

V letu 2013 začnemo prenoviti proizvodnjo elektrod, in sicer obnovo sušilne peči na liniji 4 in vlečne linije v rezalnici. V obdobju 2014–2016 načrtujemo posodobitev opreme na liniji 1 in s tem razširitev proizvodnje ter izboljšanje kakovosti dvojno oplaščenih in specialnih elektrod. Z avtomatizacijo procesa bomo zagotovili boljšo pretočnost in večjo produktivnost proizvodnje. V letih 2017–2020 bomo prenovili naprave na liniji 4 in posodobili proces priprave elektrodnih mas.

V letu 2013 bomo osredotočeno nadaljevali razvojne in trženjske aktivnosti v smeri prodaje zahtevnejših izdelkov, predvsem visokotrdnostnih varilnih žic, polnjenih žic, specialnih, legiranih in dvojno oplaščenih elektrod, in to kupcem v industriji.

Ob izteku leta se vam zahvaljujem za sodelovanje in želim vesele praznike, uspešno in srečno leto 2013.

Jakob Borštnar,
direktor Elektrod Jesenice

Z novimi močmi uresničujemo ideje na tehničnem in komercialnem področju

Občutek imam, da smo ravnokar vstopili v leto 2012, pa se od njega že poslavljam. Verjetno prav ta občutek hitrosti ilustrira dinamiko in številne preobrate, ki so se dogajali letos in nas opozarjali, da gospodarska kriza v Evropi na žalost še ni stvar preteklosti.

Po zadovoljstvu ob koncu zelo uspešnega leta 2011 smo tudi v letošnje leto vstopili z optimizmom in s cilji, ki so bili podobni lanskim. Kmalu pa se je začelo nakazovati, da nas v letu 2012 čakajo precejšnje ovire in težave pri izpolnjevanju zastavljenih ciljev, saj so kupci v avtomobilski industriji, ki obsega 65 odstotkov SUZ-ovega trga, zaradi krize v tem industrijskem sektorju začeli zmanjševati naročila. Največji izpad naročil se je dogodil pri storitvah žarjenja, saj je naročnik in posledično tudi SUZ zaradi krize izgubil za 350 ton naročil na mesec, ki jih je bilo nemogoče nadomestiti pri drugih kupcih. Veliko je k izgubi naročil žarjenja prispevala tudi občutno previsoka cena plina, ki je bila do sedaj v Sloveniji popolnoma nekonkurenčna v primerjavi z drugimi državami. Upajmo, da se bodo v letu 2013 cene energentov spustile na cenovne nivoje, ki bodo omogočali konkurenčni nastop na tujih trgih.

Vse težave, ki so nas pestile med letom, so nas samo še bolj utrdile v prepričanju, da sta razvoj novih izdelkov in intenzivno iskanje kupcev v recikličnih sektorjih industrije, kot so farmacija, energetika in elektro industrija, edina prava odgovora na gospodarsko krizo.

Z novimi močmi na tehničnem in komercialnem področju smo začeli uresničevati ideje, za katere smo prepričani, da pomenijo za SUZ odpiranje novih možnosti razvoja in izboljšanje poslovanja.

V začetku letošnjega leta smo zagnali proizvodnjo v novem Centru za obdelavo kovin, ki je ob dobrem sodelovanju

z Acronijem in Elektrodami lepo zaživel in že daje prve dobre rezultate. Z našo novo dejavnostjo smo obstoječo proizvodnjo paličnega jekla nadgradili z zahtevnimi obdelavami in začeli ustvarjati izdelke z bistveno višjo dodano vrednostjo. Seveda pa je obstoječa dejavnost šele prvi korak v našem razvoju, saj v letu 2013 načrtujemo začetek sodelovanja z velikima zunanjima kupcema, za katera bomo izdelovali izdelke iz našega paličnega jekla, s tem pa podaljšali naš proizvodni proces in ustvarili več dodane vrednosti.

Zaradi zmanjševanja naročil pri slovenskih kupcih je naša prodajna služba v drugi polovici leta močno intenzivirala aktivnosti na tujih trgih, kjer gospodarska kriza ni imela tako močnega vpliva. Pridobili smo nove kupce v Skandinaviji, Nemčiji in Avstriji, kar daje dobre obete tudi za leto 2013.

Drage sodelavke in spoštovani sodelavci. Kot vidite, nas v letu 2013 čaka polno novih, zahtevnih izzivov, ki pa jih ni mogoče udejanjiti brez vašega polnega angažiranja in visoke pripadnosti kolektivu.

V letu 2012 ste se izkazali s požrtvovalnostjo in z dobro opravljenim delom, zato upam in si želim, da bomo tako ali pa še bolje nadaljevali tudi v prihajajočem letu.

Ob bližajočih se božično-novoletnih praznikih želim vam in vašim najbližjim veliko sreče, zdravja in polno uspehov.

Andrej Pogačnik,
direktor SUZ-a

Pred nami je leto preudarnih odločitev

Čas mineva, ne glede na to, koliko truda in aktivnosti smo vložili vanj, kakšne cilje smo si zastavili in koliko je bila izpolnitev teh ciljev odvisna od nas samih in koliko od drugih oziroma okolja in časa, v katerem delujemo.

Vsako leto pride december, pa če nam je všeč ali ne, in staro leto se posloviti, da naredi prostor novemu.

In prav je, da pride december. Ta čas lepih želja, drobnih pozornosti, veselja in upanja. Pa seveda tudi čas, ko si zastavimo nove cilje.

Za podjetja je to tudi čas, ko se ozremo nazaj in naredimo bilance. Torej čas številik in rezultatov ter primerjav s preteklimi leti. Je bilo dobro, slabo, bi lahko bilo bolje? Smo se dovolj potrudili za doseganje ciljev? Bi naredili drugače, če bi lahko čas zavrteli nazaj?

Na koncu je vedno rezultat tisti, ki šteje. Pove nam, ali je pot prava ali pa bo treba kaj spremeniti. Je povzetek celoletnih aktivnosti, prilagajanj, ukrepov in usmeritev. Pomembno je, da znamo in zmoremo za rezultate prevzeti odgovornost. Ne glede na to, kakšni so.

Že lani smo predvideli, da čaka invalidska podjetja v letu 2012 negotovo poslovanje. Z januarjem je stopila v veljavo nova zakonodaja, ki je močno zaostriła pogoje pridobivanja in porabe državnih pomoči. Potrebno je bilo veliko aktivnosti, da smo se tem spremembam pravočasno prilagodili in poslovno leto zaključili uspešno.

Dosegli smo večino zastavljenih ciljev in družbo ohranili poslovno in finančno stabilno.

Brez vseh sodelavcev in njihovega truda teh rezultatov ne bi bilo. Zato ob tej priložnosti še enkrat iskrena hvala vsem zaposlenim v družbi.

Za nami je leto intenzivnega iskanja novih kupcev in novih trgov ter ohranitve že obstoječih. Brez obstoječih kupcev je težko ohranjati stabilnost poslovanja. Trgi se spreminjajo, tako nabavni kot prodajni. Njihovim zahtevam se je treba nenehno prilagajati.

V družbi združujemo znanje in dolgoletne izkušnje na vseh področjih dela. Zagotavljamo kakovost vseh naših izdelkov in storitev ter varujemo okolje. To potrjujejo tudi pridobljeni certifikati.

Uspešno smo izvajali tudi vse koncesijske dejavnosti na osnovi pogodb z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve. Zaposlitveno rehabilitacijo, program socialne vključenosti in posredovanje dela. Smo edini v regiji, ki najbolj ranljivim skupinam zagotavljamo možnost vključitve na trgu dela.

Leto, ki je pred nami, ne obeta veliko dobrega. Potrebne bodo preudarne odločitve. Potrudili se bomo in skupaj naredili vse, da bo leto 2013 minilo brez večjih pretresov v poslovanju družbe. Ohranimo optimizem, pozitivno naravnost in srčnost.

Vsem sodelavkam in sodelavcem ter njihovim družinam voščim vesele božične praznike in vse dobro v novem letu.

Alenka Stres,
direktorica ZIP centra

GEN-I JE NOVI DOBAVITELJ ELEKTRIČNE ENERGIJE

▲ Tibor Šimonka, SIJ – Slovenska industrija jekla, in dr. Robert Golob, GEN-I

Konec letošnjega novembra smo podpisali pogodbo o dobavi električne energije za leto 2013 z GEN-I. Pogodba opredeljuje letno dobavo električne energije v višini 480 GWh, kar je skoraj štiri odstotke celotne slovenske porabe. Prepričani smo, da smo dobili cenovno ugodnega in zanesljivega dobavitelja električne energije.

Z MICROSOFTOM PREHAJAMO NA STORITVE V OBLAKU

Skupina SIJ – Slovenska industrija jekla je z Microsoftom in njegovim partnerskim podjetjem Kopa novembra sklenila dogovor o prehodu na storitve v oblaku Microsoft Office 365, ki jih bo uporabljalo približno 1100 zaposlenih. To so poslovne storitve v računalniškem oblaku, s katerimi podjetja vseh velikosti hitro pridobijo dostop do nepogrešljivih Microsoftovih poslovnih orodij za komuniciranje, sodelovanje in storilnost zaposlenih. Drugi največji prehod na Office 365 v Sloveniji po Mercatorju, kjer Microsoftove storitve v oblaku že uporablja približno 6000 uporabnikov, je del celovite prenove in poenotenja informacijskega okolja v skupini SIJ – Slovenska industrija jekla, kar nam bo omogočilo večjo preglednost in nižje stroške za informacijske tehnologije. ●

► **Biljana Weber,**
generalna direktorica
slovenskega Microsofta:

»Veseli nas, da so se za naše storitve v oblaku odločili tudi v skupini SIJ – Slovenska industrija jekla. Pred nami je tako nov projekt prehoda na računalništvo v oblaku, ki je med večjimi v regiji in ki ponovno dokazuje, da se slovenska podjetja še kako zavedajo pomena pravih tehnologij za uspešno konkuriranje na svetovnem trgu.«

V najboljših stvareh na svetu je tudi slovensko jeklo.

sij
skupina

Slovenska industrija jekla

Acroni

Metal Ravne

Noži Ravne

Elektrode Jesenice

SUZ

Odpad

ZIP center

nerjavna jekla

orodna in hitroreznna jekla

specialna jekla

elektro jekla

konstrukcijska jekla

industrijski noži

elektrode

besedilo Roman Robič, vodja tehnologije, Vroča valjarna, Acroni
fotografije Stane Jakelj, RCJ

IZVEDBA DRUGE FAZE VGRADNJE NOVEGA OGRODJA BLUMING

V trenutku ko nastaja članek, je december pred vrati, s tem pa izvedba ene najzahtevnejših montaž opreme v Acroniju v zadnjih letih, vgradnja novega ogrodja za valjanje debele pločevine. V dosedanjih poročanjih sem skušal predstaviti obseg in zahtevnost izvedenih del in del, ki nas še čakajo.

Zaradi obsežnih gradbenih, strojnih in elektro montažnih del se bosta zaustavitev proizvodnje in s tem začetek del izvedla 1. decembra ob 6. uri zjutraj in bosta trajala predvidoma 32 dni. Začetek vročih testiranj je načrtovan 2. januarja 2013.

Od zadnjega poročanja smo izvedli naslednja dela:

- ▶ Zaključili smo vsa elektroinštalacijska dela v strojnicah za visokotlačne hidravlike in Morgoila (sistema za hidrodinamično mazanje podpornih valjev novega ogrodja) in izvedli tudi zagon navedenih strojnic.
- ▶ Izdelali smo dovod hladilne vode DCW.
- ▶ Zaključili smo montažo opreme in elektro inštalacij v strojnici visokotlačnega odbrizga in izvedli zagon le-te.
- ▶ Zaključili smo montažo in zagon sistemov za prezračevanje strojnic za visokotlačno hidravliko in Morgoil.
- ▶ Zaključili smo montažo brusilnega stroja za brušenje valjev. Trenutno potekajo zadnji testi naprave pred prevzemom. O zelo dobrih rezultatih brušenja bom poročal naslednjič.

▶ Okni ogrodja čakata na vgradnjo zloženi na dvorišču Acronija.

▶ Prihod prvega okna ogrodja na dvorišče Acronija

▶ Prihod ohišja valjavskega stroja Edger

▲ Deli novega ogrodja Bluming v skladišču vroče valjarne

- ▶ Izvedli smo montažo in prevzem novega 75-tonskega žerjava v brusilnici valjev.
- ▶ Izvedli smo montažo in prevzem nove kabine ogrodja Bluming.
- ▶ Izdelali smo temelje naprave za razstavljanje valjev, cone ventilskih blokov pri menjavi valjev ogrodja Bluming in izdelali temelje v coni za menjavo valjev do stopnje, ki še omogoča normalno izvajanje proizvodnje.
- ▶ Izvedli smo montažo naprave za razstavljanje valjev. Testiranja bomo začeli predvidoma v zadnjem tednu novembra 2012.
- ▶ Izvedli smo montažo in zagon čistilne komore za čiščenje valjev.
- ▶ Izvedli smo sestavljanje sklopov novega ogrodja Bluming, kot so vstavki valjev, ogrodje valjavskega stroja Edger in cevovodi, ki se montirajo na ogrodje Bluming.

Kar je za uresničitev projekta najpomembnejše, so bili dostavljeni v podjetje Acroni vsi sklopi novega valjavskega stroja vključno z najnujnejšimi rezervnimi deli. Zelo razburljiva sta bila transporta obeh oken ogrodja, saj vsako tehta 212 ton, skupna teža je presegala 350 ton. Več si lahko ogledate na naslovu <http://www.spedition-bohnet.de/en/transport-of-the-month.html>. Ob tako velikem tovoru je transport ogrodja za valjavski stroj Edger teže 100 ton minil popolnoma neopažen.

Ker vemo, da slike govorijo več kot same besede, si v nadaljevanju lahko ogledate nekaj utrinkov iz uresničevanja projekta. ●

▲ Pripravljalna dela med potekom proizvodnje

▲ Zagon strojnice visokotlačnega odbrizga škaže

▲ Izgotovljen temelj naprave za razstavljanje valjev z vozičkom naprave in brusilnim strojem za brušenje valjev v ozadju

ULITO V ŠTEVILKE OKTOBRA 2012

Proizvodnja gotovih proizvodov v t

družba	jan.–okt. 2011	jan.–okt. 2012	indeks
ACRONI	264.015	281.383	107
METAL RAVNE	64.283	63.750	99
NOŽI RAVNE	1.164	1.251	107
ELEKTRODE JESENICE	7.791	8.606	110
SUZ ¹	6.264	3.439	55
SKUPAJ	343.517	358.429	104

SUZ¹ – V obdobju januar–oktober 2011 so storitve žarjenja znašale 2.392 t, leta 2012 le 305,7 t.

Prodaja gotovih proizvodov v t

družba	jan.–okt. 2011	jan.–okt. 2012	indeks
ACRONI	268.536	284.039	106
METAL RAVNE	64.638	64.146	99
NOŽI RAVNE	1.335	1.436	108
ELEKTRODE JESENICE	8.151	8.918	109
SUZ ¹	7.302	4.755	65
ODPAD PIVKA	184.022	202.753	110
RAVNE STEEL CENTER	6.376	7.763	122
DANKOR OSIJEK	24.738	27.286	110
NIRO WENDEN	3.718	3.862	104
SKUPAJ	568.817	604.957	106

Število zaposlenih

DRUŽBE SKUPINE SIJ	jan.–okt. 2011	jan.–okt. 2012	indeks
Zadnji dan v mesecu	3.339	3.216	96
Kumulativno povprečje	3.335	3.222	97

Prodaja gotovih proizvodov v EUR

družba	jan.–okt. 2011	jan.–okt. 2012	indeks
ACRONI	395.894.913	386.835.051	98
METAL RAVNE	142.202.714	141.290.538	99
NOŽI RAVNE	13.506.766	14.205.843	105
ELEKTRODE JESENICE	13.736.822	15.354.192	112
SUZ	6.772.805	5.865.318	87
ZIP CENTER	2.144.124	2.235.369	104
SKUPAJ	574.258.144	565.786.311	99
ODPAD PIVKA	65.803.606	68.681.486	104
RAVNE STEEL CENTER	14.512.078	16.438.697	113
DANKOR OSIJEK	7.713.872	8.005.382	104
SERPA	5.568.142	6.077.607	109
IUENNA***	11.727.743	2.246.307	-
KOPO INTERNATIONAL	33.094.113	37.611.690	114
ACRONI ITALIA **	5.075.925	3.811.014	75
ACRONI DEUTSCHLAND	470.000	417.950	89
NIRO WENDEN	20.440.216	18.359.947	90
SIDERTOCE	11.485.217	10.937.541	95
GRIFFON & ROMANO GROUP *	38.580.601	36.170.972	94
SMG EDELSTAHL	3.822.513	2.937.837	77
SIJ, D. D.	6.497.962	7.277.486	112
ŽELEZARNA JESENICE	8.303	5.860	71
ŽIČNA CELJE	4.350	4.203	97
SIJ Slovenska obdelava jekla	-	821.250	-
SKUPAJ OSTALE DRUŽBE	224.804.641	219.805.228	98
SKUPAJ VSE DRUŽBE *	799.062.785	785.591.539	98

* nekonsolidiran podatek

** Opravljen promet ACRONI ITALIA je v obdobju januar–oktober 2012 znašal 69,5 mio. €.

*** Promet za obdobje januar–junij 2012; družba je v postopku likvidacije.

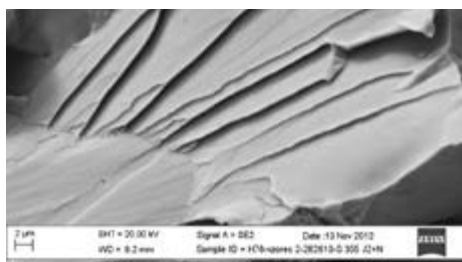
Stane Jakelj, razvojni inženir za nerjavna jekla, RCJ
 dr. Boštjan Bradaščka, razvojni inženir za nerjavna jekla, RCJ
 mag. Erika Bricelj, razvojna inženirka za ogljikova jekla, RCJ

besedilo

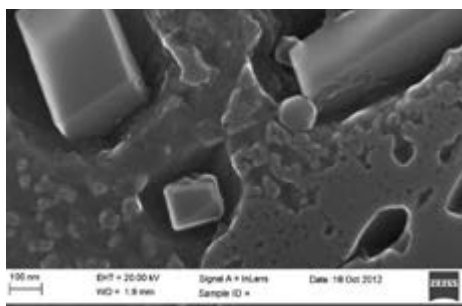
fotografije Stane Jakelj, RCJ

NOVI ELEKTRONSKI MIKROSKOP PREDAN V UPORABO

Oktobra smo na oddelku Razvoj jekel in tehnologij v Razvojnem centru Jesenice zaključili zahteven, mesec in pol trajajoč postopek postavitve in zagona novega mikroskopskega sistema FE-SEM proizvajalca ZEISS, natančneje modela SUPRATM 55 VP. Prilagojenemu transportu v zgornje nadstropje objekta so v prvi fazi sledile postavitve in kalibracija mikroskopa, nato inštalacija OXFORD-ovega EDS- in WDS-detektorja ter GATAN-ove naprave za ionsko jedkanje in napanjanje vzorcev (PECS). Sočasno z montažo in zagonom posameznih delov opreme je potekalo tudi intenzivno izobraževanje operaterjev, kar je omogočilo hiter prehod na redno delo takoj po zaključku inštalacijskih del. Trenutno imajo tako štirje operaterji ustrezno znanje za uporabo novega mikroskopa ter podporne opreme.

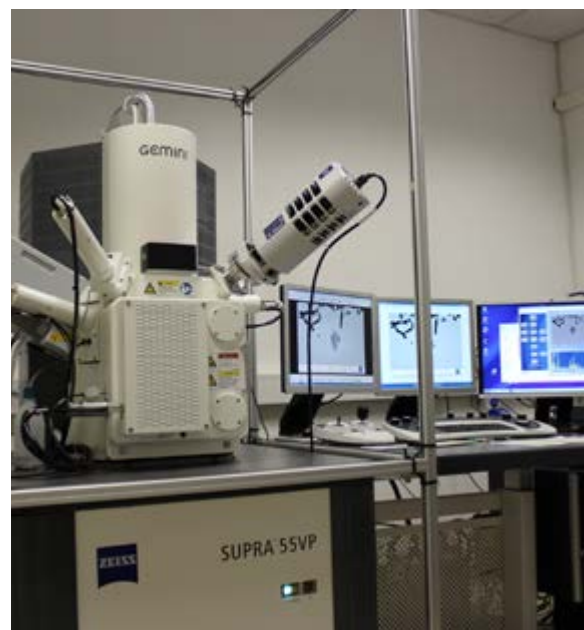
Posnetek karbidnih faz v vzorcu orodnega jekla z *In-lens* detektorjem

Posnetek prelomne površine konstrukcijskega jekla z *In-chamber SE*-detektorjem

Transport novega mikroskopa v objekt s pomočjo avtodvigala

Končna postavitve novega elektronskega mikroskopa v prostoru

SUPRATM 55 VP – Field Emission Scanning Electron Microscope je vrstični elektronski mikroskop na poljsko emisijo. Kot vir elektronov uporablja Schottkyjevo katodo, ki ima glede na ostale vire elektronov, ki so uporabljeni pri klasičnih vrstičnih elektronskih mikroskopih, bistveno boljšo ločljivost ter daljšo življenjsko dobo. Mikroskop omogoča delo v globokem vakuumu in tudi pri nadtlaku, vse do 133 Pa. Na opcijo možnosti dela pri nadtlaku nas v imenu modela opozori oznaka VP (variable pressure). Dogajanje v komori nadzoruje infrardeča kamera, ki je nameščena na zadnji strani mikroskopa. To omogoča operaterju varno manipulacijo vzorca na petosni motorizirani mizici.

Za namen preiskav in analize vzorcev je mikroskop opremljen z različnimi detektorji, ki omogočajo optimalno delo na širokem spektru različnih vrst vzorcev. To so:

- ▶ **In-lens SE-detektor** – za detekcijo »čistih« sekundarnih elektronov, namenjen za zelo visoko resolucijsko slikanje pri nizkih pospeševalnih napetostih
- ▶ **In-chamber SE-detektor** – (tip Everhard-Thornley) za detekcijo sekundarnih elektronov, namenjen za visoko resolucijsko slikanje topografije vzorcev pri nizkih pospeševalnih napetostih

• Mag. Erika Bricelj in dr. Boštjan Bradaškja pri prvih analizah na novem elektronskem mikroskopu

- **VPSE-detektor** – za detekcijo sekundarnih elektronov, namenjen za slikanje pri uporabi nadtlaka v komori za vzorce
- **AsB-detektor** – za detekcijo odbitih elektronov, namenjen za zelo visoko resolucijsko slikanje na osnovi razlik v kemični sestavi
- **STEM-detektorski sistem** – za detekcijo signalov svetlega in temnega polja, ki se tvorijo na tankih TEM-vzorcih
- **X Max 50** – EDS-detektor (energijsko disperzijski spektrometer) proizvajalca Oxford – za izvedbo kemične analize izbranega področja na vzorcu, z možnostjo detekcije kemičnih elementov od berilija dalje ter analizo natančnostjo do 0,1 ut. %
- **Wave 700 WDS-detektor (valovno-dolžinski disperzijski spektrometer)** proizvajalca Oxford – za opravljanje natančnih analiz elementov v sledovih ter lahkih elementov v preiskovanih vzorcih

Izbira detektorja je odvisna od vrste in načina predpriprave vzorca ter od informacije, ki jo želimo pridobiti. Primer posnetka z In-lens detektorjem na vzorcu orodnega jekla prikazuje slika 1. Posnetek je bil narejen na delovni razdalji 1,9 mm (to je razdalja od detektorja do vzorca) ter pri pospeševalni napetosti 20 kV. Merilo na posnetku meri 100 nm. Slika 2 prikazuje primer uporabe klasičnega *In-chamber SE*-detektorja na prelomni površini konstrukcijskega jekla. V tem primeru je znašala delovna razdalja 9,2 mm pri pospeševalni napetosti 20 kV. Merilo na posnetku meri 2 μ m.

Maksimalna pospeševalna napetost elektronskega curka je enaka kot pri klasičnih vrstičnih elektronskih mikroskopih in znaša 30 kV ter je poljubno nastavljiva v območju med 20 kV in 30 kV. Maksimalna povečava, ki jo mikroskop lahko doseže, je 1 000 000-kratna. Pri delu na velikih povečavah je ključnega pomena kakovost priprave preiskovanega vzorca ter zagotavljanje ustreznih pogojev v prostoru, kjer je mikro-

• Novo raziskovalno opremo si je ogledalo tudi vodstvo SIJ-a in Acronija. Od desne proti levi: dr. Anton Jaklič, prof. dr. Vasilij Prešern, Slavko Kanalec, dr. Boštjan Bradaškja in mag. Erika Bricelj

skop inštaliran. Tako smo že pred inštalacijo izvedli meritve vibracij, elektromagnetnih ter akustičnih motenj. Razen elektromagnetnih (EM) motenj so bile meritve ustrezne, za odpravo EM-motenj pa smo bili primorani kupiti še sistem FCS (Field Canceling System). Kakovostno pripravo vzorcev nam zagotavlja sistem za ionsko jedkanje in naparjevanje (PECS – Precision Etching and Coating System) proizvajalca GATAN.

Ker je mikroskop lociran v zgornjem nadstropju objekta in je znašala teža glavnega mikroskopskega sistema skupaj z embalažo kar 951 kg, smo morali uporabiti transport z avtodvigalom, saj transport po stopnicah ni bil mogoč. Avtodvigalo je tako ob maksimalno iztegnjeni roki spustilo mikroskop skozi svetlobnik, lociran na sredini objekta, in sicer v bližino mesta postavitve (slika 3). S tem je bila zaključena faza transporta in začela se je inštalacija celotnega sklopa opreme, ki je bila končana v 20 delovnih dneh. Že med inštalacijo je potekalo intenzivno izobraževanje štirih operaterjev, ki so tako danes že usposobljeni za osnovno delo z mikroskopom. Dodatno izobraževanje, ki bo potekalo v drugi polovici decembra, pa bo omogočilo izvajanje še bolj zahtevnih aplikacij ter možnost obremenitve naprave tudi v popoldanskem času, brez prisotnosti operaterja (avtomatske analize vključkov).

Dodatno smo za optimalno obremenitev naprave v sklopu 8-urnega delovnika mikroskop razbremenili vseh operacij, za katere ne potrebujemo »elektronskega curka«. Vse obdelave podatkov, izvedbe analiz in priprava poročil se opravlja na ločeni procesni enoti, kjer je naložena vsa potrebna programska oprema.

Novi elektronski mikroskop, umeščen v sklop raziskovalne opreme Razvojnega centra Jesenice, je vrhunska razvojna oprema, idealna za industrijsko-raziskovalne aplikacije. Sodoben razvojni laboratorij s strokovno usposobljenimi zaposlenimi z ustreznim znanjem je pravi temelj za ustvarjanje nove dodane vrednosti, ki se skupaj s proizvodno tehnologijo spleta v nerazdružljivo celoto. Tako se odpirajo nove poti in vizije dolgoročnega razvoja. ●

besedilo Nataša Karo, menedžerka sistema stalnih izboljšav, Acroni
fotografije Nataša Karo, Acroni
vir www.foruminovacij.si

ACRONI IN RCJ ZELO USPEŠNA NA 7. SLOVENSKEM FORUMU INOVACIJ

S svečano podelitvijo nagrad avtorjem najboljših inovacij se je na Gospodarskem razstavišču zaključil sedmi Slovenski forum inovacij, osrednja nacionalna prireditev o inovativnosti. Dogodek je privabil skoraj 2000 obiskovalcev, ki so si lahko ogledali predstavljene inovacije, obiskali predavanja in okroglo mizo. Tudi letos smo se uvrstili med najboljše izbrane inovacijske projekte, in sicer s projektoma Razvoj tehnološkega procesa predelave nikljevih super zlitin, katerega nosilec je Stane Jakelj

(RCJ), soavtorji pa so Franci Perko, Janez Katnik, Borut Lešnik ter dr. Boštjan Bradaškja (RCJ), in Razvoj legiranih kotlovskih pločevin za uporabo pri visokih temperaturah, nosilka projekta je mag. Erika Bricelj (RCJ) s soavtorji, to so Emil Šubelj, mag. Anton Košir, Ahmed Musič, Dejan Ahec, Marjan Mencinger, Jani Novak, Marjan Kunšič, Aljoša Reven, Iztok Tomažič, dr. Boštjan Bradaškja (RCJ) in Silva Pintar. Z dobro uvrstitvijo smo dobili možnost predstavitve na Odprtem odru foruma.

▲ Stane Jakelj pri predstavitvi projekta

▲ Mag. Erika Bricelj pri predstavitvi projekta

▲ Dr. Boštjan Bradaškja, mag. Erika Bricelj in Stane Jakelj

Javna agencija Republike Slovenije za podjetništvo in tuje investicije (JAPTI) je na letošnje javno povabilo k prijavi izumov, invencij in inovacij za 7. Slovenski forum inovacij prejela 136 prijav, ki jih je nacionalna ocenjevalna komisija, sestavljena iz 48 uglednih slovenskih strokovnjakov, ocenjevala s tehnično-inovacijskega, vsebinsko-inovacijskega, podjetniško-poslovnega vidika, vidika odličnosti ustvarjalnih industrij in vidika pravic intelektualne lastnine. Glede na kakovost prijavljenih inovacij, predvsem kakovostnejših inovativnih proizvodov, se je na dogodku predstavilo 48 izbranih inovacij – 35 proizvodov, devet storitev in štirje poslovni modeli, od teh jih je že 70 odstotkov v fazi izvedbe oziroma realizacije, med njimi tudi nekaj takšnih, ki so novost celo na svetovni ravni.

Tudi letos smo se na Slovenskem forumu inovacij odlično uvrstili. V kategoriji poslovni model smo dosegli drugo mesto, v kategoriji proizvodi, kjer je bila konkurenca največja, pa deseto mesto. Nosilca projektov mag. Erika Bricelj in Stane Jakelj sta predstavila inovacijska projekta na Odprtem odru foruma in pritegnila kar nekaj pozornosti. Slovenski forum inovacij, ki je bil letos že sedmi po vrsti, se je v vseh teh letih razvil v *osrednji slovenski praznik inovativnosti*. Namen foruma je predstaviti novosti, hkrati pa v poslovnem in tehnološkem stičišču omogočiti inovatorjem in podjetnikom, da se srečajo z največjimi slovenskimi strokovnjaki z različnih področij, spletejo nove poslovne mreže in so za svoje inovativne zamisli tudi nagrajeni. ●

besedilo Metka Šuštaršič, vodja Standardizacije, Acroni

vir Finance Slovenija

“ODLOČILNI ZA INOVACIJE SO PREDANI KADRI”

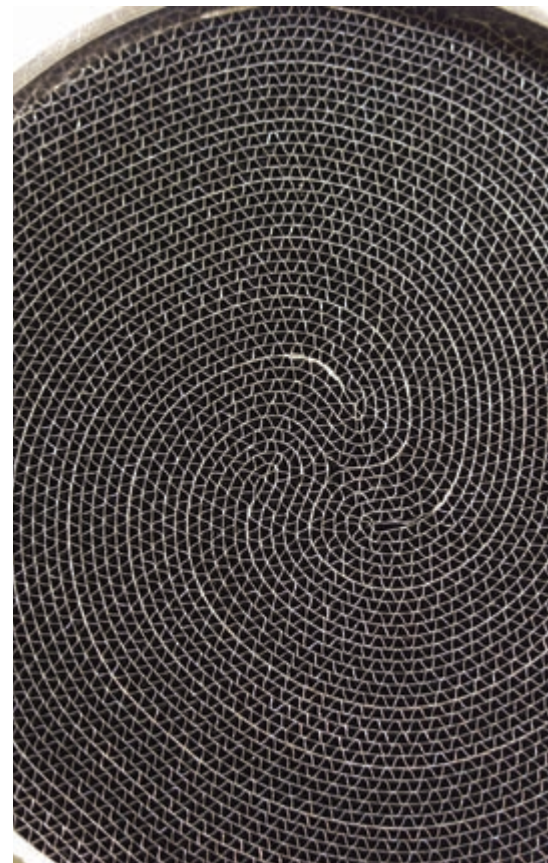
Inovacij mora biti v krizi več – in jih tudi je. To je pravilo, ki se ga zavedajo uspešni ljudje, saj le kot takšni lahko uspešno vodijo podjetja, še zlasti v času, ko so vsa, tudi še tako uspešna, podjetja na preizkušnji.

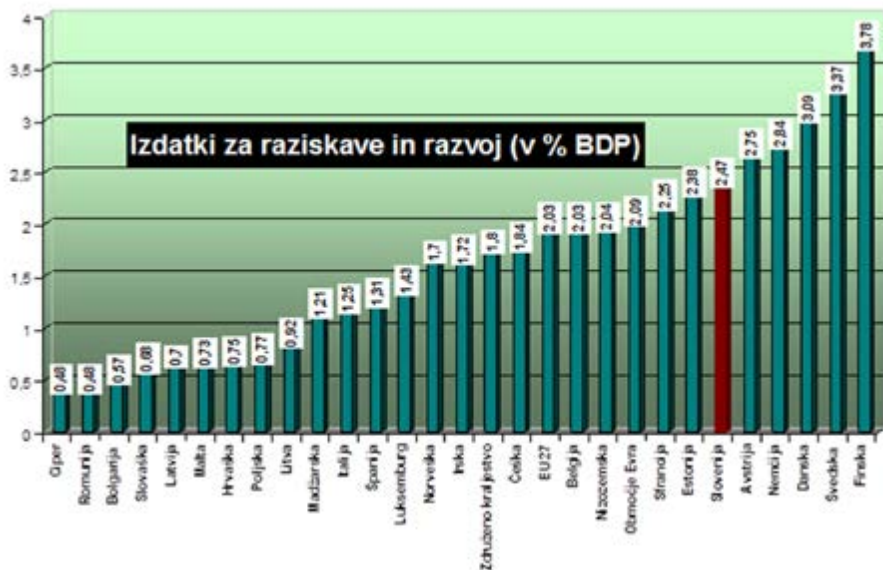
Lani je bilo po podatkih Eurostata za raziskave in razvoj namenjenih skoraj 900 milijonov evrov, kar je slovenski rekord. Slovenski izdatki za raziskave in razvoj (R & R) so ves čas krize rasli in so lani obsegali skoraj dvakrat toliko kot leta 2007. Tudi letos je upravičeno upati na povečanje teh izdatkov, saj je vlada v prvi polovici leta okrepila olajšave za vlaganja v R & R na sto odstotkov vložene zneska. Te olajšave veljajo že letos in bodo veljale tudi prihodnje leto.

Medtem ko po vložnem denarju v R & R (kot delež v BDP) zaostajamo le za Finsko, Švedsko, Dansko, Nemčijo in Avstrijo, pa šepamo pri patentih. Pri tem slovenska podjetja močno zaostajajo za evropskimi tekmeci, saj smo po prihodkih od prodaje patentov med najslabšimi v Evropi.

Podjetniki so odgovarjali na vprašanja, ali so zaradi letos sprejetih davčnih olajšav za R & R več vlagali v to področje. Katero zanimivo inovacijo so razvili? Kaj so počeli v zvezi s patenti in kako inovacije pretopijo v denar?

Sandi Ljutič iz Sandiline na olajšave računa v prihodnjem letu, ko načrtuje razvoj novega stroja. Končujejo razvoj novih oblek za jadranje na deski in kajtanje. Matjaž Delopst iz Alpine pravi, da so vlagali v R & R le toliko, kolikor so morali in mogli, se pa strinja, da so inovacije pogoj za obstanek na trgu. Razvili so nov otroški tekaški čevelj, nov plezalni in smučarski čevelj za mlade. V Krki so vlaganja v R & R že stalnica. Odločilno vlogo pri rasti prodaje imajo kakovostni izdelki, v okviru teh pa so kot gibalno prodajne rasti novi izdelki,

Odločilni za inovacije so predani kadri. Če zaposleni gledajo samo, kdaj bo minilo osem ur delovnika, inovacij ne more biti.

ki so plod lastnega razvojno-raziskovalnega dela. Pri Marku Lotriču iz Laboratorija Lotrič so letos že prejeli potrditev dveh patentov, še nekaj želez pa imajo v ognju. Marko je poudaril, kako pomembna je politika nenehnih izboljšav v podjetju in da šele nenehno spremljanje rezultatov poslovanja na vseh ravneh omogoča oblikovanje pravih strategij. Da tudi dobra inovacija še ne zagotavlja dobrega izdelka, če se ne uvajajo izboljšave tudi pri trženju izdelka. Sašo Ipavec iz podjetja Knauf Insulation odgovarja, da so olajšave dobrodošle, da pa jim vlaganje v R & R narekujejo zahteve kupcev in tekmeci. Prav tako je še kako pomembno, če z inovativnimi izdelki neposredno obvladujejo kupce in ne poslujejo z njimi samo

preko agentov in distributerjev. Da so start-up podjetje, ki mora nenehno izvajati izboljšave, pa zatrjuje Andraž Tori iz Zemanata. Pravi, da se inovacija pretopi v denar predvsem z nenehno usmerjenostjo na potrebe kupcev in trgov.

Odločilni za inovacije so predani kadri. Če zaposleni gledajo samo, kdaj bo minilo osem ur delovnika, inovacij ne more biti. Tako je zatrnil Slavko Kanalec, glavni direktor Acronija, ki je z upoštevanjem pravila o naraščanju inovacij v času krize posegel po samem vrhu najuspešnejših predstavnikov prav tako uspešnih podjetij v Sloveniji. Med drugim je podal naslednji odgovor na zastavljena vprašanja podjetnikom.

Inovacije so pri nas stalnica in zaradi davčne olajšave letos zanje ne namenimo več sredstev. V metalurgiji imajo izdelki zelo dolgo življenjsko dobo, zato se najbolj posvečamo inovacijam, ki nam izboljšajo tehnologije, s katerimi pridemo do izdelkov. Smo pa edini v svetu razvili posebno kovinsko folijo, ki se je najprej uporabljala pri katalizatorjih za velike dizelske motorje za ladje ali generatorje za energetske objekte. Zdaj se uporaba širi v avtomobilsko industrijo in je denimo del serijske opreme golfa najnovejše generacije. Na mesec zdaj že naredimo od 300 do 350 ton te posebne kovinske folije. Razvijamo

novi tehnologiji za čiščenje nerjavnih plošč. Zdaj se za to še uporablja kislina, po novem bo to vodikova plazma. Ta nova tehnologija je precej cenejša od starega postopka in do okolja prijaznejša. Inovacije je v denar najlažje pretopiti z večjimi tržnimi deleži in večjo prodajo. Pozornost je treba nameniti razvoju tega, kar prinaša denar. Za kar seveda moraš znati oceniti, kaj trg potrebuje, in tja usmeriti razvoj. Novih tehnologij sicer ne patentiramo; ker je to drago in ker ne želimo, da bi tekmeci spoznali naše proizvodne procese. ●

besedilo Slavko Kanalec, glavni direktor Acronija
fotografije Stane Jakelj, RCJ

ACRONIJEVCI Z JEKLENO VOLJO ZASTAVLJENIM CILJEM NAPROTI

**Jeklena
volja
ACRONI**

Dejstvo je, da časi, v katerih živimo, niso preprosti. Vsak dan poslušamo novice o varčevalnih ukrepih, o zniževanju stroškov, o krču v gospodarstvu, o nezaupanju v družbi. Številna podjetja zapirajo svoja vrata, število nezaposlenih se večja, dela je manj. In obeti niso vzpodbudni. Vendar obstajajo svetle izjeme in Acroni je zagotovo ena izmed njih. Celotna skupina SIJ – Slovenska industrija jekla, katere jekleni steber je tudi Acroni, je ena redkih gospodarskih skupin, ki posluje dobro in ki si za svoje sodelavce prizadeva za čim boljše pogoje.

Vendar to ni samoumevno. Da ohranimo dobro poslovanje, širitev in razvoj, se moramo vedno znova, vsak dan posebej dokazovati na vse bolj zahtevnem trgu.

In kako to počnemo v Acroniju? Z jekleno voljo! Ta je tista, ki nas vodi v nepredvidljivih časih. To je naša identiteta. In to je naša temeljna vrednota. Jeklarji smo jekleni in taka je naša volja, ki je od decembra tudi nov slogan vseh zaposlenih v podjetju Acroni.

JEKLENA VOLJA JE ACRONIJEVA NOVA SMER

Z namenom uvajanja nove strategije in doseganja ambicioznih ter dolgoročnih ciljev, ki bi jih poznali in »živelni« vsi zaposleni, smo v Acroniju poiskali način in spodbudo, ki bosta to omogočala. Kako do leta 2020 postati vodilni proizvajalec nerjavne debele pločevine in izdelkov iz specialnih jekel in zlitin ter zanesljiv dobavitelj visokokakovostnih

izdelkov iz jekel v Evropi? Čeprav je realno, ni preprosto. In tega ne bomo mogli doseči brez prizadevnosti vsakega izmed naših sodelavcev, ki v sebi nosijo jekleno voljo. In to je Acronijeva Jeklena volja.

Volja je namreč tista, ki vodi do uspešno izpolnjenih ciljev. Jeklena volja pa je v našem primeru tisto, kar si na ravni Acronija želimo, da postane skupno vsem zaposlenim. Predstavlja namreč besedno zvezo, ki povezuje zagnanost do dela z našim temeljnim produktom – jeklom. Jeklena volja je tista, ki lahko pripelje do rezultatov, ki bodo Acroniju omogočali konkurenčni položaj na trgu, saj mora postati neločljivo vpeta v vsako jekleno ploščo in posledično tudi končne produkte, ki so iz nje narejeni. Jeklena volja pomeni vztrajnost, ki je in bo vodila naše podjetje v teh nepredvidljivih časih, ter ponazarja naše temeljne vrednote, ki so povezane s kakovostjo, razvojem, zanesljivostjo in tradicijo.

JEKLENO VOLJO BOMO GRADILI NA DOLGI ROK

Začeti seveda ni lahko. In tudi od naših zaposlenih ne pričakujemo, da bodo idejo jeklene volje takoj ponotranjili. Tako kot vsaka stvar v življenju zahteva nekaj časa, bomo tudi koncept jeklene volje gradili počasi in vztrajno. Prva zaobljuba, ki smo jo sprejeli v okviru projekta, je zato ta, da bomo še več pozornosti namenjali ozaveščanju in komuniciranju ter tudi sami motivaciji zaposlenih. Eno izmed komunikacijskih orodij, ki jih bomo pri tem uporabili, je tudi označevanje ključnih elementov Acronija z logotipom Jeklena volja. V prostorih Acronija nas nalepke z motivacijskimi slogani že opominjajo na to, da je jeklena volja del nas, z logotipom smo tudi že polepili stopnišča v naših obratih in službah, ogledala v toaletnih prostorih, kavne avtomate, vstopno-izstopne ure, pladnje v kantinah za malico, vsi naši zaposleni pa so dobili tudi nalepke za čelade in skodelice za kavo, čaj ali vodo z vgraviranim imenom in priimkom posameznika. Prav tako smo na srečanjih, ki smo jih novembra organizirali za zaposlene v Acroniju, projekt ter njegov namen in cilje tudi predstavili.

In ne samo to. Želimo, da nas z jekleno voljo povezujejo tudi naši naročniki, dobavitelji in poslovni partnerji. Bistvo je, da Jeklena volja postane del identitete Acronija tudi navzven. Kmalu bomo z logotipom Jeklena volja posodobili tudi našo spletno stran, z njim bomo opremili tudi koledarje, v barvah Jeklene volje pa bodo tudi že novoletna darila za poslovne partnerje. Z nalepkami so ponosno opremljeni tudi Acronijevi službeni jekleni konjički. Želimo namreč, da idejo jeklene volje poneseimo čim širše, saj je to del naše identitete.

V okviru projekta nas bodo v prihodnje spremljale tudi številne druge aktivnosti, ki jih bomo sprva izvajali na ravni zaposlenih, nato, postopoma, pa tudi v sodelovanju z drugimi ključnimi javnostmi Acronija. Verjamemo namreč, da bomo lahko z majhnimi koraki in jekleno voljo na dolgi rok zgradili še močnejšo blagovno znamko, ki bo prva konkurenca v svetu jekla v Evropi. ●

dr. Boštjan Bradaškja, razvojni inženir za nerjavna jekla, RCJ
 besedilo Silva Pintar, vodilna tehničarka, Acroni
 fotografiji Stane Jakelj, RCJ

PRENOVA IN POSODOBITEV LABORATORIJA ZA PRIPRAVO VZORCEV

Zaradi nakupa ter načrta umestitve nove opreme za pripravo metalografskih vzorcev v Razvojnem centru Jesenice, Oddelku za razvoj jekel in tehnologij, se je pokazala potreba po prenovi obstoječega Acronijevega laboratorija za pripravo vzorcev. V začetku avgusta so tako stekla prva gradbena dela.

Pred začetkom del je bila vsa oprema iz obstoječih prostorov umaknjena in zasilno nameščena v fizikalni oddelek ter postavljena v obliki začasnega laboratorija. Tako je bil med obnovo prostorov zagotovljen nemoten potek rednega dela. V skladu z načrtom smo tako popolnoma prenovili prostor za pripravo metalografskih vzorcev. Prej tri manjše prostore smo združili v skupni prostor, v katerega smo namestili in funkcionalno razporedili novo in že obstoječo opremo za pripravo metalografskih vzorcev.

Gradbena dela je v celoti opravil zunanji izvajalec, vsa inštalacijska dela (premestitev klimatskih naprav, vodovodne inštalacije, razvodi zraka, elektroinštalacijska dela) pa je izvedel obrat vzdrževanja. Prav tako so bili novi delovni pultji narejeni v Acroniju, in sicer v delavnici preiskav in preizkušanj. V začetku septembra so bila dela v večini že zaključena in v ponedeljek, 10. septembra, smo že preselili opremo iz improviziranega metalografskega laboratorija v prenovljeni laboratorij za pripravo vzorcev. Do sredine septembra je bila v prenovljeni laboratorij

umeščena še oprema Razvojnega centra Jesenice, in sicer štiri Struersove naprave, namenjene za:

- ▶ zalivanje vzorcev – CitoPress-20,
- ▶ brušenje vzorcev – Tegramin-30,
- ▶ poliranje vzorcev – Abrapol-20, in
- ▶ sušenje vzorcev – DryBox 2.

Za uspešno finančno in časovno izvedbo projekta gre vsa zahvala vsem zaposlenim, ki so v njem sodelovali. Vsa dela pri prenovi prostorov, razen gradbenih del, so namreč izvedli obrat vzdrževanja, delavnica preiskav in preizkušanj ter zaposleni na metalografskem oddelku. Posebej slednjim se naj zahvalim za njihovo požrtvovalnost med obnovo, saj so kljub oteženim delovnim razmeram uspeli izvajati vse potrebne preiskave za nemoten potek redne proizvodnje.

Veseli smo, da nam je s skupnimi močmi uspelo zagotoviti polno operativno sposobnost novega laboratorija za pripravo vzorcev. ●

POSODABLJAMO

besedilo Danilo Viderman, vodja oddelka, Serpa
fotografije Danilo Viderman, Serpa

25

POSODOBITEV LAKIRNICE

Ker je zakonodaja na področju lakiranja v industriji vse zahtevnejša, smo se v podjetju Serpa odločili, da posodobimo lakirnico. S tem smo zadostili predpisom o varnosti pri delu, varstvu okolja, požarni varnosti in eksplozijski ogroženosti.

Barvanje pred posodobitvijo

Vstop v lakirnico

Posodobljena lakirnica

Projekt je izdelalo podjetje Finitura iz Brezovice, ki je opremo tudi dobavilo in jo vgradilo na obstoječo lokacijo, kjer smo do sedaj izvajali lakiranje. V prostor je vgrajena lakirno-sušilna komora za barvanje obdelovancev, težkih od nekaj kilogramov pa do več sto. Pred končno steno komore je nameščena odsesovalna filtrska stena širine štiri metre in višine dva metra. Za odvod zraka skrbi ventilator, ki je nameščen na konzoli zunaj objekta. Barvanje se izvaja s kakovostnimi klasičnimi barvami z visoko vsebnostjo suhe snovi ter z vodnimi laki. Transport do naprav v lakirnici poteka z viličarjem, v lakirni komori pa z ročnimi vozički in z obešalnimi vozički na visečem vodilu. V objektu je tudi urejen prostor za pripravo barve. Komoro ogrevamo z ogrevalnim agregatom na zemeljski plin.

Ročno brizganje barve izvede delavec v lakirni komori, po brizganju pa se lakirani obdelovanci pomaknejo na vozičkih v zadnji del komore, da se prostor komore dovolj napolni. Ventilacija je dimenzionirana tako, da ob normalnem delu po opisu tehnologije nikjer ne prihaja do pojavljanja zdravju škodljivih ter za eksplozijo nevarnih koncentracij hlapov organskih topil. Komoro preklapimo na režim sušenja, pri katerem se barvani deli sušijo pri temperaturi 30 do 50 C° od ene do šest ur. Ciklus sušenja se zaključi z ročnim ali pa z avtomatskim izklopom po nastavljenem času.

Prepričani smo, da smo z naložbo v opremo ter z upoštevanjem predpisov izboljšali delovno okolje ter omejili izpust škodljivih snovi v naravo. ●

besedilo Rok Grebenšek, asistent vzdrževanja v Vroči valjarni, Acroni
fotografije Rok Grebenšek, Acroni

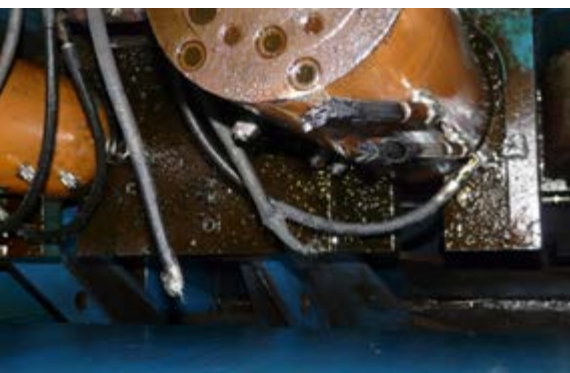

POSLEDICE POŽARA NA VROČEM RAVNALNIKU ŽE ODPRAVLJENE

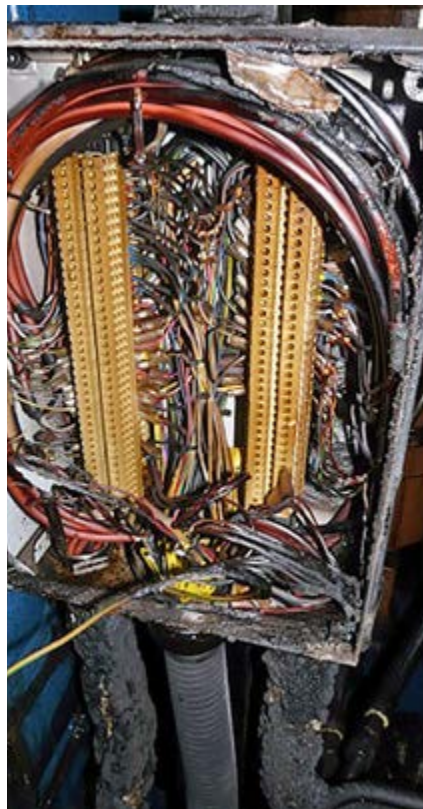
V obratu Vroča valjarna je 27. oktobra prišlo do požara na vročem ravnalniku. Vroča plošča debeline 15 mm je poškodovala hidravlične cevi, kar je povzročilo razlitje in vžig olja. Požar je bil z ustreznimi ukrepi omejen in pogašen še pred prihodom poklicne gasilske enote. Kljub izredno hitremu posredovanju je bila škoda obsežna predvsem na elektro področju. Za sanacijo je bilo treba zamenjati vse elektro komponente ter na novo napeljati kable po napravi. Da je bila zadeva sanirana v tako hitrem času, gre zahvala predvsem elektro oddelku Vroče valjarne ter asistentom z nadzorom in organizacijo popravil ob dolgih in neprespanih prazničnih dneh. Vendar brez angažiranosti in pozitivnega pristopa vodstva vzdrževanja popravila ne bi mogli izpeljati v tako optimistično zastavljenem roku.

▲ Požgan visokotlačni blok s senzorji in ventili

▲ Prerezane hidravlične cevi

▲ Odprta električna omara

▲ Pogorela električna ranžirna omara

PO POTRESU LAHKO TUDI ZAGORI

Letošnja tema meseca varstva pred požari je bila »Po potresu lahko tudi zagori« in zato ji je bila posvečena večina gasilsko-reševalnih vaj. Potres je namreč nesreča, ki nastopi vedno v večjem obsegu kot požar ali druge naravne nesreče, vselej nenapovedano, posledica so precejšnje žrtve in veliko število poškodovancev.

• Ekipa sodelujočih na vaji. Manjkajo reševalci ZRCK, ki so odpeljali ponesrečenca. V prvi vrsti z leve: Dijana Josipović, Mirko Vošner – direktor BVD-Ravne, Anita Ivartnik, Vesna Gajić, Bojan Zavrtnik, Miran Korošak in Jože Gruber. V zadnji vrsti z leve: Andrej Stermec, Matjaž Gorenšek, Goran Gajić, David Vaukman, Slavko Gregor, Damjan Prikeržnik in Franc Juteršek – direktor KGZ.

• Spust medicinske sestre do ponesrečenca

Takšno reševanje smo si zamislili tudi tokrat v štabu za pripravo vaje v novem objektu EPŽ podjetja Metal Ravne. To je bila tudi osrednja vaja znotraj zaokroženega gospodarskega območja (ZGO) nekdanje Železarne Ravne. Načrt vaje smo pripravili v Koroškem gasilskem zavodu (KGZ) Ravne v sodelovanju z vodstvom Biroja za varnost pri delu (BVD-Ravne), v njej pa smo predpostavili, da se zaradi potresa porušijo stopnice, ki vodijo pod peč v tehnološko jamo EPŽ-3, pri tem pa sta v njej ostala dva poškodovana delavca.

Ko je vodja oddelka EPŽ Boris Kajžer na številko 112 obvestil Regijski center za obveščanje, da je prišlo do delnega porušenja objekta in da so v tehnološki jami pod pečjo poškodovani ljudje, so od tam nemudoma aktivirali Koroški gasilski zavod Ravne. Ko je vodja intervencije Bojan Zavrtnik prispel na kraj dogodka, je takoj izdal povelje za odklop vseh energentov ter zahteval pomoč medicinskih sester postaje prve pomoči iz BVD-Ravne ter hkrati aktiviral še nujno medicinsko prvo pomoč Zdravstveno-reševalnega centra Koroške (ZRCK).

Gasilci KGZ so po ogledu situacije napravili sidrišča na konstrukciji mostnega žerjava in od tam z vravno tehniko spuščali gasilce in

medicinsko osebje do poškodovancev. Po nujenju prve pomoči so ponesrečenca pripravili za transport z nosili in vravno tehniko iz jame, nato so ju prevzeli reševalci Zdravstveno-reševalnega centra Koroške.

Ko sta bila ponesrečenca prenesena iz jame in predana v oskrbo ekipi nujne medicinske prve pomoči, je bila vaja po scenariju tudi končana.

Namen vaje je bil predvsem preveriti usposobljenost operativcev Koroškega gasilskega zavoda in medicinskega osebja postaje prve pomoči v primeru potrebe interveniranja po potresu (reševanje iz globin), preveriti učinkovitost in uporabnost zvez ZARE med intervencijsko enoto in Regijskim centrom za obveščanje ter komunikacijo med sodelujočimi službami, kar je po mnenju odgovornih v popolnosti uspelo.

Gasilsko vajo evakuacije ob hkratnem zagotavljanju prve pomoči ponesrečenim delavcem v ekstremnih razmerah reševanja so si ogledali mnogi vodstveni in strokovni delavci posameznih družb na lokaciji ZGO nekdanje Železarne Ravne in številni novinarji osrednjih slovenskih medijev. ●

besedilo Andreja Purkat, vodja službe VZE, Acroni
sodelovanje Pristop, d. o. o.

ZAPOSLENI V ACRONIJU SE ZAVEDAJO POMENA ODGOVORNOSTI DO OKOLJA

Skrb za zdrav in varen življenjski prostor je temeljna vrednota podjetja Acroni. Zato smo si kot eno prednostnih nalog postavili zmanjševanje vplivov na okolje in varovanje okolja. Svoj odnos do okolja, varnosti in zdravja pri delu neprestano izboljšujemo: uvajamo nove tehnološke postopke, spremljamo racionalno rabo energije, nastajanje odpadkov, količine emisij v ozračje in odpadne vode. Vendar pa ukrepi samo na ravni podjetja za dobre rezultate niso dovolj. Za to je potrebno tudi sodelovanje vseh zaposlenih. Vsak izmed sodelavcev Acronija lahko namreč sam največ naredi za okolje. Tako mora delovanje podjetja in zaposlenih pri implementaciji vrednot varovanja in ohranjanja okolja biti usklajeno, saj je lahko le tako tudi učinkovito.

Da smo v Acroniju, tako podjetje kot zaposleni, na pravi poti, je pokazala tudi anketa o ekoloških aktivnostih v Acroniju. Veseli smo rezultatov, saj nam kažejo, da zaposleni vrednote ohranjanja in varovanja okolja postavljajo na visoko mesto tako doma kot tudi v podjetju. Kljub temu pa so vedno možnosti za izboljšave, na kar so s konkretnimi predlogi in iskricami opozorili sami sodelavci Acronija. Ker odgovornost do okolja pomeni visoko strateško prioriteto vodstva Acronija, bomo predloge z veseljem podrobno proučili ter jih tudi uporabili v praksi. Za leto 2013 pa že pripravljamo tudi dodatne interne aktivnosti, s katerimi bomo naše ozaveščenost ter konkretne aktivnosti še dodatno okrepili.

ACRONIJEVCI SMO OKOLJSKO ZAVEDNI!

Povprečna ocena glede prizadevanja podjetja za odgovorno ravnanje je znašala 3,2, pri čemer je 1 pomenilo, da si podjetje sploh ne prizadeva, 5 pa, da si zelo prizadeva. Ocena je dobra, saj kaže, da smo v Acroniju že veliko naredili, vendar smo veseli, da lahko stanje še izboljšamo.

LOČEVANJE V PODJETJU VPLIVA TUDI NA ČISTEJŠO OKOLICO

Anketa je pokazala, da se zaposleni v veliki meri strinjajo z ustreznim ločevanjem odpadkov v podjetju. Zaposleni se tudi zavedajo, da je z ustreznim ločevanjem mogoče veliko prihraniti, še več pa tako prispevamo k čistejšemu okolju. Tako se

je kar 85 odstotkov sodelujočih v anketi strinjalo s trditvijo, da lahko z ločenim zbiranjem odpadkov doprinesemo predvsem k čistejšemu okolju v naši skupnosti.

BITI MORAMO GLASNEJŠI!

Ker so vedno možnosti za izboljšave in ker si jih tudi želimo, bomo z veseljem upoštevali tudi rezultat ankete, da moramo kot podjetje več narediti v smeri ozaveščanja in izobraževanja o pomenu varovanja okolja in ločevanja odpadkov. Tako bomo v prihodnje v Acroniju na tem področju še glasnejši in jasnejši!

ČAS JE ZA SKUPNO ČISTILNO AKCIJO Z LOKALNO SKUPNOSTJO

Skoraj polovica vseh sodelujočih v anketi je mnenja, da bi moral Acroni v lokalnem okolju organizirati čistilno akcijo. To pobudo štejejo še posebno za pozitivno, saj nakazuje pripravljenost zaposlenih na konkretna dejanja za ohranjanje našega okolja ter še boljšega odnosa z našim lokalnim okoljem.

IN KAKO NAPREJ?

Acroni bo še naprej ostal predan vrednotam varovanja in ohranjanja okolja na vseh ravneh podjetja. Za leto 2013 pa že pripravljamo tudi dodatne interne aktivnosti, ki bodo še spodbudile naše skupne cilje – naša prihodnost je odvisna od naše sedanjosti ter naše odgovornosti do okolja. V Acroniju ga ohranjamo skupaj! ●

PROIZVEDLI 10 TON NOVIH POLNJENIH VARILNIH ŽIC

Oktobra smo na novi liniji prvič presegli 10 ton mesečne proizvodnje visokokakovostnih polnjenih varilnih žic.

Vsako uvajanje nove tehnologije v proizvodnjo zahteva določen čas za stabilizacijo in nemoteno obratovanje. V primeru razvojnih projektov, kot je tehnologija izdelave polnjene varilne žice z laserskim varjenjem, pa je le-to še toliko bolj zahtevno.

Od izdelave prvih količin za prodajo do oktobra, ko smo prvič izdelali 10 ton na novi liniji, smo prehodili dolgo pot. To nam je uspelo predvsem zaradi:

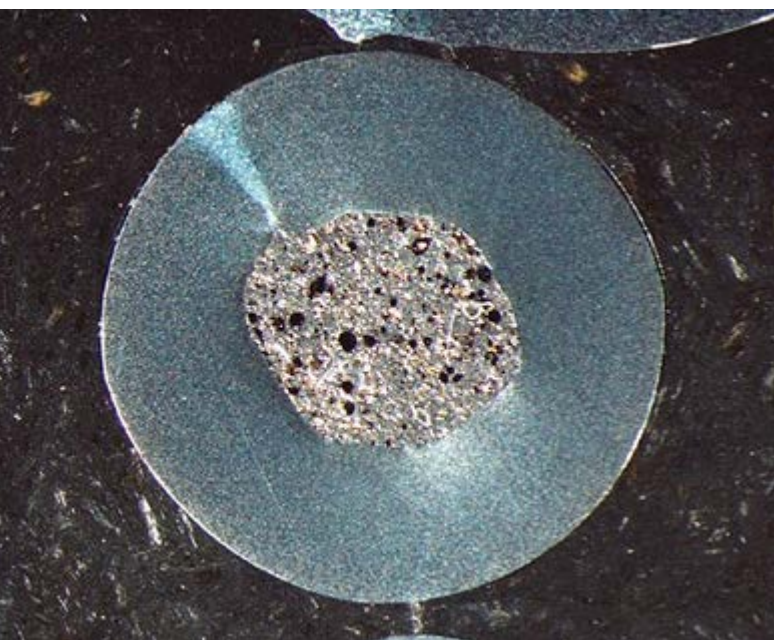
- ▶ boljše usposobljenosti zaposlenih, ki proces bolje poznajo in obvladujejo,
- ▶ bolj optimalnih nastavitvev linije in tehnoloških parametrov pri valjanju in vlečenju in
- ▶ nekaterih manjših sprememb na opremi.

Vsa naročila tako že izdelujemo na novi liniji. Skupaj s trenutnimi naročili pa na novo tehnologijo prilagajamo in razvijamo tudi polnila za naše preostale, že obstoječe polnjene varilne žice. Glede na potrebe trga imamo v fazi razvoja in preizkušanja pri kupcih tudi že nekaj novih tipov, ki jih na stari liniji nismo izdelovali.

Varilne tehnične karakteristike vseh izdelanih žic so v primerjavi s predhodnimi, ki so bile izdelane na stari liniji, enakovredne oziroma boljše. Po obeh tehnologijah se izdeluje popolnoma zaprte, pobakrene polnjene žice s simetrično razporejenim polnilom. Zaradi svojih lastnosti sodijo v najvišji kakovostni razred in se prodajajo po najvišjih cenah. Pri žici z nove linije je izboljšana predvsem konstantnost kakovosti vara, in sicer zaradi enakomernega nasipanja polnila v cev. Mehanske lastnosti zvarov so odlične in dosegajo ali presegaajo postavljene zahteve.

Na zahtevnejše trge se lahko prodajajo le žice, ki imajo ustrezne certifikate. Za osnovne tri tipe polnjenih žic (metalnega, bazičnega in rutilnega) smo tik pred pridobitvijo priznanja TÜV. Ostala bodo sledila naknadno glede na potrebe trga.

Postopek izdelave polnjenih varilnih žic je zelo zahteven. S proizvodnimi količinami v oktobru pa smo dokazali, da je proces stabilen in da ga obvladujemo. ●

▶ Presek polnjene varilne žice po prvem valjanju (6 mm)

▶ Del linije, kjer se nasipa polnilo, trak dokončno formira v cev in zavari z laserjem

besedilo mag. Tatjana Večko Pirtovšek, vodja Metalurških raziskav in razvoja, Metal Ravne
fotografiji arhiv Metala Ravne

OKROGLA MIZA O PREBOJU ZNANJA IZ RAZISKOVALNO-IZOBRAŽEVALNE SFERE V GOSPODARSTVO

Odkritost, poštenost in zdrava kmečka pamet so rešitev za naše težave.

- Za okroglo mizo: novinarka Maša Kljun; dr. Matjaž Godec – direktor Inštituta za kovinske materiale in tehnologije; mag. Tatjana Večko Pirtovšek, vodja Metalurških raziskav in razvoja – Metal Ravne; Bojan Senčič, pomočnik glavnega direktorja – Štore Steel; dr. Anton Jaklič, direktor K.R.T – Acroni

Inštitut za kovinske materiale in tehnologije je v sodelovanju z Inštitutom »Jožef Stefan« in Kemijskim inštitutom iz Ljubljane letos organiziral jubilejno 20. konferenco o materialih in tehnologijah, ki je potekala med 17. in 19. oktobrom v Portorožu.

Ob znanstvenem delu konference je organiziral tudi srečanje vodilnih slovenskih gospodarstvenikov in raziskovalcev s področja materialov v obliki okrogle mize na temo preboja znanja iz raziskovalno-izobraževalne sfere v gospodarstvo.

Na okrogli mizi, ki ji je z zanimanjem prisluhnila večina udeležencev konference, sem sodelovala tudi jaz, kot predstavnica Metala Ravne. Na okrogli mizi so sodelovali še: prof. dr. Vito Turk – predsednik Mednarodne podiplomske šole Jožef Stefan, prof. dr. Jadran Lenarčič – direktor Inštituta Jožef Stefan, prof. dr. Danilo Suvorov – Inštitut Jožef Stefan, prof. dr. Janko Jamnik – direktor Kemijskega inštituta, rektor Univerze v Ljubljani prof. dr. Stane Pejovnik, Stojan Petrič – predsednik koncerna Kolektor Group, dr. Franci Demšar – direktor

Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, pomočnik glavnega direktorja Bojan Senčič – Štore Steel, direktor K.R.T. dr. Anton Jaklič – Acroni, dr. Matjaž Godec – direktor Inštituta za kovinske materiale in tehnologije ter predstavnik Yulona, d. d.

Namen okrogle mize je bil izpostaviti glavne probleme in nakazati rešitve, ki bi pomagale razvoju gospodarstva, inštitutov in univerze ter pripomogle k njihovemu boljšemu medsebojnemu sodelovanju in s tem odpiranju novih delovnih mest, ustvarjanju višje dodane vrednosti, k napredku družbe kot celote.

Omenim naj le naša glavna stališča o temah, ki smo jih obravnavali.

Pomoč in povezovanje med inštituti in industrijo – Uspešnega sodelovanja med inštituti in industrijo ni možno doseči čez noč, temveč se lahko razvije šele skozi dolgotrajnejše obdobje. V RR inštitucijah se prav tako mora zgradi-

ti znanje, ki ga slovenska industrija potrebuje. Dolgotrajno plodno sodelovanje je najlažje začeti graditi preko štipendistov, diplom in podiplomskih študijev.

Šolski sistem, vzpodbuda zanimanja za naravoslovje in tehnologijo, štipendiranje – V gospodarstvu nam primanjkuje kakovostnih tehničnih kadrov. Glavna napaka je bila narejena pred leti, ko je bil onemogočen direktni vpis iz srednjih tehničnih šol na univerze. Posledice so: upad zanimanja za tehnične poklice ter padec nivoja znanja tako v tehničnih šolah kot tudi v gimnazijah. Država bi morala imeti politiko izobraževanja. Število vpisnih mest na posameznih fakultetah naj se omeji glede na zaposlitvene možnosti in cilje države po dvigu gospodarstva iz krize. Drugi zelo pomembni vzrok pa vidimo v stanju v družbi. Vsa bremena gospodarskih kriz je do sedaj nosilo le gospodarstvo. Varna zaposlitev pa je v zadnjih letih bila le v negospodarstvu.

Vlaganja v razvoj, inovacije, raziskave – Enak delež denarja, kot ga posamezna industrijska panoga prispeva k BDP, bi se moral vrniti v to panogo preko vlaganj države v raziskave in razvoj. Industrija bi morala biti načrtovalec okvirnih doktorskih tem, ki se odvijajo na univerzah.

ARRS, način dela, dostopnost – Pri izbiri projektov za sofinanciranje je treba dati prednost RR projektom, za katere prihaja pobuda iz industrije. Sistem ocenjevanja raziskovalcev na ARRS ter motiviranja in napredovanja na univerzah in inštitutih je treba spremeniti ter dati večjo težo sodelovanju raziskovalcev pri industrijskih projektih. Sedanji sistem raziskovalce vzpodbuja izvajati temeljne raziskave, ki imajo za cilj objavo znanstvenih člankov. Rezultati teh raziskav v naši industriji večinoma niso uporabni, temveč le bogatijo svetovno zakladnico znanja. Vsak raziskovalec bi si moral nenehno postavljati vprašanje, ali s svojim delom prispeva k napredku svoje države.

Debata je bila izjemno živahna, vendar pa je poslušalec dobil vtis, da se pogovarjata dva pola, ki ne razumeta drug drugega. Na eni strani predstavniki Inštituta Jožef Stefan, Kemijskega inštituta, Mednarodne podiplomske šole Jožefa Stefana, Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, rektor Univerze v Ljubljani in na drugi strani predstavniki Inštituta za kovinske materiale in tehnologije ter metalurške industrije. ●

● Nekaj udeležencev okrogle mize: prof. Vito Turk – Inštitut Jožef Stefan; prof. Jadran Lenarčič – direktor Inštituta Jožef Stefan; Stojan Petrič – predsednik koncerna Kolektor Group; rektor Univerze v Ljubljani prof. Stane Pejovnik; dr. Franci Demšar – direktor Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

besedilo Andreja Novak Mesarič, produktna menedžerka za papir, Noži Ravne
fotografiji Arhiv Nožev Ravne

NOBENO E-SPOROČILO ALI TELEFONSKI KLIC NE ODTEHTA STISKA ROK

Posel smo ljudje.

• Na PAP-FOR je bilo živahno.

• Andreja Novak Mesarič, produktna menedžerka za papir; Natalia Petrova – Illim Group, nabavna menedžerka; Drago Žužel, produktni menedžer za les

Ko slišimo za Rusijo, ponavadi pomislimo na robustnost s pridihom tradicije, mraz in sneg, prostrane bukove gozdove, tundra, dramatično zgodbo Ane Karenine, polet Jurija Gagarina v vesolje in morda tudi na kakšno pijačo. Vsekakor velja za državo, v kateri je za naše pojme presneto hladno. Država, ki je prastara in rosno mlada hkrati, njenih 144 milijonov prebivalcev ter njena proizvodno intenzivna naravnost pa pomenijo za mnoga podjetja – tudi za Nože Ravne – potencial, ki mu je treba posvečati posebno pozornost.

V Rusiji, St. Petersburgu, se je od 30. oktobra do 2. novembra odvijal sejem PAP-FOR. Za vzhodno Evropo je sejem največji dogodek na področju celuloze in papirja. V štirih dneh so se na enem prostoru predstavili vodilni proizvajalci, predstavili so svoje tehnologije predelave, vrhunske izdelke in inovativne ideje. Največ razstavljalcev je bilo iz Rusije ter Finske, nekaj tudi iz Poljske, Italije in Nemčije.

Rusija je tudi za naše podjetje pomemben trg. Dokaj uspešno smo že prisotni na trgu kovinske in lesne industrije, počasi,

a vztrajno pa se uveljavljamo tudi na področju celuloze/papirja ter reciklaže. S ciljem, da se na enem mestu sestaneva z našimi kupci ter pridobiva čim več informacij s tega področja, sva se sejma udeležila Andreja Novak Mesarič in Drago Žužel.

Dejstvo je, da se ruski kupci radi počutijo spoštovane. Dejstvo je tudi, da se pustijo razvajati. Tako prvo kot drugo, torej spoštovanje in skrb zanje, najbolje izkažemo s svojo prisotnostjo ter z osebnim stikom. Kot pravijo: "Pridi, da naredimo posel." In smo ga ... Srečala sva se s predstavniki največje tovarne celuloze in papirja v regiji. Za leto 2012 smo podpisali pogodbo o sodelovanju oziroma naročilo, smo se pa še začeli pogovarjati o drugih proizvodih, ki jih potrebujejo. Prav tako sva se srečala z enim od večjih proizvajalcev kartona – posledično smo dobili prvo naročilo za novi proizvod, v pripravi pa je dvoletna pogodba. Poleg sestankov sva pridobila kar nekaj dobrih kontaktov kot tudi povabil za obisk. Kot že rečeno, ruski trg je odprt, potenciala dovolj, na nas pa je, da poiščemo ali okrepimo pravi kanal ter tako povečamo sodelovanje. ●

EUROBLECH 2012 – SEJEM ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ PRIHODNOSTI

Sejem EuroBLECH se odvija vsaki dve leti.

Tokratni je bil že dvaindvajsetič zapored.

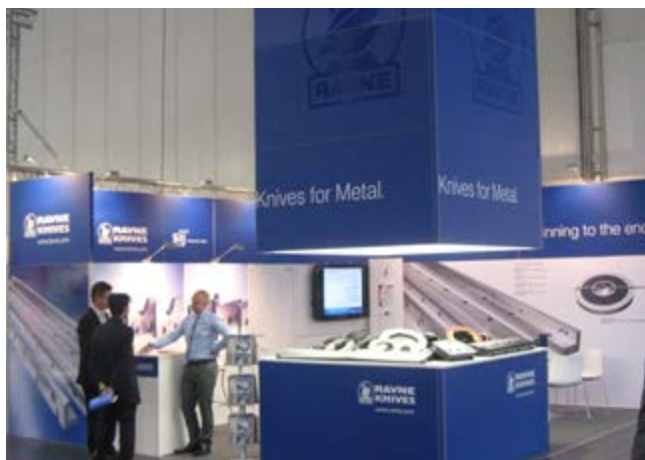

• Razgovori s potencialnimi kupci

Sejem je namenjen celotni tehnologiji obdelave pločevine, ki predstavljena v različnih halah smiselno tvori celotno verigo obdelovanja:

- Pločevina, cevi, profili (železni in neželezni)
- Končni proizvodi, komponente, sklopi
- Rokovanje in transport
- Razdvajanje, rezanje
- Oblikovanje
- Fleksibilna obdelava pločevine
- Procesiranje cevi/profilov
- Strojni elementi
- Združevanje, varjenje, spajanje
- Površinska obdelava pločevine
- Orodja, modeli
- Kontrola, regulacija, merjenje, testiranje
- Zagotavljanje kakovosti
- Oprema proizvodnje in skladišč
- Varovanje okolja, recikliranje
- Varnost pri delu
- Raziskave in razvoj

Med 1.520 razstavljalci iz 39 držav so bili tokrat že kontinuirano, in sicer šestič prisotni Noži Ravne v sestavi: Janko Miklavc, Peter Kobovc in Anita Lamprecht - Piletič. Predstavili smo se z lastnim programom industrijskih nožev, orodij za obdelovanje pločevine in obraboobstoječnih delov. Sejem je bil odlična platforma za krepitev obstoječih poslovnih odnosov s partnerji in pridobivanje

• Naš razstavni prostor

novih, predvsem pa je potrdil umestitev Nožev Ravne na zemljevid vodilnih proizvajalcev industrijskih nožev.

Na razstavnem prostoru smo se sestali s poslovnimi partnerji in potencialnimi novimi strankami. Skupno smo našli 120 sestankov s kupci iz 45 držav.

Sejem je bil namenjen spoznavanju obstoječe tehnologije obdelav, novih smernic delovanja in prodiranju v nove države sveta, predvsem na Daljni in Bližnji vzhod. Pridobivali smo nove tržne informacije o pločevini in z njo povezanih industrijah. Hkrati je sejem pomembno prispeval k izobraževanju o novih tehnično-tehnoloških dosežkih na tem področju. Prisotne je bilo veliko skeptice o nadaljevanju gospodarske krize, kar se je odražalo v nekoliko manjšem številu obiskovalcev kot prejšnja leta. Je bila pa kakovost obiskovalcev nekoliko boljša, saj jih je bilo okrog 75 odstotkov iz industrijskega sektorja.

Sejem je omogočil vpogled v trenutno tržno situacijo za ocenitev našega položaja in umestitve na trgu ter v kondicijo naše konkurence, ki je bila tokrat prisotna v manjši meri kot prejšnja leta.

Vse zbrano nam kaže, da dno krize še ni doseženo, potekajo pa priprave na ponovni zagon, zato je ključnega pomena, da smo bili prisotni – kot proizvajalci in tako kot zaupanja vreden poslovni partner. Odziv poslovnih partnerjev in potencialnih novih kupcev je potrditev, da gredo Noži Ravne v pravo smer, da smo spoštovanja vreden partner in da z dobrim delom in s servisom krepimo obstoječe povezave ter pletemo nove. S takšno usmeritvijo bomo nadaljevali tudi v prihodnje. ●

besedilo Janez Plohl, prodajni menedžer, Metal Ravne
 Janko Miklavc, menedžer prodaje, Noži Ravne
fotografija Arhiv Nožev Ravne in Metala Ravne

METAL RAVNE IN NOŽI RAVNE SKUPAJ NA SEJMU TEHNOMA 2012

Torek po 15. oktobru je v Skopju, glavnem mestu Republike Makedonije, vsako leto rezerviran za sejem TECHNOMA, ki je letos potekal že osemtridesetič zapored.

• Ekipa na razstavnem prostoru

Vsako leto se na sejmskem prostoru, ki ga pripravi podjetje ERA GROUP, srečajo proizvajalci in potrošniki izdelkov in storitev metalurgije, elektronike, energetike, nekovin in gradbeništva v štirih ločenih halah. Letošnji sejem je bil zaradi očitnega padca gospodarske rasti v drugem polletju slabše obiskan, manj je bilo tako razstavljalcev kot obiskovalcev.

Že drugo leto zapored smo se v podjetju Metal Ravne in Noži Ravne odločili, da se skupaj predstavimo podjetjem in porabnikom naših izdelkov iz Makedonije, njenih sosednjih držav in republik nekdanje Jugoslavije.

Sejmski predstavitevni prostor vsako leto pripravimo pod okriljem podjetja ANA iz Skopja in njegovega direktorja Jovančev Nikolovskega, ki je zastopnik za podjetja Oprema Ravne, Sistemska tehnika in Noži Ravne.

Prisotnost na sejmih je zaželena, že skoraj obvezna. To je edinstvena priložnost za pridobitev informacij o trenutni tržni

situaciji, tržnih spremembah, oceni razvoja trga in snovanju potrebnih tržnih aktivnosti za ohranitev in okrepitev tržne pozicije. Na sejmu smo z obstoječimi partnerji okrepili partnerske odnose, izmenjali mnenja in izkušnje ter sklenili nekaj novih poznanstev.

Skupna predstavitev prodajnega programa podjetij Metal Ravne in Noži Ravne je na tem in podobnih sejmih zelo dobrodošla. Ob boljši stroškovni učinkovitosti omogoča možnost koriščenja sinergije v smeri kakovostnejšega servisiranja kupcev in lažje dostopnosti do novih kupcev. Z marketinškega vidika gledano, skupen nastop z bistveno večjo močjo krepi blagovno znamko RAVNE.

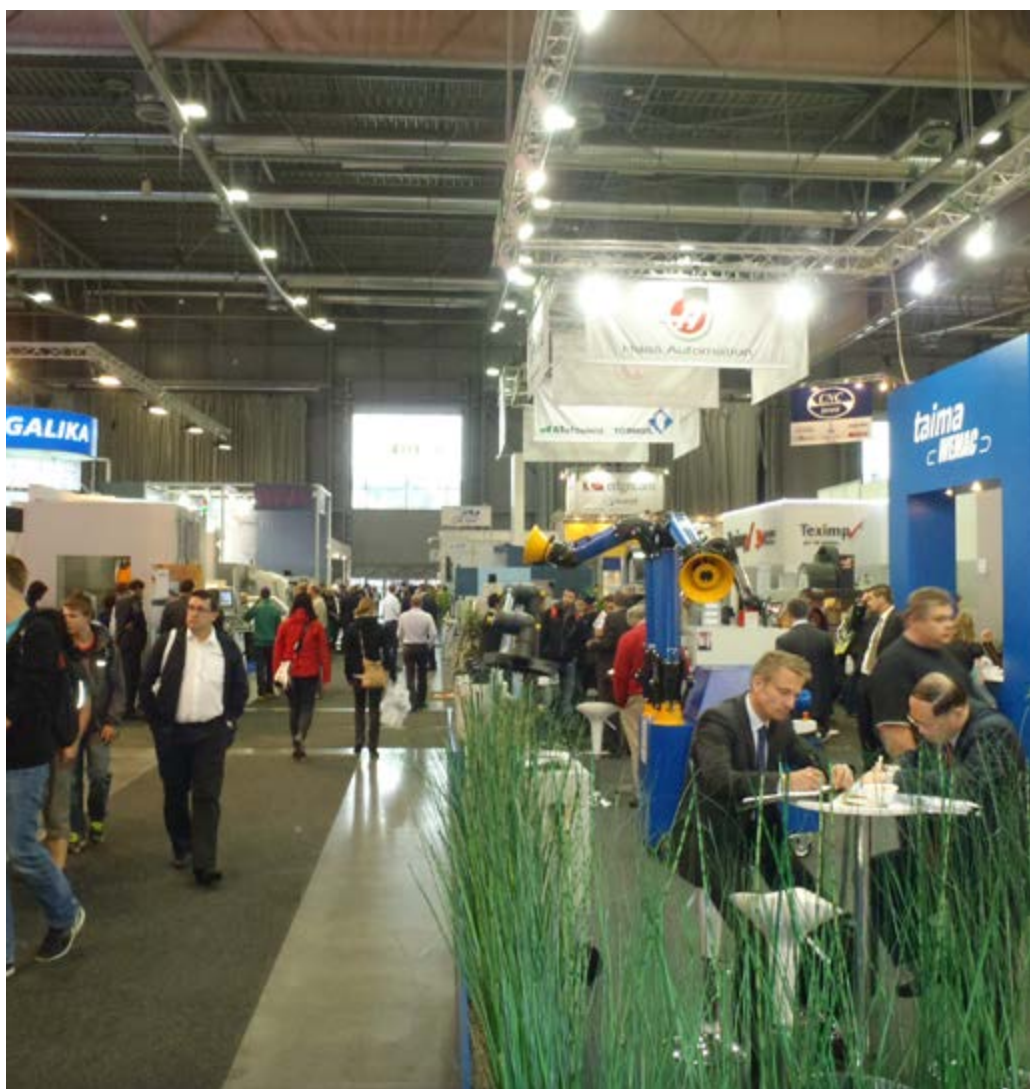
Skupen sejmski nastop je primeren način ohranjanja in iskanja rasti tržnega deleža na makedonskem trgu, ki kljub dokaj slabim ekonomskim razmeram in obetom ni zanemarljiv trg ob naših obstoječih komparativnih konkurenčnih prednostih. •

besedilo Matija Ravnik, vodja proizvodnje in vzdrževanja, SUZ
 fotografija Matija Ravnik, SUZ

OBISK SEJMA MSV BRNO

Predstavniki podjetja SUZ smo oktobra obiskali 54. mednarodni sejem strojništva v Brnu na Češkem, kjer so se v dvanajstih razstavnih halah predstavila številna podjetja. Kot vsak mednarodni sejem je tudi ta ponujal mnogo zanimivih stvari in idej.

Na letošnjem sejmu se je predstavilo 1.592 podjetij, obiskalo pa ga je skoraj 80.000 obiskovalcev. Glavne teme so bile:

- ▶ metalurgija,
- ▶ strojna obdelava in orodja,
- ▶ plastika,
- ▶ ekologija, logistika in delovna zaščita.

Glede na velikost sejma je naš obisk potekal po vnaprej določenem načrtu, saj je bil naš poglobljen namen najti primeren stroj za razrez palic v liniji Blaw Knox. Opravili smo več pogovorov z različnimi ponudniki strojev za razrez palic, najbolj pa se je našim zahtevam približalo podjetje EXACTCUT, ki

ponuja krožno žago tipa 75TWIN z zelo hitrim in kakovostnim rezom.

Naš namen je bil tudi poiskati in navezati čim več stikov s proizvajalci CNC-avtomatov, saj je naš cilj (kot proizvajalca vlečenih jekel) podaljšati proizvodnjo še na obdelavo naših palic in s tem povečati dodano vrednost našim izdelkom.

Sejem je bil zelo zanimiv, saj so bile prikazane različne tehnologije in načini obdelave, od obstoječih do popolnoma novih in nepoznanih. Razvoj v svetu gre naprej, zato je zelo pomembno, kako hitro ga lahko dohajamo, da ne zaostajamo vedno bolj. ●

besedilo mag. Edvard Bjelajac, vodja trženja, Elektrode Jesenice
fotografije Edvard Bjelajac, Elektrode Jesenice

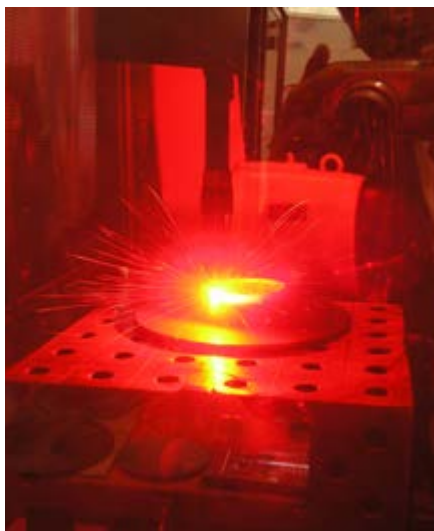

NASTOP NA HIŠNEM SEJMU PRI NAŠEM EKSKLUZIVNEM DISTRIBUTERJU ZA ITALIJANSKO TRŽIŠČE

Kako pravilno izbrati promocijske aktivnosti in doseči dobro razmerje med porabljenim denarjem in prodajnim učinkom?

• Razstavni prostor Elektrod Jesenice

• Izdelava zanimivega izdelka z varjenjem

• Končni izdelek

Prisotnost na sejmih je v določeni meri potrebna. Sejmi so namenjeni promoviranju podjetja, pogovorom z obstoječimi kupci in pridobivanju novih kupcev.

Na sejmiščih je običajno prisoten širok spekter obiskovalcev. Poleg poslovnežev najdemo veliko obiskovalcev, ki za podjetje s poslovnega vidika direktno niso zanimivi. Večina učinkov prisotnosti na sejmih je dolgoročnih, vezanih na prepoznavnost blagovne znamke, navezani stiki dajejo finančne učinke šele čez daljši čas.

Sejem je lahko tudi zelo učinkovit in stroškovno sprejemljiv način komunikacije s tujimi trgi, kjer je že razvita prodajna mreža ali pa je ta šele v razvoju, trg sam pa je velik, in bolj smiselno je povabiti partnerje na sejem, kot pa jih obiskati. Dostikrat obiskov poslovnih partnerjev niti ni mogoče izvesti v zelenem času.

Hišni sejem je zelo primerna komunikacija z domačim trgom in ostalimi kupci v bližini lokacije podjetja. Povabljeni so obstoječi kupci, v primeru, da to organizira trgovsko podjetje, lahko povabi tudi dobavitelje, ki pomagajo pri strokovni razlagi svojih produktov ali pa so povabljeni zgolj kot gosti in opazujejo dogajanje ter predlagajo ideje za hitrejšo širitev trga.

Hišni sejmi so pri nekaterih slovenskih podjetjih postali ustaljen način komunikacije s trgom, predvsem z vidika dobrega razmerja med vloženimi sredstvi na eni in poslovnim učinkom na drugi strani.

Če trgovsko podjetje prodaja blago preko distributerjev in agentov, je to priložnost, da se na enem mestu zberejo vsi prodajniki, izmenjajo izkušnje, podjetje pa izkoristi priložnost in prodajnike založi z novostmi.

Oktobra smo se udeležili hišnega sejma našega ekskluzivnega zastopnika za Italijo, kjer smo razstavljali v družbi priznanih znamk s področja varjenja (Fronius, Motomat ...). Ob tej priložnosti je bil predstavljen nov katalog naših materialov, izdelan namensko za italijanski trg.

Poudarjanje kakovosti naših materialov in skupni nastop z uveljavljenimi blagovnimi znamkami na področju varilne opreme sta se prakticirala že v preteklosti in ostajata ena od pomembnih usmeritev tudi za prihodnost, pri tem pa namenjamo veliko pozornost povečevanju deleža prodaje pod lastno blagovno znamko na zahtevnih trgih zahodne in severne Evrope. ●

KAKO MODRA JE SPET NAŠA REKA!

XLMS • RD BORGIS

Z UVAJANJEM NOVIH TEHNOLOGIJ IN IZGRADNJO ZAPRTIH HLADILNIH SISTEMOV ODPRAVLJAMO ŠKODLJIVE VPLIVE, KI SO JIH V NAŠEM OKOLJU ZAPUSTILI PREDHODNIKI. OHRANJAMO ZA VNUKE, KAR SO NAŠI DEDI DOBILI OD SVOJIH DEDOV - ZELENO DOLINO IN MODRO REKO.

SVOJO SKRB ZA OKOLJE VSAK DAN POTRJUJEMO:

- z zmanjševanjem in nadzorom izpustov v zrak, vodo in zemljo,
- z zniževanjem porabe energentov,
- z vlaganjem v čisto tehnologijo in znanje,
- s predelavo odpadnega železa v kakovostna jekla,
- s spoštovanjem zakonskih meril in standardov kakovosti (ISO 9001, 14001),
- z zavestnim sprejemanjem okoljevarstvenih vrednot in seznanjanjem javnosti o okoljevarstvenih ukrepih.

ACRONI

4270 Jesenice
Cesta Borisa Kidriča 44
Slovenija
E-pošta: uprava@acroni.si
www.acroni.si

sij
skupina Slovenska industrija jekla

besedilo Monika Štojs, direktorica marketinga, SIJ – Slovenska industrija jekla
vir Steel Business Briefing Insights, 173, 15. 11. 2012

TRG ELEKTRO JEKEL IZGUBLJA ENERGIJO

Elektro jekla so prisotna povsod tam, kjer se generira, distribuira in uporablja elektrika. Obsegajo en odstotek svetovne porabe jekla.

Tudi proizvajalci elektro jekel se soočajo s padcem profitabilnosti, nad upi na boljšo prihodnost pa visi temen oblak prekomernih zmogljivosti. To velja tako za orientirano elektro pločevino, ki se uporablja predvsem v električnih transformatorjih, kot tudi za neorientirano, ki se uporablja v elektromotorjih.

Orientirana elektro pločevina je bolj zahteven proizvod ter terja bolj kapitalsko intenzivne proizvodne zmogljivosti, zaradi česar je tudi cena višja. V primerjavi z »močnimi« leti do 2008, ko je bila izkoriščenost zmogljivosti visoka in so v skladu s tem cene rasle, se je profitabilnost v zadnjih letih močno znižala. Cene so danes kar za polovico nižje, kot so bile v »najmočnejših« letih.

Pri neorientirani pločevini ni šlo za tako močan cenovni padec, vendar pa je trg tudi tu precej manj pozitiven kot pred leti. To je spodbudilo uporabo alternativ brez silicija – ki danes na trgu močno konkurirajo elektro jeklom.

Ocenjena poraba orientirane pločevine je med 2,1 in 2,2 milijona ton. Porabo neorientirane elektro pločevine pa ocenjujejo na 10 milijonov ton na leto. Dodatno pa naj bi bila poraba elektro jekel brez silicija še milijon ton. Kapacitet za orientirano pločevino je med 2,6 in 3 milijoni ton, za neorientirano pa okrog 13 milijonov ton. Glavne proizvajalke orientirane pločevine so Japonska, Koreja, Kitajska, Rusija, Evropa in ZDA. Neorientirano pločevino proizvajajo v veliko državah, Kitajska pa je postala vodilna proizvajalka z ogromno dodatnih zmogljivosti.

Trendi porabe so podobni kot pri drugih vrstah jekel, medtem ko je EU močno pod ravni iz leta 2008 in se ZDA še pobirajo po krizi, azijski trgi še naprej rastejo. Evropski trg je poleg zmanjšane domače porabe pod dodatnim pritiskom zaradi močnega uvoza iz azijskih držav, predvsem korejskega proizvajalca Posco.

Vendar so evropski proizvajalci pomembni izvozniki. Nemčija izvažata neorientirano pločevino na Japonsko, Tajvan, v Korejo in Rusijo. Veliko izvažajo tudi ameriški proizvajalci.

Poraba v ZDA je ocenjena na 234 tisoč ton, od tega je bilo uvoza skoraj polovica. Zato so začeli razmišljati o antidampingu proti ruskim, poljskim, korejskim in japonskim uvoznikom. Tudi Brazilija je začela z antidampinško preiskavo proti Kitajski, J Koreji in Tajvanu, in sicer na zahtevo Aperama, ki je edini proizvajalec elektro jekel v državi.

Indija je zelo pomemben porabnik elektro jekel in tudi velik uvoznik. 40–50 odstotkov orientirane pločevine, ki jo Indija uvozi, je material drugega kakovostnega razreda, ki je precej cenejši, kot stanejo prvovrstni izdelki. Najpomembnejše izvoznice v Indijo so Rusija, Japonska in Koreja.

Elektro jekla se običajno prodajajo po četrletnih ali polletnih pogodbah. Nekaj se jih prodaja tudi na mesečni podlagi, veliki porabniki pa si zavarujejo letne pogodbe s cenami, o katerih se kvartalno pogajajo. Cene so se letos znižale. Glavna kvaliteta orientirane pločevine M5 se prodaja med 1400 in 1600 evri na tona, medtem ko so boljše kvalitete do 200 evrov dražje. Cene neorientirane pločevine običajno sledijo cenam toplovaljanih trakov. Cena za osnovno kvaliteto M800-50A je okrog 750 EUR/t, boljše kvalitete, kot je na primer M330-35A, pa okrog 900 EUR/t.

Razvoj elektro jekel sledi potrebam novih aplikacij, kot so električni in hibridni avtomobili ali vetrne elektrarne. V te namene se razvijajo posebne kvalitete, ki ustrezajo novim zahtevam.

Na dolgi rok naj bi poraba na rastočih trgih in standardi za večjo učinkovitost dvignili porabo elektro jekel, kratkoročno pa so predvidevanja za leto 2013 bolj ali manj podobna – sektor naj bi bil pod pritiskom tako glede količin kot cen. ●

besedilo Monika Štojs, direktorica marketinga, SIJ – Slovenska industrija jekla
vir SBB Global Market Outlook, november 2012

Tržna napoved

- ▶ Ameriški porabi jekla poznavalci napovedujejo zdravo rast, čeprav zaradi sprememb, posledic »fiskalnega klifa«, pričakujejo 4–5-odstotni padec gospodarske rasti. Poraba jekla v EU bo leta 2012 padla za več kot 6 odstotkov, za leto 2013 pa WSA za zdaj še napoveduje minimalno rast, ki pa je vedno manj verjetna. Poraba v Aziji se zmerno povečuje.
- ▶ Cenovne dvige v ZDA so kupci sprejeli, obetajo se nove podražitve. Kot kaže, bodo kupci določene nakupe opravili že letos, zaradi česar bo verjetno prvo četrletje slabše, če se poraba ne bo okrepila. Poraba v EU je skromna in kot kaže, bo tako vse do novega leta. Raven zaloga je nizka, zaradi česar bi se lahko poraba drugo leto povečala. Nekateri proizvajalci so objavili cenovne dvige, ki pa vsaj kratkoročno verjetno ne bodo sprejeti. Poraba izdelkov iz dolgega programa se zaradi zaključka gradbene sezone manjša, kljub temu pa lahko pride do cenovnih dvigov zaradi rasti cen jeklenega odpadka.

besedilo Monika Štojs, direktorica marketinga, SIJ – Slovenska industrija jekla
vir World Steel Association, Metalprices, SBB

Glavni poudarki iz sveta jekla

- ▶ Svetovna proizvodnja surovega jekla je oktobra 2012 znašala 126 milijonov ton, kar je 1,3 odstotka več kot oktobra 2011.
- ▶ Izkoriščenost zmogljivosti je bila 76,5-odstotna.
- ▶ Kitajska proizvodnja je bila večja za 6 odstotkov, nemška za 0,3 odstotka, italijanska je padla za 10,3 odstotka, španska za 15,6 odstotka in francoska za 7,2 odstotka.
- ▶ Proizvodnja v Turčiji je padla za 6,9 odstotka, v ZDA pa za 3,3 odstotka.
- ▶ Cene niklja so se gibale med 16.000 in 18.300 USD/t, v povprečju pa so bile 17.300 USD.
- ▶ Cene jeklenega odpadka so v primerjavi s septembrom padle za približno 15 evrov.

besedilo Andrej Begelj, Harsco Minerali
fotografije Andrej Begelj, Harsco Minerali

V HARSCU PRIDOBILI OKOLJEVARSTVENO DOVOLJENJE ZA PREDELAVO ŽLINDRE

Na Jesenicah so se na obrežju Save Dolinke desetletja nabirali kupi bele žlindre. Podjetje Acroni je za sanacijo nabrežja ter za sprotno predelavo žlindre poiskalo tujega partnerja ter izbralo podjetje Harsco Minerali.

▲ Gradnja temeljev vsipnega lijaka

▲ Temelji mlinov ter nova tla v proizvodnji

▲ Prenovljena streha proizvodne hale

HARSCO MINERALI

Harsco Minerali Slovenija je del mednarodne družbe Harsco, ki je vodilna v sektorju izvajanja strokovnih rešitev za številne industrijske panoge. Korporacija deluje v 50 državah in na 400 lokacijah zaposluje več kot 20.000 ljudi. Več kot 160 jeklarn po vsem svetu naroča storitve korporacije, ki je tudi vodilno podjetje za zagotavljanje storitev in opreme za gradbeno, železniško in energetska industrijo.

Podjetje Harsco Minerali je bilo ustanovljeno septembra 2010 z namenom predelave žlindre na območju družbe Acroni iz skupine SIJ – Slovenska industrija jekla. Od takrat smo že pridobili gradbeno dovoljenje za izgradnjo tovarne za predelavo žlindre, zadnji mejnik pa pomeni pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja. Po izgradnji tovarne ter vseh potrebnih podpornih procesov bomo predelali vso sproti nastajajočo žlindro iz nerjavnega jekla ter postopno tudi do sedaj nakopičeno žlindro. Naložba v izgradnjo tovarne ter druge investicije po pogodbi v vrednosti sedem milijonov evrov bodo omogočile do 40 novih delovnih mest.

KUPI NEPREDELANE ŽLINDRE BODO KMALU SPOMIN

Pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja bo po izgradnji tovarne v letu 2013 omogočala neprestano predelavo žlindre, ki se je leta kopičila na obrežju Save Dolinke. V Harscu Minerali bomo tako sproti predelovali na novo nastajajočo žlindro iz Acronija ter hkrati tudi sanirali že obstoječo deponirano žlindro.

NAČRTI ZA DELOVANJE OBRATA

Hkrati pa že poteka gradnja obrata predelave žlindre, konec leta bo montirana še strojna oprema, nato pa bo novi obrat moral prestati tehnični pregled. V podjetju Harsco Minerali načrtujemo, da bomo svežo in naloženo žlindro lahko začeli predelovati že prihodnje leto spomladi, pri čemer pa moramo pridobiti še uporabno dovoljenje.

Trenutno je v podjetju Harsco Minerali zaposlenih 15 sodelavcev. Sprva bomo zaposlili še dodatnih 10 sodelavcev za delo v eni ter nato v drugi izmeni. Naš dolgoročni cilj pa je, da bi v treh izmenah delalo med 35 in 40 zaposlenih. ●

besedilo Alenka Mauko, Zavod za gradbeništvo Slovenije, Laboratorij za kamen in agregat, Ljubljana
fotografije Zavod za gradbeništvo Slovenije

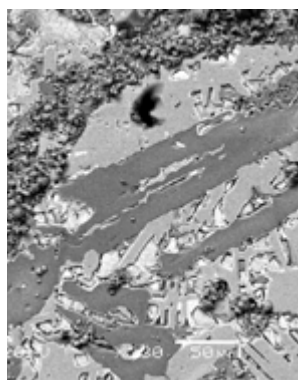

REBIRTH – ODPADEK JE ZAČETEK NOVEGA!

Uporaba recikliranih industrijskih in gradbenih odpadkov v gradbeništvu

• Agregat iz črne jeklarske žlindre je zaradi podobne mikrostrukture odličen substitut naravnemu agregatu iz magmatskih kamnin, ki se uporablja v obrabnih plasteh.

• Mikrostruktura žlindre

• Praktični prikaz uporabe črne jeklarske žlindre v cestogradnji je potekal 14. junija na odseku Kneža–Podbrdo, v kraju Podbrdo.

Odpadki, ki nastanejo pri gradnji in rušenju (gradbeni odpadki), in industrijski odpadki so dragocena surovina v gradbeništvu. Vendar kljub temu v nekaterih državah tovrstni odpadki zaključijo svoj življenjski cikel na deponiji. Iz prakse ugotavljamo, da na žalost med zadnje sodi tudi Slovenija, saj je stopnja uporabe recikliranih gradbenih in industrijskih odpadkov v gradbeništvu relativno nizka, kljub poročanju uradnih evidenc o relativno uspešnem recikliranju. Ena izmed ovir pri uspešni uporabi recikliranih materialov je nepoznavanje možnosti recikliranja in posledično tudi slabo zaupanje v kakovost gradbenih proizvodov in/ali objektov, izdelanih iz recikliranih odpadkov, tako na nivoju odločevalcev in izvajalcev kot tudi na nivoju splošne javnosti.

Projekt ReBirth (Promotion of the recycling of industrial waste and building rubble for the construction industry) se izvaja v okviru evropskega programa LIFE +

(<http://ec.europa.eu/environment/life/>).

Projekt je nastal z namenom promovirati uporabo industrijskih in gradbenih odpadkov v gradbeništvu. V projektu sodeluje šest slovenskih partnerjev: Zavod za gradbeništvo Slovenije (koordinator), Gospodarska zbornica Slovenije, PKG Mirko Šprinzer, Primorje, Klaro – spletna agencija in Mayer McCann. Poleg partnerjev projekt sofinancirata Evropska komisija in Ministrstvo za kmetijstvo in okolje Republike Slovenije.

V okviru projekta je načrtovanih več praktičnih prikazov, s pomočjo katerih partnerji želimo informirati in promovirati obstoječe dobre prakse. 14. junija letos je na regionalni cesti Kneža–Podbrdo, v kraju Podbrdo, bil izveden prikaz uporabe jeklarske žlindre iz podjetja Acroni kot agre-

gata v asfaltnih obrabnih plasteh. Dogodek je bil namenjen investitorjem na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, projektantom, nadzornikom, izvajalcem gradbenih del kot tudi povzročiteljem industrijskih odpadkov, zbiralcem in predelovalcem odpadkov ter navsezadnje lokalni in širši javnosti. Udeleženci praktičnega prikaza (bilo jih je preko 60) so bili najprej seznanjeni s tehnologijo priprave in predelave žlindre v agregat in same vgradnje v voziščno konstrukcijo, nakar so si lahko postopke vgrajevanja ogledali v živo.

Agregat iz črne jeklarske žlindre ima visoko vrednost polimnosti oziroma visoko odpornost proti zglajevanju, kar v praksi pomeni, da se bo v vozišču v teku življenjske dobe obdržala mikrohrapavost, kar je pogoj za ustrezne vozne lastnosti in s tem varnost uporabnikov cest. Pomemben parameter agregatov za asfaltno zmes je tudi visoka odpornost proti drobljenju, ki je pokazatelj žilavosti in dolgoročne obstojnosti materiala. Vseh teh lastnosti agregat iz črne jeklarske žlindre ima. Lastnosti materiala se preverjajo v skladu z zahtevani harmoniziranih standardov za agregate, ki poleg naravnih pokrivajo tudi reciklirane agregate in agregate iz industrijskih virov. V Sloveniji je bilo eno izmed prvih poskusnih polj, kjer je v asfaltni obrabni plasti uporabljen agregat iz črne jeklarske žlindre, izvedeno leta 2008 na avtocestnem odseku AC Razdrto–Postojna. ZAG Ljubljana na tem odseku s pomočjo posebne merilne naprave, imenovane Scrimtex, periodično izvaja meritve torne sposobnosti vozišča v mokrem stanju. Rezultati kažejo, da so torne sposobnosti vozne površine na testnem polju z agregatom iz jeklarske žlindre boljše v primerjavi s testnim poljem, kjer je vgrajen asfalt z naravnim agregatom. ●

besedilo Rafko Penič, vodja kadrovske službe, Elektrode
fotografiji Mojca Šolar, Elektrode

USPETI JE PREPROSTO

Naši lastniki že vrsto let ob poklicnem prazniku, dnevu metalurgov, nagrajujejo najboljše sodelavce v svojih podjetjih v Rusiji. Letos je uprava skupine SIJ – Slovenska industrija jekla v imenu ruskega lastnika nagradila tudi najzaslužnejše sodelavce SIJ-a v letu 2011. V Elektrodah sta nagrado prejela sodelavca: Franci Podlogar, oplaščevalec v Programu oplaščenih elektrod, in Amir Hadžisulejmanović, tehnik za polnjeno žico v Programu varilnih žic. Zastavili smo jima nekaj zanimivih vprašanj, da ju malo поблиže spoznamo in prepoznamo. Obenem se zahvaljujemo njunima vodjema za utemeljitve in seveda direktorju Jakobu Borštnarju za spodbudne besede.

JAKOB BORŠTNAR, DIREKTOR ELEKTROD

V družbi Elektrode Jesenice vztrajno razvijamo nove proizvode in tehnologije za zahtevnejše skupine kupcev in povečujemo konkurenčnost naših izdelkov. V razvojne procese prenove smo vpeti vsi zaposleni delavci v družbi, pri tem pa nekateri sodelavci dosegajo nadpovprečne rezultate. Primerno je, da o teh sodelavcih tudi javno spregovorimo in se jim za prispevek zahvalimo. Na pobudo uprave skupine SIJ – Slovenska industrija jekla smo imenovali dva naša naj sodelavca, ki sta s svojim delovanjem pomembno prispevala k doseganju ciljev družbe.

Bili ste izbrani za enega najboljših sodelavcev v Elektrodah. S svojim predanim delom in pozitivnim pristopom ste zaznamovali leto 2011. Kaj vam ta nagrada pomeni?

FRANCI PODLOGAR: Ta nagrada mi pomeni uspeh in veliko priznanje za moje dosežke. Štejem si v čast, da delam dobro in vestno.
AMIR HADŽISULEJMANOVIĆ: Nagrada je kašipot za naprej. Pomeni, da sem do zdaj delal predano, pravilno in da moj trud ni ostal neopažen.

Kako so dejstvo, da ste nagrado v vašem okolju prejeli ravno vi, sprejeli vaši sodelavci?

FRANCI PODLOGAR: Sodelavci so mojo nagrado sprejeli dobro. Upam, da bo to motivacija tudi za druge sodelavce, da se bodo trudili in šli po svojih stopinjah.
AMIR HADŽISULEJMANOVIĆ: Čestitali so mi trije ali štirje sodelavci, ostali so bili ravnodušni ali pa zavistni. Najbrž zaradi denarne nagrade. Prihodnje leto imajo priložnost, da se dokažejo in prejmejo enako priznanje. Jaz bom čestital vsakomur.

SLOBODAN FILIPOV, VODJA PROIZVODNJE OPLAŠČENIH ELEKTROD, JE O FRANCIJU PODLOGARJU ZAPISAL:

Težko bi našel sodelavca v proizvodnji, ki bi s tako lahkoto izdelal kakovostno elektrodo. Obenem je eden redkih, ki zna združiti kvaliteto s kvantiteto. Vsak dober rezultat je zanj vzpodbuda, vsak kilogram odpadka pa izkušnja za naprej. Njegovo odlično poznavanje strojev ter tehnoloških postopkov je velikokrat pomoč vzdrževalcem, tehnologom in ne nazadnje tudi meni pri »lovljenju« kar najboljše produktivnosti in izplena. Kljub zavedanju svojih sposobnosti ostaja skromen in z veseljem prenaša svoje znanje na druge sodelavce. No ja, seveda ima tudi on kakšno napako. Ker je na njegovo zagnanost in hitrost vezano delo celotnega tima, mu sodelavci večkrat potožijo, kako zanič je mrzla kava.

Skratka, kar je za mnoge pritisk, je za Francija izziv.

Kdaj ste se zaposlili v Elektrodah in zakaj prav v tem podjetju?

FRANCI PODLOGAR: V proizvodnji elektrod sem se zaposlil leta 1984, ko so se elektrode proizvajale še v okviru Železarne Jesenice. Pri izdelavi elektrod sem opravljal delovno prakso. Ker mi je bilo delo všeč, sem se tu zaposlil kot oplaščevalec elektrod.

AMIR HADŽISULEJMANOVIĆ: V Železarni Jesenice sem se zaposlil leta 1987 in od takrat imam vedno opravka z žico, v takšni ali drugačni obliki. V Elektrode sem prišel po stečaju Fiproma in v tem okolju se počutim zelo dobro.

AMIR HADŽISULEJMANOVIĆ

Kaj je za vas na delovnem mestu najbolj pomembno? Kaj vas vodi skozi življenje in kakšen je vaš moto?

FRANCI PODLOGAR: Na mojem delovnem mestu je pomembno, da si motiviran in da motiviraš tudi druge. Tako tim lahko funkcionira. Skozi življenje me vodi misel: »Kar si ustvariš, to tudi imaš.« Moj moto je: »Verjemi tistemu, ki verjame vate.«

AMIR HADŽISULEJMANOVIĆ: Na vsakem delovnem mestu so zelo pomembni medčloveški odnosi. Če so ti dobri, je lepo delati v takem okolju. Lahko rečem, da so pri nas kar dobri, malo preveč je le nevoščljivosti. Morda je to odraz današnjih časov – včasih tega ni bilo toliko. Skozi življenje me vodi družina. Doma se počutim najlepše. Moj moto bi bil: »Uživaj življenje, dokler si zdrav, samo enkrat živimo.«

PRIMOŽ BERGELJ, VODJA PROGRAMA VARILNE ŽICE, JE O AMIRJU HADŽISULEJMANOVIĆU MED DRUGIM ZAPISAL:

Amir Hadžisulejmanović je med najuspešnejšimi delavci naše družbe, ki je dobre rezultate dosegel zaradi svojih osebnostnih lastnosti in široke usposobljenosti. Odlikujejo ga temeljito poznavanje žičarstva, hitro obvladovanje novih znanj, prilagodljivost na spremenjene razmere, odlično sodelovanje in ujemanje s sodelavci, pozitivna naravnost, nenehno stremljenje k izboljšavam v procesih in iskanje novih, boljših rešitev. Zaradi vseh teh lastnosti je bil vedno prvi, ki se je učil in tudi obvladal dela pri novih napravah. Prvi je začel pri novih vlečnih linijah za masivno žico, prav tako pri novi liniji za polnjeno žico. Še posebno na novi liniji za izdelavo polnjene žice je v celoti nameščena nova tehnologija, s katero smo se v podjetju prvič srečali. V obeh primerih je hitro usvojil postopke in svoje novo znanje uspešno prenesel na sodelavce.

FRANCI PODLOGAR

Kaj počnete v prostem času?

FRANCI PODLOGAR: Največ prostega časa preživim z družino, v poletnih mesecih pa počnem mnogo stvari, od kolesarjenja do gobarjenja in še česa.

AMIR HADŽISULEJMANOVIĆ: V prostem času sem z družino, veliko se družim s prijatelji. Rekreativno igram nogomet in smučam.

Kaj si zase želite v prihodnje – osebno pa tudi na delovnem mestu?

FRANCI PODLOGAR: V prihodnje si želim zdravja, sreče in razumevanja v družini. Na delovnem mestu pa si želim razumevanja in dobrih odnosov s sodelavci.

AMIR HADŽISULEJMANOVIĆ: Osebno si želim samo zdravja. Ko je človek zdrav, so mu odprte vse možnosti za tisto, kar želi doseči v življenju. Na delovnem mestu si želim še več uspehov – v zadnjem času imamo v Programu varilnih žic kar nekaj razlogov za optimistično razpoloženje.

Na koncu pa morda še kakšna misel.

FRANCI PODLOGAR: Uspeti je preprosto, samo naredite pravo stvar na pravi način ob pravem času.

AMIR HADŽISULEJMANOVIĆ: Ker se končuje koledarsko leto, bi vsem voščil veliko sreče in zdravja v novem letu, podjetjem v našem koncernu bi pa zaželel čim več naročil in posledično dovolj dela, od katerega smo vsi odvisni. Srečno! ●

KADROVSKA GIBANJA V OKTOBRU 2012

SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA

Oblikoval se je nov oddelek za informacijsko tehnologijo, vodja oddelka je BORIS HORVAT.

Elena Bajc, strokovna sodelavka za področje kadrov,
SIJ – Slovenska industrija jekla

ACRONI

Podjetje so zapustili trije delavci.

Naši novi sodelavci so postali: AVDYL JANUZI v Jeklarni, GAŠPER KOKOŠAR v Jeklarni, UROŠ RUDOLF v Jeklarni, DAMIR VUKALIČ v Jeklarni, JASMIN ŽERIČ v Jeklarni, ERNAD PIVAČ v Jeklarni, ADIS SAMARDŽIČ v Jeklarni, CHARLIE GERDEJ v Predelavi debele pločevine in ANDREJA DOKL v Informatiki.

Jubilanti

Jubilanti z 10-letnim delovnim stažem so postali: MILORAD TOPIČ v Jeklarni, DARKO PIPERAC v Hladni predelavi in DENIS DEUMIČ v Logistiki. Čestitamo!

Jubilanti s 30-letnim delovnim stažem so postali: RADO REPE v Jeklarni, JANEZ VIŠNAR v Vroči valjarni, REMZO BRDAR v Hladni predelavi, DAMIR BEGOVIČ v obratu Vzdrževanje, MARJAN CVEK v obratu Vzdrževanje, FIKRET SILIČ v obratu Vzdrževanje, ŠEMSUDIN AHMETAŠEVIČ v obratu Vzdrževanje, IBRAHIM LOVIČ v obratu Vzdrževanje, ESAD FATKIČ v Predelavi debele pločevine, MIRSAĐ OKIČ v Predelavi debele pločevine in MIRJAN FURLAN v Upravi. Čestitamo!

Jubilantka s 40-letnim delovnim stažem je postala IDRIZ NASIČ v Hladni predelavi. Čestitamo!

Nejra Rak Benič, dipl. upr. org.,
strokovna sodelavka za HRM 1, Acroni

METAL RAVNE

Novi sodelavec je postal MITJA KOLEŽNIK v Kontrolni in metalurškem razvoju.

Podjetje je zapustilo pet sodelavcev.

Jubilanti

30-letni delovni jubilej so dosegli: BORIS KAJŽER, HINKO LIPOVNIK, JOŽE LAZNIK, ZLATKO BENCEK in MIRAN CEHNER iz Jeklarskega programa, MIRAN KALIŠNIK iz Valjarskega programa, MAKS SADOVNIK in FRANC STRAŽIŠNIK iz Vzdrževanja, MARKO PAVŠE iz Trženja in DRAGICA KOTNIK iz Nabave, 20-letni delovni jubilej je dosegel MATJAŽ RAČNIK iz Kovaškega programa. Čestitamo!

Irena Praznik, strokovna delavka,
Kadrovska služba, Metal Ravne

SERPA

Upokojil se je STANISLAV RAHTEN iz Konstrukcijskega oddelka. Zahvaljujemo se mu za prizadevno delo in mu v pokoju želimo vse najlepše.

Jubilanti

30-letni delovni jubilej so dosegli JOŽE LEVAR iz Proizvodnje, PETER MONGUS in JOŽE HOVNIK iz Strojne obdelave, 20-letni delovni jubilej pa sta dosegla VALERIJA MANDL iz Nabave in VALENTIN SVETEC iz Strojne obdelave. Čestitamo!

Irena Praznik, strokovna delavka,
Kadrovska služba, Metal Ravne

ELEKTRODE JESENICE

Delovno razmerje je prenehalo dvema sodelavcema.

Jubilanti

Za 30-letni delovni jubilej čestitamo FEKU SKENDEROVIČU iz Vzdrževanja.

Rafko Penič, univ. dipl. ekon.,
vodja Kadrovske službe, Elektrode Jesenice

NOŽI RAVNE

Oktober so se upokojili trije sodelavci iz Mehanske obdelave: ŠTEFAN FIRŠT, HARIJ REPOTOČNIK in DANILO RUDOLF.

Zahvaljujemo se jim za njihovo prizadevno delo in jim v pokoju želimo vse najlepše.

Jubilanti

Za 30-letni delovni jubilej čestitamo sodelavcem iz Mehanske obdelave: DUŠANU KAČIČU, KONRADU POLENIKU in IVANU TRATNIKU.

Jubilanta s 40 leti delovne dobe sta postala ŠTEFAN FIRŠT in HARIJ REPOTOČNIK iz Mehanske obdelave. Čestitamo!

Dragica Pečovnik, univ. dipl. soc.,
kadrovska menedžerka, Noži Ravne

SUZ

Oktober se nam je pridružil novi sodelavec ŠEFKIJA KALABIČ v Upravi Acronija.

Dva delavca sta zapustila podjetje.

Mag. Tanja Avguštin Čufer,
Kadrovska služba, SUZ

ZIP CENTER

Naš novi sodelavec je postal JANKO KUTIN v OE Mizarstvo.

Jasna Tošič, poslovna sekretarka, ZIP center

besedilo Irma Fajmut, socialna delavka, strokovna delavka I, Metal Ravne
 Program Opustimo kajenje, Dispanzer za medicino dela, prometa in športa,
vir Zdravstveni dom Ravne na Koroškem

ODLIČNA REŠITEV ZA LASTNO ZDRAVJE IN BOLJŠE POČUTJE – OPUSTIMO KAJENJE

Živimo v svetu, ki je lahko zelo neprijazen do nas in našega zdravja in za katerega je značilen hiter tempo življenja. Vse to nam krade energijo in voljo, da bi naredili kaj dobrega za svoje zdravje. Ena temeljnih prednosti v podjetju je skrb za zdravje zaposlenih, saj obstaja tesna povezava med zdravstvenim stanjem in delovno uspešnostjo zaposlenih. Preventivni pristop, kjer naložba v sedanosti prepreči veliko večje stroške in izgube v prihodnosti, je ključnega pomena.

Metal Ravne si s Programom promocije zdravja želi, da bi se čim več sodelavcev vključilo v program Opustimo kajenje, cilj, ki ni lahek in ne blizu. Po vseh ugotovitvah zdravstvene stroke pa smiselni in kot naložba v prihodnost vreden truda.

Kadilce, ki želite storiti nekaj več za svoje zdravje, vabimo, da se vključite v program Opustimo kajenje, ki ga bodo izvajali strokovno usposobljeni zdravstveni delavci Dispanzerja za medicino dela, prometa in športa Zdravstvenega doma Ravne na Koroškem v sodelovanju s kadrovsko službo Metala Ravne. Program je dostopen vsem zaposlenim, ki bi želeli opustiti kajenje in so se preprosto odločili za zdravo življenje.

Z vključitvijo v program boste svojo odločitev o opustitvi kajenja lažje izpolnili, saj pot ni preprosta. Na skupinskih srečanjih boste skupaj premagovali težave, ki bodo prisotne zaradi opustitve kajenja. Program bo potekal v vašem delovnem okolju, v prostorih podjetja, začel se bo januarja 2013. Na razgovor za vključitev se lahko prijavite vsak delovnik v kadrovski službi Metala Ravne.

Glavni namen programa Opustimo kajenje je strokovna pomoč kadilcem, da bi lažje opustili kajenje.

Izkušnje kažejo, da preko 75 odstotkov kadilcev želi opustiti kajenje, vsaj 60 odstotkov je tudi že kdaj poskusilo prenehati kaditi. V prvem poskusu uspe približno 20 odstotkom kadilcem. Večina kadilcev pa kajenja ne more opustiti brez ustrezne strokovne pomoči in podpore. Poleg individualnega svetovanja so se kot pomoč pri opuščanju kajenja dobro obnesle skupinske oblike dela.

Program Opustimo kajenje je uspešen model opuščanja kajenja med odraslimi. Združuje vrsto ukrepov:

izobraževanje, nasvete, posvete, tečaj in aktivno udeležbo kadilcev pri razpravah o mitih o kajenju, kajenju in stresu ter kajenju in telesni teži. Namenjen je vsem kadilcem, ki se želijo informirati o tobaku, škodljivih posledicah kajenja in želijo opustiti kajenje ter s tem prispevati k boljšemu zdravju. Spodbuja udeležence, da poskušajo sami izbrati zase najprimernejši način odvajanja od kajenja.

Kajenje lahko premagajo tudi z nikotinsko nadomestno terapijo (žvečilni gumi Nicorette, nikotinski obliž, elektronska cigareta). Le-ta ne more popolnoma nadomestiti cigarete, lahko pa zmanjša željo po cigareti in odtegnitvene simptome.

Program vsebuje sedem srečanj. Vsako srečanje traja dve uri. Med prvimi petimi srečanji je teden razlike, šesto srečanje je po dvotedenskem premoru in zadnje srečanje po šestih mesecih.

Vsebina srečanj:

- Kako se bom pripravil/-a na opuščanje kajenja? Individualno testiranje pljučne funkcije in individualni načrt opuščanja kajenja
- Načini, kako bom zmanjšal/-a število pokajenih cigaret
- Veliki dan brez cigarete in kako premagati telesno in duševno zasvojenost
- Kako nadzorovati telesno težo?
- Kako premagovati stres?
- Kako ostanem nekadilec/nekadilka?
- Ali nam je uspelo? Individualno testiranje pljučne funkcije

V skrbi za lastno zdravje je odločitev za opustitev kajenja vaša lastna odločitev, ki je zagotovo pravilna. ●

Odhajajoče leto je vedno še posebno prijetno tudi zaradi čarobne božično-novoletne glasbe in filmov s srečnim koncem. Katera pesem in film sta vam najljubša in zakaj?

POLONA MARINKO, PRAVNICA, SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA

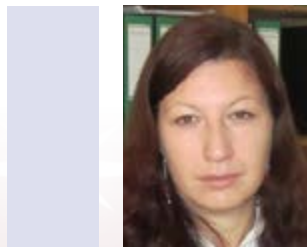
V božičnem času si zelo rada ogledam kak film v družbi, da čas izkoristim še za prijetno druženje z domačimi ali s prijatelji. Najljubši so mi lahkotni filmi, saj med smehom in pogovorom brez težav zamudiš kakšen insert, ker te v vsakem primeru na koncu čaka srečni konec. Tako mi je v spominu ostal film, ki sem si ga ogledala nazadnje, in sicer film Počitnice s Kate Winslet in Cameron Diaz. Vsebina ni čisto božična, ampak na pristrčen ter šaljiv način prikaže zaplete in reševanje medosebnih odnosov. Na koncu so seveda vse težave rešene, vsi srečni junaki pa se zberejo na praznovanju ob božičnem drevescu.

NATAŠA KARO, MENEDŽERKA SISTEMA STALNIH IZBOLJŠAV, ACRONI

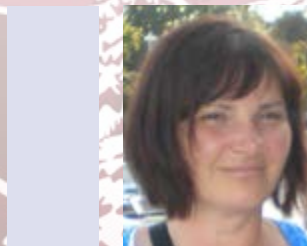
Glede na to, da imam majhni deklici, se največkrat prilagodim in skupaj pogledamo risani film. Med letom nas prevza-

mejo kakšen pustolovski Madagaskar in navihani Smrkci, v božičnem času pa bo prišel v poštev romantičen Jelenček Rudolf. Sicer pa si tudi sama rada ogledam kakšen dober film, še posebno, če se v vlogi znajde Keanu Reeves. Glede glasbe pa mi največ pozitivne energije prinese skupina Siddharta.

TANJA AVGUŠTIN ČUFER, VODJA SPLOŠNEGA SEKTORJA, SUZ

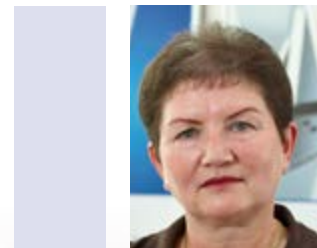
Osebnostno nimam najljubšega filma ali pesmi z božično-novoletno tematiko, niti mi ta žanr ni prav posebno pri srcu, sem si pa pred kratkim ogledala film Pisma svetemu Nikolaju slovenskega režiserja Mitje Okorna, in lahko rečem, da me je pozitivno presenetil tako s samo zgodbo kot tudi z zelo dobro glasbo.

BRIGITA OZEBEK, ELEKTRODE JESENICE

Vsakomur izmed nas se lahko zgodi, da na najlepše praznike ostane sam doma. Da pa tudi to ni tako hudo, me je prepri-

čal film Sam doma. Prisegam na tradicionalno, toplo in domače praznovanje božičnih praznikov, kjer seveda ne sme manjkati glasbe ansambla Toneta Rusa s pesmijo Božični večer.

ERNA VRČKOVNIK, PRODAJA, NOŽI RAVNE

Pravi "božični" film je zame The family man (Družinski človek) z Nicolasom Cageom in Teo Leoni. Zakaj? Življenje prinese mnogo prelomnih trenutkov – v tem filmu je to izbira med poslovnim uspehom in bogastvom poslovneža na eni strani ter srečno družino na drugi strani. Razliko vidimo le v božični noči, vendar odločilno vpliva na življenje poslovneža.

IVAN LIPAVC, KOVAČ I, TEŽKA KOVAČNICA, METAL RAVNE

Moj najljubši božični film je Pisma sv. Nikolaju priznanega slovenskega režiserja uporniške komedije Mitja Okorna. To je božična romanca, kjer je obilica za-

bavnih prigradov združena v zgodbe številnih zelo različnih ljudi v Varšavi. Drobna naključja in kanček božičnega čudeža združijo njihove usode v nepozabno zgodbo o upanju in ljubezni.

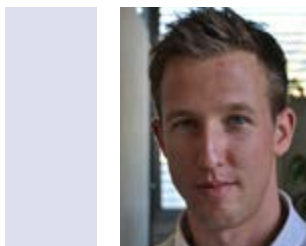
Meni najljubša pesem je Kdo še verjame od Nine Pušlar in Stiškega kvarteta, ki govori: "Pesem, odpeta zelo lepo in seveda resnično, ko si mlad, se ti zdi, da ves svet ti na dlani leži in brezskrbno verjameš v ljudi, ki so ob tebi. Pride čas, ko spoznaš, da v resnici jih sploh ne poznaš. Ko jim gledaš iskreno v oči, veš, mar jim ni. Kdo še verjame, le kdo še verjame ..."

MARKO KNEZ, PRODAJNI KOMERCIALIST, SERPA

Božični večer je pri nas predvsem družinski praznik, ko skušamo obujati nekatere običaje. Spadamo med tiste družine,

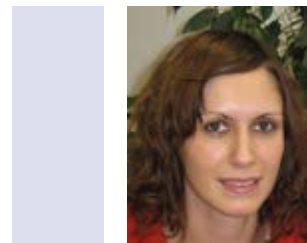
ki jim nikoli ni dovolj božičnih okraskov, napevov in vsako leto ponavljajočih se božičnih filmov. Po malo boljši večerji obsedimo ob pogovoru, poslušamo božično glasbo in pogledamo kakšen film. V spominu mi je ostal božični večer, ki je minil ob filmu Sam doma, ker se je ob njem hčerka, ko ga je gledala prvič, res od srca smejala, sam pa tudi najbolj uživam ob gledanju komedij. Božiča ni brez božičnih napevov, vendar pa poslušam predvsem jazz, zato si decembra vzamem čas za Norah Jones in njen božični album.

ROBERT KRAJNC, ZIP CENTER

Moj najljubši film je Kaznilnica odrešitev (The Shawshank Redemption). Zakaj? Ker ima film vrhunsko igralsko zasedbo (Tim Robbins in Morgan Freeman). Od gledalca zahteva potrpljenje, ki pa je na

koncu bogato poplačano, zaključek pa prinaša tudi sporočilo: Upanje je nekaj, na kar je vredno čakati – tudi 20 let.

GORDANA POSEDI, KUHINJA – PNEVMATIKA, SLOREST

Čeprav jo že mnogo let vsako leto znova poslušamo, mi je še vedno najljubša novoletna pesem Silvestrski poljub od Alfija Nipiča. Med filmi pa bi izbrala Bridget Jane's Diary Trailer.

Ob zaključku leta še želja za vse: Zasneženi prazniki se bližajo, pota naša se ponovno križajo. Zato obilo veselja in topline, da vam naslednje leto uspešno mine!

besedilo mag. Irena Zakrajšak, Metal Ravne
 fotografije mag. Irena Zakrajšak, Metal Ravne

POZDRAVLJENA, KITAJSKA

Stati na Kitajskem zidu je bila ena mojih velikih želja. A kaj ko je ta na Kitajskem, Kitajska pa ni bila ravno destinacija na vrhu seznama dežel, ki bi jih želela videti oziroma obiskati. Letos, ko je bilo, recimo temu »moje« leto, pa sem se odločila, da si izpolnim željo in si поблиže ogledam ta delček bogate kitajske zgodovine.

► Pogled z velikega obzidja mesta Xian razkriva različna obraza Kitajske.

Na pot sem se odpravila z agencijo, polna pričakovanj, žal pa tudi nekih čudnih, trapastih bojzani, predstav in predsodkov. Kitajska kultura, tamkajšnji način življenja, pravzaprav vse kitajsko mi je bilo tuje, neznano, nerazumljeno. Pač odraz tega, kar prebereš, vidiš na TV. Navadno to ni čisto prava, realna slika. Sem se pa zato tem bolj veselila spoznati nekaj novega, pridobiti lastno mnenje in končno doživeti Zid.

Kitajska? Ogromna, fascinantna, drugačna. Dežela me je presenetila. Pozitivno, seveda, in bila sem popolnoma nepripravljena na to, kar me je čakalo! Polno je vtisov, doživetij in toliko novega!

Potovanje je zajemalo ogleda v Šanghaju (najbolj evropsko kitajsko mesto), Xianu (zelo kitajsko mesto), Pekingu in obisk Kitajskega zidu. Glavni del programa je bila stara Kitajska. A obenem vidiš tudi sodobno Kitajsko. Seveda pa smo se mi gibali bolj na bogati, uspešni strani Kitajske.

Mesta so ogromna (Šanghaj z 21 milijoni prebivalcev je največje mesto na svetu), presenetljivo čista. Sodobne, čudovite stavbe, kratka presežki arhitekture na vsakem koraku. Vau. Škoda le, da je to vse ovito v smog. In medtem ko občuduješ dosežke in bogastvo, na naslednjem koraku za hip uzreš tudi drugo plat. Revščino ali, pravilneje rečeno, bedo. Prav šokirate, ko vidiš taka nasprotja tako blizu skupaj.

V teh mestih je pravzaprav malo starega. Staro se je moralo umakniti novemu. Ogromno templjev, pagod oziroma vseh vrst verskih objektov so podrli. Morali so se umakniti novemu režimu. Zadnje čase pa se zopet opaža zanimanje za templje, pa ne zgolj zaradi turizma. S tiho privolitvijo oblasti.

Vse ima simboliko, nek pomen, nič ni prepuščeno naključju. Vse v tirih, šablonah. Prav šokiralo me je dejstvo, da se tudi slikarji starega, klasičnega slikarstva specializirajo za slikanje enega samega motiva! Seveda ga potem razvijejo do popolnosti. Ampak, kje je tu ustvarjalni navdih? Kje je tu svoboda?

Kitajska je polna nasprotij. Ogromno bogastvo, ogromna beda. Zaslužek je od nekaj deset dolarjev do nekaj tisoč. Tako je potem tudi življenje. Veliko ljudi nima osebnega dokumenta, niti niso vpisani v register prebivalstva. Mislim, da ni posebno težko uganiti, kakšne so njihove pravice. (Le zakaj, smo komentirali med sabo, kako dolgo še, da bo ljudem prekipevalo?) Povprečen Kitajec živi slabo. V majhnem, po vsej verjetnosti zanemarjenem stanovanju. Prav zanimivo bi bilo videti kakšno delavsko stanovanje! Toda lokalni vodiči niso bili preveč zgovorni o tej temi. Na splošno so se spretno izogibali neprimernim (beri očitno nezaželenim) temam. V glavnem se ljudje prehranjujejo kar na ulici, kuhajo manj, ker verjetno za to niti možnosti nimajo. Hrana je videti dobra, zanimiva. Samo očitno pomanjkanje čistoče je pomagalo, da na ulici ničesar nisem poskusila. Z vodo so velike težave. Za nas tudi ni pitna. Drugače pa je kitajska hrana odlična, raznolika, pisana. Priporočam. (Vseeno pa še vedno nisem ljubiteljica kitajske hrane v naših restavracijah.)

Kitajsko smo obiskali ob njenem največjem prazniku – dnevu samostojnosti in luninem prazniku. (V času luninega praznika jedo Kitajci posebne lunine kolačke. In za nakup le-teh stojijo tudi po nekaj ur (!) v vrsti. Zvečer v krogu družine jedo te kolačke in se veselijo.) Imeli so osem prostih dni in veliko

• Moderna Kitajska

• Želja izpolnjena

Kitajcev je obiskalo znamenitosti ali svojce. Tako je njihova legendarna gneča bila še večja. Do sedaj pojma velika gneča sploh nisem dobro poznala. Noro. Obvladajo pa gibanje v gneči, ki je prav presenetljivo »tekoče«. Prometnih nesreč je malo, glede na to, kako vozijo, je to sploh nelogično. Voziti po kitajskem mestih – nočna mora. Zdi se, da prometnih predpisov sploh ne upoštevajo. Vsaj takih, ki jih poznamo mi, ne.

Ljudje so poslušni, vdani v usodo. Tisti, ki so imeli prosto, so bili veseli, kar prijazni, do tujcev zadržani. Trgovci so agresivni, naporni, zvijačni, oderuški. Ljudje, ki so delali v lokalih, so bili večinoma mrki, turborni, jezni na tujce. Lokalni vodiči pa so brez izjeme prijazni in uslužni.

Sporazumevanje je največja težava, s katero se srečaš. Redki Kitajci znajo angleško, da o pismenkah ne izgubljam besed. Človek se počuti tako nemočen, izgubljen, celo nekoliko prestrašen. Sploh ni pomisliti, kaj bi bilo, če se izgubiš. (Še posebno za ljubitelje kriminalk z bujno domišljijo to meji že na paniko.) Brez lokalnega vodiča sploh ne vem, kako se bi dalo preživeti.

Kitajska velja za varno deželo. Samo ne razumem, zakaj so nas stalno opozarjali, naj pazimo na denar in potne liste. Naj sledimo vodiču oziroma naši zastavi. Pazite, da se ne izgubite! Človek bi lahko postal paranoičen.

Najbolj kitajski je bil Xian (stara kitajska prestolnica), z največ ostanki starega in tudi najbolj drugačen. Več revščine, manj blišča. In z največ smoga. 25 km iz mesta pa se nahaja osmo čudo sveta – Armada glinenih vojakov. Fascinantno. Armada je postavljena, kot se za prave armade spodobi. Je

del mavzoleja prvega kitajskega cesarja. Kaj vse je mogoče narediti, če vladajo trda roka, pokorščina, strah. Kitajci so verjeli v reinkarnacijo. Cesar je zato potreboval v drugem življenju vse, kar je imel v prvem. Tudi vojsko, da bi ga branila. Veliko ljudi je med delom umrlo in ogromno so jih pobili, da ne bi izdali skrivnosti. Ampak to je bil nekoč žal splošen običaj povsod po svetu.

Videli smo kar nekaj po vsem svetu znanih templjev, pagod, vrtov, muzejev, Prepovedano mesto in Trg nebeškega miru. V glavnem vse največje znamenitosti obiskanih mest. Bila sem tudi na dveh predstavah. Seveda je bil višek potovanja Kitajski zid. Veličasten dosežek. Ogromno pa je bilo tudi trpljenje ljudi, ki so ga gradili. Že sama gradnja je bila zahtevna, pa ves material je bilo treba pripeljati. Ko stojiš na zidu in nemo dojemaš njegovo velikost in veličino, občutiš globoko spoštovanje do teh ljudi. Skoraj lahko občutiš njihovo trpljenje. Res je zgrajen, kot radi rečejo, iz krvi, znoja in solz brezpravnih ljudi. Pa pozabimo na zgodovino. »Hura, stojim na zidu in počutim se bajno.« Ogled tega čuda je vreden vseh naporov.

Lahko bi napisala, da sem po obisku Kitajskega zidu postala drugačen človek. Seveda to ni res. Ustvarila pa sem si popolnoma nov pogled na Kitajsko. Vesela sem, da sem se opogumila in obiskala to deželo, da sem zavrgla vse trapaste predsodke in da me je ta drugačnost obogatila.

Če bo še kdaj nanescila priložnost, bom z veseljem ponovno obiskala Kitajsko. Ampak takrat bodo na programu podeželje in tamkajšnja čudovita riževa polja. ●

besedilo Damjan Kalčič - Kalči, ključavničar I, Jeklarna, Metal Ravne
fotografije Kegljjaški klub Šoštanj

ŽE 10. TRADICIONALNI METALOV TURNIR V MALEM NOGOMETU

Tokrat je sodelovalo rekordnih 12 ekip, ki so pokazale veliko mero nogometnega znanja in borbenosti.

Poudarim pa naj, da kljub tekmovalnosti še vedno prevladuje ferplej, tako da udeleženci niso utrpeli nobenih poškodb. Med turnirjem se nam je pridružilo tudi kar nekaj gledalcev in zato je bila dvorana lepo polna. Priznanja so udeleženci prejeli iz rok direktorja za proizvodnjo Alojza Buhvalda, ki je v uvodnem nagovoru dejal, da tudi vodstvo z veseljem podpira take oblike rekreacije in druženje zaposlenih. To je dobro za fizično in mentalno zdravje, obenem pa se splete še kakšno novo poznanstvo zaposlenih. Za najboljšega vratarja je bil

izbran Miha Krof (Jeklarna), saj je prejel le dva zadetka, bil pa je tudi dvakrat strelec. Naj strelec je s šestimi zadetki postal Erik Lesnik (Jeklarna). Nagrado za ferplej pa je prejela ekipa Adjustaže. Na tretje mesto se je uvrstila ekipa EPŽ, na drugo Kovačnica 1, na prvo mesto pa Jeklarna. Organizator se zahvaljuje vsem za številno udeležbo, zahvala pa tudi direktorju Andreju Gradišniku za pomoč pri organizaciji dogodka.

Se vidimo na 11. Metalovem nogometnem turnirju novembra 2013! ●

1. mesto je zasedla ekipa Jeklarna.

Na 3. mesto pa so se uvrstili sodelavci EPŽ.

Naj strelec Erik Lesnik z direktorjem proizvodnje Alojzom Buhvaldom

2. mesto je pripadlo ekipi Kovačnica 1.

Naj vratar Miha Krof iz Jeklarne z direktorjem proizvodnje Alojzom Buhvaldom

Ekipa iz Adjustaže se je izkazala s ferplejem.

IZLET KMR NA PRIMORSKO

Sodelavce iz Kontrole in metalurškega razvoja (KMR) nas je že nekaj časa vleklo na Primorsko. V zadnjih letih smo že obiskali štajersko-prleško-prekmurski konec, Kras s svojo okolico pa je za nas ostal neraziskan.

• Pripravljani na ogled pršutarne

Tokrat smo se odločili, da izlet na Primorsko v celoti izvedemo sami. S pomočjo znancev s tega konca smo dobili namige o zanimivih točkah, kar nam je olajšalo pripravo programa. Na Martinovo soboto, 17. novembra, smo se podali na pot proti Primorski. Poleg sodelavcev se nam je pridružilo pet članov Dravograjskega okteta.

Najprej smo obiskali pršutarno v Lokvah. Po pogostitvi s pršutom, zašinkom in panceto smo si ogledali proizvodnjo, za kar smo si morali obleči zaščitne bele halje in kape. Pot nas je nato vodila v jamo Vilenica, ki slovi kot prva turistična atrakcija te vrste v Evropi. Po listinah sodeč so bili prvi turistični ogledi te jame izvedeni že sredi 17. stoletja. Na obhodu po jami smo deloma pokurili kalorije, pridobljene v pršutarni, in smo

• Člani Dravograjskega okteta nastopajo v jami Vilenica.

• Degustacija vina v kleti Vinakras

se veselili, ko smo spet lahko vdihnili svež zrak. Naslednja točka izleta je bila vojaški muzej Tabor v Lokvah. Muzej je last Srečka Rožeta, ki že od otroštva zbira predmete iz 1. in 2. svetovne vojne. Zbirka predmetov iz tega obdobja je ogromna, prikazani so zgolj njeni trije odstotki. Lastnik se lahko pohvali s številnimi priznanji, tudi s priznanjem zveze Nato za vojaški muzej. Seveda, Kras ni brez vina in tako smo že v popoldanskih urah prispeli v klet Vinakras v Sežani. Tam smo degustirali različne vrste terana. Izlet smo zaključili z večerjo v Černičih pri Ajdovščini, v gostilni kmetije Kosovel.

Izlet na Primorsko in Kras nam bo ostal v lepem spominu. Zahvala pa gre tudi članom Dravograjskega okteta, ki so izlet s svojim ubranim petjem še posebno popestrili. ●

besedilo Jože Apat, vodja oddelka Vodenje kakovosti, Metal Ravne
fotografiji Jože Apat, Metal Ravne

JEKLARSKI POHODI V LETU 2013

Vodniki jeklarskih planinskih pohodov smo se 17. oktobra sestali v Begunjah. Zbor so pripravili kolegi iz nekdanjih tovarn Plamen Kropa in Veriga Lesce. Zbrali smo se ob 9. uri v Krpinu. Lepo jutro v čudovitem okolju z dobrimi prijatelji, kaj še hočemo več!

Po dobri stari navadi sta nas čakala prigrizek in prijeten klepet, in nas je moral organizator kar malo priganjati, da smo se odpravili na enourni sprehod do Sankaške kočice. Pot je bila nezahtevna, prav prikladna za kramljanje in sproščeno pohajkovanje. Skriti v zavetju gozda, obarvanega v jesenske barve, smo bili presenečeni, ko se nam je pri koči odprl pogled na biser Gorenjske in Julijce v ozadju. Popolnost, ki jo lahko doživimo le na krajih, poznamim samo domačinom.

Sestanek vodnikov sta vodila Janez Smrekar in Marko Pogačnik. Po poročanju o izvedenih izletih v letu 2012 smo prešli k razpravi. Letos smo v celoti izpeljali načrt izletov. Vseh udeležencev je bilo 640.

Seveda se pojavljajo težave in ovire, ki jih moramo vsako leto premagati. Pred nami je 44. sezona pohodov, ki kar kliče po tem, da jo zajamemo v knjižici ali tudi kako drugače. Ker imamo težave pri pridobivanju sponzorjev, smo toliko bolj hvaležni tistim, ki nas še vedno podpirajo. To sta predvsem podjetji Acroni in Metal Ravne. Upamo, da nam bo v prihodnjem letu

uspelo pridobiti še kakšnega sponzorja. Ključno je, da smo si zadali načrt za leto 2013. Ponovno nam je uspelo najti voljo za štiri pohode, h katerim smo dodali še tradicionalni pohod na Uršljo goro v spomin na našega Francija Telcerja.

POHODI V LETU 2013

- ▶ 11. maj 2013: četrti Telcerjev pohod, organizirajo Ravne
- ▶ 25. maj 2013: Pasja ravan, organizirata Plamen Kropa in Veriga Lesce
- ▶ 15. junij 2013: Strelovec, organizirajo Štore
- ▶ 24. avgust 2013: Vrtača, organizirajo Jesenice
- ▶ 14. september 2013: Raduha, organizirajo Ravne

Potrudili smo se, da nas bo pot vodila v različna gorstva. Vedno znova ugotovljamo, da so naše gore neizčrpen vir možnosti odkrivanja novega. Na goro lahko gremo tisočkrat, pa bo vedno nekoliko drugačna, ker tudi mi nismo vselej enaki. Pridružite se nam! ●

besedilo Gabor Sekereš, S57WJ, Metal Ravne
fotografiji Arhiv Koroškega radiokluba Franja Malgaja

KOROŠKI TABORNIKI NA RADIJSKIH VALOVIH

Vsako leto oktobra po vsem svetu poteka akcija Jamboree on the air ali Taborniki na radijskih valovih. Ob tej priložnosti radioamaterji tabornikom predstavljajo komunikacije preko amaterskih radijskih postaj.

Koroški radioklub Franja Malgaja, S59EHI, z Raven na Koroškem je v sodelovanju s taborniki iz roda Koroški jeklarji in s pomočjo vezistov Slovenske vojske (SV) z Vrhnike ta dogodek zaznamoval 20. oktobra. Vezisti SV so postavili 18 metrov visok teleskopski stolp pri domu tabornikov na Obretanovem pod Uršljo goro. Na stolp smo namestili 3-elementno 'beam' anteno z rotatorjem, pod vrh stolpa pa žične antene. Pod stolpom je bil postavljen šotor, v katerem se je nahajala kompletna oprema: radijska postaja, ojačevalec in računalnik za demonstracijo dela z digitalnimi načini prenosa podatkov. Demonstracijo dela preko postaje je izvedel Hubert Tratnik, S51NZ. Bile so vzpostavljene zveze z radioamaterji in drugimi postajami z vsega sveta, ki so prav tako sodelovali v akciji Taborniki na radijskih valovih. Najpogumnejši taborniki so lahko vzeli mikrofon v roke in spregovorili nekaj besed s korespondenti na drugi strani. Poleg vzpostavljanja zvez sta potekali še dve delavnici. Andrej Štern, S57BAJ, predavatelj na LTFE iz Ljubljane, je demonstriral GPS-navigacijo. Po kratkem usposabljanju so taborniki s pomočjo GPS-navigacije morali poiskati lokacije v okolici taborniškega doma, kjer so bili postavljeni količki. Miloš Jovan, S50MJ, pa je spoznaval tabornike s telegrafijo. Kljub kratkemu času, ki so ga imeli na voljo za učenje, so se nekateri slušatelji odlično izkazali in so sprejemali Morsejevo abecedo brez večjih težav.

Ob tej priložnosti se Radioklub Franja Malgaja za gostoljubnost zahvaljuje tabornikom, Radioklubu Slovenj Gradec, S59DCD, in pripadnikom 11. bataljona za zveze Slovenske vojske. ●

▶ Napotki pred iskanjem količkov

▶ Sprejem telegrafije

STARE JESENICE OHRANJENE NA SLIKAH

Slikar Marjan Židanek z razstavo *Moje mesto nekdanj* prikazuje Jesenice, kakršne so bile pred tridesetimi in tudi štiridesetimi leti.

V Kulturnem domu Javornik-Koroška Bela, v Razstavnem salonu Viktorja Gregorača, so konec septembra odprli likovno razstavo *Moje mesto nekdanj*. Slikar Marjan Židanek je na slikah, pretežno v rjavi kredii, upodobil Jesenice, kakršne so bile pred tridesetimi in tudi štiridesetimi leti. Nam, ki smo take Jesenice poznali, prebujajo nostalgije spomine. Slike, izbrane za umetnikovo 30. samostojno razstavo, so tudi dragocen dokument o preteklosti Jesenic, kakršnih že davno ni več.

Marjan Židanek se je rodil leta 1943 na Slovenskem Javorniku. Po končani poklicni metalurški šoli se je zaposlil v Železarni Jesenice, kjer je ostal do upokojitve, ki jo je dočakal kot testni varilec v obratu Elektrode. Od tod tudi ideja za varjene male plastike oziroma kipe.

V slikarstvu uporablja različne tehnike, od akvarela, pastela in olja do že omenjene rjave krede. Likovno se je izobraževal pri akademskih slikarjih, kot so Roman Savinšek, Jaka Torkar in Tone Rački. Svoj talent je odkril že zelo zgodaj in ga vseskozi izpopolnjuje. Dolga leta je bil tudi član likovnega kluba Dolik – dolinski likovniki, kjer je redno sodeloval pri skupinskih razstavah in se udeleževal različnih likovnih kolonij. Za dosežke v kulturi je prejel tudi priznanje Krajevne skupnosti Plavž.

Marjan Židanek si za likovno ohranjanje arhitekturne in tehniške dediščine Jesenic zasluži iskrene čestitke. ●

MITJA ŠIPEK, KOROŠKA IKONA IN LEGENDA

Že leta je obstajala potreba, še več, postala je že moralna obveza ljudi teh naših krajev, Mežiške doline, vse Koroške in čez, namreč filmsko posneti in ekranizirati njegovega Svetnečega Gašperja. S tem bi tudi za prihodnje rodove uspeli ohraniti ta neverjetni kulturni podvig in še posebno njegovo silno človeško sporočilo. Pri Košuta Prostudiu in JSKD – Javnem skladu za kulturne dejavnosti na Ravnah na Koroškem je skupaj s Kulturnim domom iz Pliberka obveljalo prepričanje, da bi s tem mogli dostojno zaznamovati in počastiti tudi 85 let življenjske poti tega našega koroškega polihistorja.

• Mitja Šipek, kot ga poznamo

Mitja Šipek spada namreč v ozek krog največjih koroških in velikih slovenskih znanstvenih, kulturnih in občečloveških avtoritet. Na Koroškem velja za svojevrsten kulturni in znanstveni fenomen in zaščitni znak. Še do nedavnega tudi redni remontni krške nuklearke niso mogli brez njega.

Izjemna osebnost – hkrati vrhunski znanstvenik in vrhunski umetnik je, med drugim, tudi prejemnik dveh najvišjih slovenskih nagrad in priznanj – Kidričeve za strokovno in znanstveno delo in Severjeve nagrade, najvišjega slovenskega priznanja za gledališke dosežke. Malo je ljudi, ki imajo take talente. Še manj jih je, ki jih imajo združene. In med njimi so redki, ki jih imajo in se z njimi za druge ljudi do konca razdajajo. Pri nas na Koroškem je Mitja Šipek mogoče celo prvi med takimi. Desetletja je s svojim delom živo poosebljenje našega koroškega, slovenskega kulturnega izročila in znanstvene – železarske dediščine, pokončnosti in zvestobe. Ves svoj življenjski-delovni vek zvest Železarni Ravne je s svojimi ultrazvočnimi raziskavami in analizami pomagal biti oče ravenških plemenitih jekel. Takrat, ne tako davno, so bile Ravne s svojo Železarno, tudi z njim, dobredno v svetovnem vrhu. Ne nazadnje so se uvrščale med štiri jeklarne v Evropi, ki so bile sposobne proizvesti 212 vrst najzahtevnejših plemenitih jekel. Vse to na podlagi lastnega, domačega, slovenskega – ravenškega znanja. Pravzaprav se primerjava ponuja kar sama: mirno lahko rečemo, da kar je Boris Pahor na Primorskem, je Mitja Šipek na Koroškem.

Kaj Mitja Šipkov sicer s svojim kulturnim poslanstvom zares pomeni za celotno koroško in slovensko (kulturno) krajino, nam razkrijeta že samo dva podatka.

Prvi: že 47 let poje in vodi svoje »Šentanelške paure«. So pevski zbor, že kar institucija, brez primere v slovenskem prostoru sploh. Pojejo, kakor so 'bica in dedej peli', po posluhu. Not ne poznajo. In pojejo stare slovenske – koroške, prastare koroške – slovenske pesmi, ki so nam tu, na severni strani slovenskega narodnega in jezikovnega prostora 1000 let ohranjale našo življenjsko držo, pokončnost in dostojanstvo in ki so nas ohranile pri življenju, ker so nam ohranile – besedo materino. Mitja Šipek je njihov pevec, vodja in dirigent od ustanovitve dalje.

Drugi: mož je »Svetnečega Gašperja«, svojo predelavo novele Prežihovega Voranca Pot na klop v monodramo, krstno uprizoril za slovenski kulturni praznik leta 1975. Po tisoči predstavi ponovitev natančno skoraj ne šteje več. A bližnji pogled vseeno pove, da se število predstav nekako že približuje 1250-ti.

Ni ga Korošca, ki te ne bi poznal. Predvsem po bogatem pečatu, ki si ga dal naši koroški kulturi, pa tudi po veliki vlogi, ki si jo imel v takratni Železarni Ravne. Ampak kaj pa bi zase rekel, kdo si, kaj si pravzaprav, Mitja Šipkov?

Kdo sem? Kaj sem? Sem eden mnogih Korošcev, ki so ponosni na svoj rod slovenski, kmečki – šentanelski in ravenško – fužinarski, ki

spoštujejo zgodovino svojega naroda in njih ustvarjalce in ki so ponosni, ko se pogovarjajo v svojem domačem koroškem narečju. Ponosen sem in srečen hkrati, da sem lahko eden tistih, ki jim je dano, da soustvarjajo podobo in dušo naših ljudi tega časa, ki ga skupaj živimo. Kar vem zase, sem delal to, kar znam in zmorem, sebi in družbi v dobro. V hujših časih in kadar sem moral polniti svojo dušo in kadar sem bil utrujen, mi je bila mnogo več kot v uteho pesem, še posebno tista, ki sem jo podedoval po materinem, Kramolčevem rodu. Držala me je pokonci in z njo sem skoraj pol stoletja pomagal držati pokonci svoje »Šentanelse paure«.

V vseh vrstah pogovorov, kakršni že so, se kar pogosto in hitro pokaže oziroma 'udari na dan', da si bil nekdaj »fabriški« in da to potem nikoli nisi nehal biti. Na kaj si, če pogledava malo nazaj, bolj ponosen v zvezi s tem svojim »fabriškim« delom?

Pravzaprav sem na svoj fužinarski delovni vek v ravenski Železarni nasploh zelo ponosen. Bil sem v prvi skupini inženirjev, Slovencev, ki smo že v 60-tih in potem v 70-tih in 80-tih razvijali in razvili nove vrste legiranih jekel. Preko 200 vrst jih je bilo, dodelane in izgotovljene v naši valjarni in kovačnici ter kontrolirane z najsodobnejšimi postopki, predvsem z ultrazvočnimi, smo jih prodajali po vsem svetu. Resnično so veljala za najkvalitetnejša. Ultrazvočni neporušni defektoskopiji, ki se je v svetu pojavila leta 1950, v proizvodne procese v Železarni na Ravnah pa smo jo, kot svetovno novost, uvedli že 1953., sem posvetil vse svoje življenje. Prevezel sem vodstvo kontrole kakovosti in to opravljal vso delovno dobo v Železarni. V vseh, skoraj 40-tih letih, kar sem vodil nadzor nad kakovostjo v različnih oblikah in vsebinah, ne pomnim niti ene resnejše reklamacije v zvezi s kakovostjo naših proizvodov. Ob tem pa moram poudariti, da smo ves razvoj jeklarske industrije na Ravnah delali sami, brez vsake pomoči tujih strokovnjakov. Poleg ostalega sem že leta 1957 organiziral prvi tečaj ultrazvoka. Če povzamem, je v nadaljevanju moje tečaje obiskalo in uspešno končalo več kot 2000 inženirjev in tehnikov iz celotne Jugoslavije in kar precej tudi iz tujine. S pomočjo Železarne Ravne sem leta 1965 organiziral jugoslovansko društvo za defektoskopijo, ki je bilo junija 1970 v Hannoveru sprejeto v mednarodno organizacijo. V republikah nekdanje države pa deluje še danes. Ultrazvok sem širil tudi na neželezne materiale, kot sta plastika in živo tkivo. Za svoje delo sem bil leta 1987 nagrajen s Kidričevo nagrado.

Že če računava, da je to, kar si zdaj povedal, kratek povzetek nekega življenja, je že v tem očitno 'materiala' za več življenj. A ti jih imaš očitno še mnogo več – življenj. Eno od teh je »Svetneči Gašper«. Povej, kako, na primer, v tvojem življenju živi »Svetneči Gašper« in kako si sploh prišel do »Gašperja«?

Literatura Prežihovega Voranca je bila v stari Jugoslaviji prepovedana, ker je bil Voranc komunist. Njegovo črtico Boj na požiralniku pa sem prvič bral še kot študent v Ljubljani. Spomnim se, da sem jo doživel tako silno, da me je začel oblivati znoj in sem moral branje za trenutek prekiniti. Mnogo pozneje sem naletel na njegovo novelo Pot na klop, ki je zame neke vrste dvojnik Cankarjevemu Hlapcu Jerneju, le da je hlapec v tem primeru koroški tesar Svetneči Gašper. Zgodba sama in pripoved sta me osvojili in ker sem se tiste čase kar resno ukvarjal tudi z gledališčem in s filmom, sem sklenil, da bi jo nekako priredil in postavil na oder. V končni fazi je nastala monodrama Svetneči Gašper.

Za kako leto je obležala v predalih Kulturnega društva Prežihovega Voranca, potem pa se je 1975-ega zgodilo, da so iskali primeren tekst za kulturne dneve v februarju. Na seji je tedaj sodeloval tudi dr. Franc Sušnik, moder mož in avtoriteta v vsakem pogledu, ki je imel resne pomisleke, da utegne biti monodrama, ki je bila za tiste čase prava redkost na slovenski gledališki sceni, slabo sprejeta. Pa še za Voranca je šlo. Ker pa bolj primernegega teksta ni bilo, je bila monodrama uvrščena na proslavo. Dr. Sušnik je sedel v prvi vrsti in z odra sem kar videl, kako se mu na čelu nabirajo potne kaplje ... Gledalci so predstavo z dolgotrajnim ploskanjem navdušeno sprejeli in s tem potrdili, da trud ni bil zaman. In tudi dr. Sušnik me je močno in z olajšanjem pohvalil. Nekoč me je v Mariboru gledala tudi dramska igralka, mati režiserja Karpa Godine, in sinu priporočila, naj me uporabi kot igralca. Tako mi je 'Gašper' pomagal še k vlogi v »Splavu meduze«.

S tolikimi predstavami »Gašperja« – mimogrede, zanimivo bi bilo še preveriti, a kolikor je znano doslej, si s številom ponovitev nedvomno slovenski prvak. S toliko zvestobe si z z Vorancem že v nekakšnem bližnjem sorodstvu, z dr. Sušnikom, varuhom tega imena, pa tudi. Kaj je pravzaprav v tem »Svetnečem«, da si mu tako do konca zvest? Kaj premika v tebi, kaj intimno govori tebi, da si ga ti potem sposoben tako prepričljivo posredovati ljudem?

Ja, Vorančeva novela Pot na klop je bila tam malo skrita med Samorastniki. Skrita, nekako bolj daleč od oči, mogoče zato tudi po krivici nekako prezrta. Zame, ko sem jo prvič in drugič bral, pa je bila vse bolj nekakšna absolutno dobra – koroška varianta Cankarjevega Hlapca Jerneja: Svetneči Gašper je hlapec Jernej. In Vorančevega Gašperja sem začutil in ga čutil bolj globoko, bolj intenzivno zato, ker sem tudi sam kmečkih korenin in so mi, očitno, ta svet, ta zemlja in ti ljudje na njej, v vsej svoji življenjski veličastnosti in revii, bližji kakor komu drugemu. V monodrami, kakor veste, imamo opraviti s študijo človeških značajev, v zelo posebnem okolju zadnje poti in umiranja. To se razpre v neprizanesljivo analizo človeških značajev, nravi in odnosov in sklene v klic po spoštovanju sočloveka, ne glede na njegov obraz in način življenja. Pravzaprav zdaj monodramo igram že 37 let, pa ne kaže, da so se je ljudje 'najedli'. Še kar naprej me vabijo, da jo zaigram. Zdaj smo naredili še »Svetnečega«. Še en lep film. Tako, da zdaj Gašper svoje silno človeško sporočilo lahko govori še večji množici.

Mitja Šipkov, kar te zdaj vprašam, bo malo asociiralo na zaključno besedo pri Gašperjevi spovedi v »Svetnečem«. Letos polniš 86 let svojega vsekakor dinamičnega in absolutno polnega, da ne rečem bogatega življenja. Ali je kaj takega v njem, česar nisi storil, pa bi še rad, ali kar si storil, pa ti je žal in bi, če bi mogel, storil to kako drugače?

A sem lahko kratek? Kar sem doživel in kar sem storil dobrega, jemljem kot edino možno. Tudi če bi mogel, ne bi nič spreminjal za nazaj.

V imenu področnega uredništva za koroško regijo se najlepše zahvaljujem prof. Josipu Košuti za uvodne besede in za zanimiv intervju z Mitjem Šipkom, gospodu Šipku pa za njegove dragocene misli in pripravljenost, da jih deli z nami.

Prof. Melita Jurc, področna urednica za koroško regijo

V SREBRO ZAVIT USPEH

Člani mešane pevske skupine Dr. France Prešeren Žirovnica-Breznica smo se od 17. do 21. oktobra udeležili prvega mednarodnega zborovskega tekmovanja v španskem mestu Calella, ki je potekalo v organizaciji združenja Interkultur Musica Mundi, katerega članica je tudi naša skupina.

Tekmovanja se je udeležilo 80 pevskih zborov iz Avstrije, Bolgarije, Brazilije, Švice, Češke, Nemčije, Danske, Estonije, Finske, Gibraltarja, Hrvaške, Italije, Izraela, Irana, Irske, Japonske, Kazahstana, Litve, Latvije, Norveške, Portugalske, Poljske, Kitajske, Indonezije, Romunije, Afrike, Rusije, Švedske, Trinidada in Tobaga ter Ukrajine, iz Slovenije pa je prišlo kar pet skupin.

V malo obmorsko katalonsko mesto Calella smo se odpravili z avtobusom. Prvi daljši postanek smo si po desetih urah vožnje privoščili v kneževini Monako, ki velja za drugo najmanjšo in najgosteje naseljeno državo na svetu. Sestavljata jo staro mesto Monako in pozneje pozidani igralniški Monte Carlo. Od leta 1929 tu poteka znamenita dirka Formule 1. Sprehodili smo se do knežje palače rodbine Grimaldi, potem še do slavne igralnice, katere začetki segajo v sredo 19. stoletja.

Po dobrih 21 urah smo prispeli na cilj, se nastanili v obmorskem hotelu Espanya, sledila je registracija skupine in že priprave na odprtje tekmovanja. Tekmovanje v Calelli se je začelo s parado vseh sodelujočih zborov skozi mesto do parka Dalmau, kjer je potekalo svečano odprtje s pozdravnimi besedami županje mesta Calelle (ta je hkrati tudi poslanka v španskem parlamentu, Montserrat Candini i Puig) in s skupnim petjem znane skladbe Amigos Para Siempre. Poskrbeli smo, da smo bili v paradi s slovensko zastavo, petjem in harmoniko zelo prepoznavni, saj se še vedno zgodi (se nam je zgodilo), da našo »malo« državico zamenjajo za Slovaško.

V četrtek je šlo že zares. Najprej akustična vaja v dvorani Fabrica Llobet-Guri, čez tri ure še tekmovalni nastop v kategoriji ljudska pesem, kjer nas je ocenjevala strokovna komisija s člani iz Portugalske, Španije, ZDA, Nemčije in Hrvaške. Malo nas je presenetilo petje na mikrofone, pa se je vse kljub

temu dobro izšlo. Popoldan smo nastopili še na prijateljskem koncertu v obalnem drevoredu Platja Gran.

Petek je bil za nas petja prost dan. Odšli smo na ogled slavnega samostana na sveti gori Kataloncev – Montserrat. Na gori še iz srednjega veka stoji benediktinski samostan s čudovito baziliko, v kateri čuvajo zavetnico Katalonije, črno Madono. Posebnost samostana je vzgoja otrok iz socialno ogroženih družin v Kataloniji, ki že v mladosti pokažejo določeno nadarjenost. Menihi jih vzamejo pod svoje okrilje in jih izobrazijo do poklica. Vsak dan ob 13. uri v baziliki poteka maša in ti dečki takrat zapoje dve nabožni pesmi. Fantje so stari od 6 do 15 let in ... poslušali smo angelsko petje.

Sledil je še ogled največjih znamenitosti Barcelone ... slavn Nou Camp, dom Messija, Xavija, Inieste, ... hrib Montjuic, kjer se nahajajo olimpijski objekti iz leta 1992, znamenita nakupovalna ulica La Rambla in veličastna Sagrada Familia, rimsko-katoliška cerkev, ki so jo začeli graditi že leta 1882 po načrtih arhitekta Antonia Gaudija, a še vedno ni dokončana.

V soboto je šlo ponovno zares. Dopoldan akustična vaja v cerkvi Esglesia de Santa Maria i Sant Nicolau in popoldan še tekmovalni nastop v kategoriji sakralne glasbe pred strokovno komisijo iz Španije, Nemčije, Litve, Češke ter Nizozemske in poslušalci, ki so cerkev napolnili do zadnjega kotička.

Pozno popoldne je sledilo napeto pričakovanje zaključne slovesnosti s podelitvijo diplom najboljšim zborom. In spet nam je uspelo! V kategoriji ljudske pesmi smo prejeli srebrno priznanje stopnje VI, v kategoriji sakralne glasbe pa srebrno priznanje stopnje IX.

Med nedeljsko potjo proti domu smo si v Figueresu ogledali še muzej katalonskega slikarja nadrealistične usmeritve, Salvadorja Dalija.

Na obe priznanji smo zelo ponosni, saj v skupini prepevamo ljubiteljski pevci z različnimi poklici. Naša skupina na svetovni TOP 1000 lestvici z 820 točkami zaseda 593. mesto. Da smo v 20 letih neprekinjenega delovanja doživeli toliko izkušenj, prepevali na svetovnih odrih ob ranih in poznih urah, dosegli pa kar nekaj bronastih, srebrnih in zlatih uspehov, ste poleg sedanjih in bivših članov skupine zaslužni tudi vi, poslušalci in naši zvesti spremljevalci na koncertih in naših turnejah, predvsem pa že stalni donatorji, ki nam poleg Občine Žirovnica in Kulturnega društva dr. Franceta Prešerna finančno stojite ob strani. Vse o nas pa na naši spletni strani:

<http://mpsdfpz.vovcak.com/> ●

V JESENIŠKI VALJARNI NEKOČ LE KOVAŠKA KLADIVA

Pločevino so včasih izdelovali s pomočjo kovaških kladiv. Manjše kose segretega železa so s kovanjem ploščili in širili v eno smer, potem so jih ponovno segreli in širili v nasprotno smer.

Več plošč so zložili v svežnje ali pakete, jih segreli v varilni peči in jih premikali pod kladivom, da so dosegli čim bolj enakomerno obdelavo.

➤ Lauthov trio, 20. 10. 1972 (GMJ, fototeka Železarne Jesenice)

V habsburški monarhiji so železo začeli valjati šele leta 1793. Takrat je Max Thaddäus von Egger v Lipnici pri Pliberku postavil valjarno. Že zelo zgodaj so imeli valjarno na Prevaljah, kjer so valjali železniške tire. Sredi 19. stoletja je zaslovela valjarna na Pozabljenem v Bohinjski Bistrici. Postaviti jo je dala Serafina Zois. Valjčna ogrodja so bila razporejena v dveh vrstah. V eni vrsti oziroma na progi so valjali fino železo, v drugi pa železo srednjih dimenzij. Prvi so rekli fina, drugi pa srednja proga. Največ so valjali železne palice – cajne za izdelavo žeblicev ter okroglo in trakasto železo. Izdelovali so tudi rezalne liste za žage. Po smrti Serafine (15. 8. 1849) so valjarno prevzeli njeni otroci. Čez enaindvajset let so jo prodali Kranjski industrijski družbi (KID). Uprava je želela zgraditi novo valjarno, ki bi izdelovala vse vrste valjanih izdelkov, a v Bohinjski Bistrici ni bilo dovolj pogonske moči.

Boljši pogoji so bili na Jesenicah, kjer so računali, da bo Sava zagotovila dovolj vodne moči za pogon tovarniških strojev. Nova valjarno je bila zgrajena leta 1890. Del strojne opreme so dobili iz Bohinja. Po požaru tamkajšnje fužine 7.

oktobra 1890 so se na Jesenice preselili še bohinjski ključavničarji, žičarji in valjavci, ki so jih klicali bolcarji.

Jeseniška valjarno je obsegala težko in srednjo progo in dve fini progi, valjarno pločevine in žično valjarno. Bila je nameščena v 121 metrov dolgi hali, kjer je primanjkovalo prostora. Možnosti za razširitev hale pa ni bilo, ker je ob njej stala Siemens-Martinova jeklarna. Uprava KID se je zato odločila, da del valjarne preseli na Javornik, na Jesenicah pa obdrži žično valjarno.

Na Javorniku so valjarno začeli graditi leta 1899. Postavili so jo nasproti železniške postaje, na prostoru nekdanjega Zoisovega graščinskega parka. Za pogon strojev so izkoristili potok Javornik. Iz Javorniškega Rovta so vodo speljali po 3,4 kilometra dolgem cevovodu v valjarno do malega Peltonovega pogonskega kolesa s premerom 4,5 metra, ki je gnalo valjčna ogrodja lahke in srednje proge. Vodo so speljali še naprej do največjega Peltonovega kolesa v Evropi, ki je imelo premer 9,16 metra in je razvilo 1700 KW moči. Poganjalo je valjarno debele pločevine in valjčna ogrodja težke proge.

Valjarna tanke pločevine leta 1962 (GMJ, fototeka Železarne Jesenice)

Na Javorniku so leta 1933 zgradili še valjarno tanke pločevine in leta 1949 valjarno debele pločevine. Prva je delovala do leta 1970. Tehnologijo valjanja tanke pločevine je izpodrinilo hladno valjanje pločevine v širokih trakovih. Leta 1970 so valjarno zaprli. V valjarni debele pločevine so uporabljali ogrodje sistema Lauth, ki je imelo tri valje z dolžino 2400 mm, zato ime Valjarna 2400. Po ustavitvi valjčnega ogrodja so valjanje debele pločevine prenesli iz nekdanje valjarne 2400 v valjarno bluming.

Tovarno so začeli graditi leta 1962. Podjetje Gradis je izdelalo zemeljska dela in izdelalo streho hale. Metalna Maribor je dobavila kovinske dele za več kot kilometer dolgo halo in po načrtih ameriškega podjetja Rust izdelala globinske in potisne peči. Elektroopremo je dobavilo podjetje Westinghouse iz ZDA. Ameriška tovarna Blow Knox je poskrbela za strojno opremo. Ta je prišla junija 1964 z ladjo do Trsta. Naprej so jo peljali po cesti skozi Sežano in Postojno, kjer so opremo naložili na železniške vagone in odpeljali na Jesenice. Montažo sta izpeljali podjetji Rade Končar in Hidromontaža Maribor. Valjarna je začela obratovati leta 1966.

Zgodovina valjarn in njenih delavcev je predstavljena na razstavi, ki jo je pripravil Gornjesavski muzej Jesenice (GMJ) in bo v Kosovi graščini na Jesenicah na ogled do 25. januarja 2013. ●

Utrinki s svečanega odprtja razstave Valjarna v Kosovi graščini na Jesenicah. Razstavo je odprl glavni direktor Acronija Slavko Kanalec. Izrekel je iskreno zahvalo vsem preteklim rodovom, ki so valjarni podarili del svojega življenja, in obenem s ponosom predstavil projekt novega valjavskega ogrodja Bluming.

besedilo Jožko Kert, predsednik Kulturnega društva Mohorjan
fotografiji Arhiv Kulturnega društva Mohorjan

DRAGOMIR IN DAVORIN BENKO: PREVALJE PO STARIH SLEDEH

Na letošnjih petnajstih Sušnikovih dnevih sta brata Benko predstavila svojo knjigo, veliko uspešnico Mohorjanovih knjižnih izdaj. Kako ljudje z zanimanjem spremljajo dogajanje v domačem kraju, so pokazali s tem, da so dvorano Družbenega doma napolnili do zadnjega kotička in da so na predstavitvi pokupili vse razpoložljive izvode knjige.

▲ Avtorja prim. Davorin Benko, dr. med., in Dragomir Benko, univ. dipl. prof., ter Jožko Kert, predsednik prevaljskega Kulturnega društva Mohorjan med predstavitvijo knjige

Kaj lepšega si avtorja in založnik niso mogli želeli. Avtor članka v Slovenskih novicah Dolničar je zapisal: »S to knjigo postajajo Prevalje prvi kraj v Mežiški dolini, ki ima svoje že izdane razglednice znova objavljene, a tokrat v knjižni obliki. Tako bodo bralke in bralci lahko začutili utrip časa in življenja ter obudili že pozabljene, toda neizbrisane delčke preteklosti iz svojega spomina.« Ustvarjalni duh je na Prevaljah še kako živ. Avtorja knjige Dragomir, univ. dipl. profesor matematike in ravnatelj Gimnazije Ravne na Koroškem, in prim. Davorin Benko, dr. med. in predstojnik oddelka za interno medicino Splošne bolnišnice Slovenj Gradec, se pridružujeta vrsti domačih piscev, ki so že večkrat segli po peresu in ljudem v kraju in zunaj njega postregli z deli, ki so za domoznanstvo še kako pomembna.

Avtorji ostalih prispevkov so Drago Plešivčnik, dr. med., mag. Vinko Ošlak, pisatelj Primož Suhodolčan, dr. Karla Oder, Štefan Keber, prof., in Niko Kumer. Prepričani smo, da bo knjiga z boga-

to vsebino starejšim obudila spomine na stare čase, mlajšim pa bo odličen vir za proučevanje zgodovine kraja, tudi pripomoček za vzgojo domoznanstva in domoljubja. V knjigi je objavljenih 150 razglednic kraja iz obdobja 1897–1991 in prikazujejo bogato preteklost Prevalj, ki jih je v drugi polovici 19. stoletja močno zaznamovalo železarstvo.

Knjigo krasi reprodukcija oljne slike Prevalj, delo znanega koroškega slikarja Marka Pernharta (1824–1871). Knjiga, ki jo je odlično opremil arhitekt Matija Miler, je dvojezična, je bibliofilska izdaja s podpisi obeh avtorjev, oštevilčena od 1 do 700 in ima priloženo razglednico Prevalj s posebno pošto znamko (ob bližajoči se 150-letnici pošte Prevalje).

Prevalje po starih sledih je enainštirideseta knjiga iz založniške dejavnosti Kulturnega društva Mohorjan Prevalje in je lep prispevek k praznovanju petnajstletnice delovanja društva. ●

NOVOLETNI ŠPIK

Se letos ni prav dobro nam godilo,
a je šlo, tako za silo,
kaj prihodnost nam prinaša,
vsak od nas to se vpraša.

Recesija revščino obeta,
kaj še bo? O, mati sveta?
Lahko še slabše bi bilo,
lahko bi šlo še bolj tesno.

Enim gre res mnogo bolje,
reže pa kriza kolje,
standarda že skoraj ni
in se nam slabo godi.

Če resno in prav pomislim,
sledim pozitivnim mislim,
se vprašam zares,
kako bi nam lahko slabše šlo.

Ne vidim sebe nič drugače,
kot da imam le dvojne hlače,
frišne gate za preobleči
in že sem blizu lastni sreči.

Oh, kaj če žena me sekira,
morda kak sosed me nervira?
Ljubezen, ta je ta,
ki v življenju kaj velja.

Ne smemo tega pozabiti,
da človek mora dober biti,
tudi do sebe, to velja,
pa tudi do vsega drugega!

Oh, Špik, ne moraliziraj!
Nikar vsevprek ne kritiziraj!
Stari in pa mladi,
imejmo se med sabo radi!

Vem, s kakšno mlado bi še šlo,
a izvedljivo to ne bo.
Mlada pogleda me nobena,
pa še najljubša mi je žena.

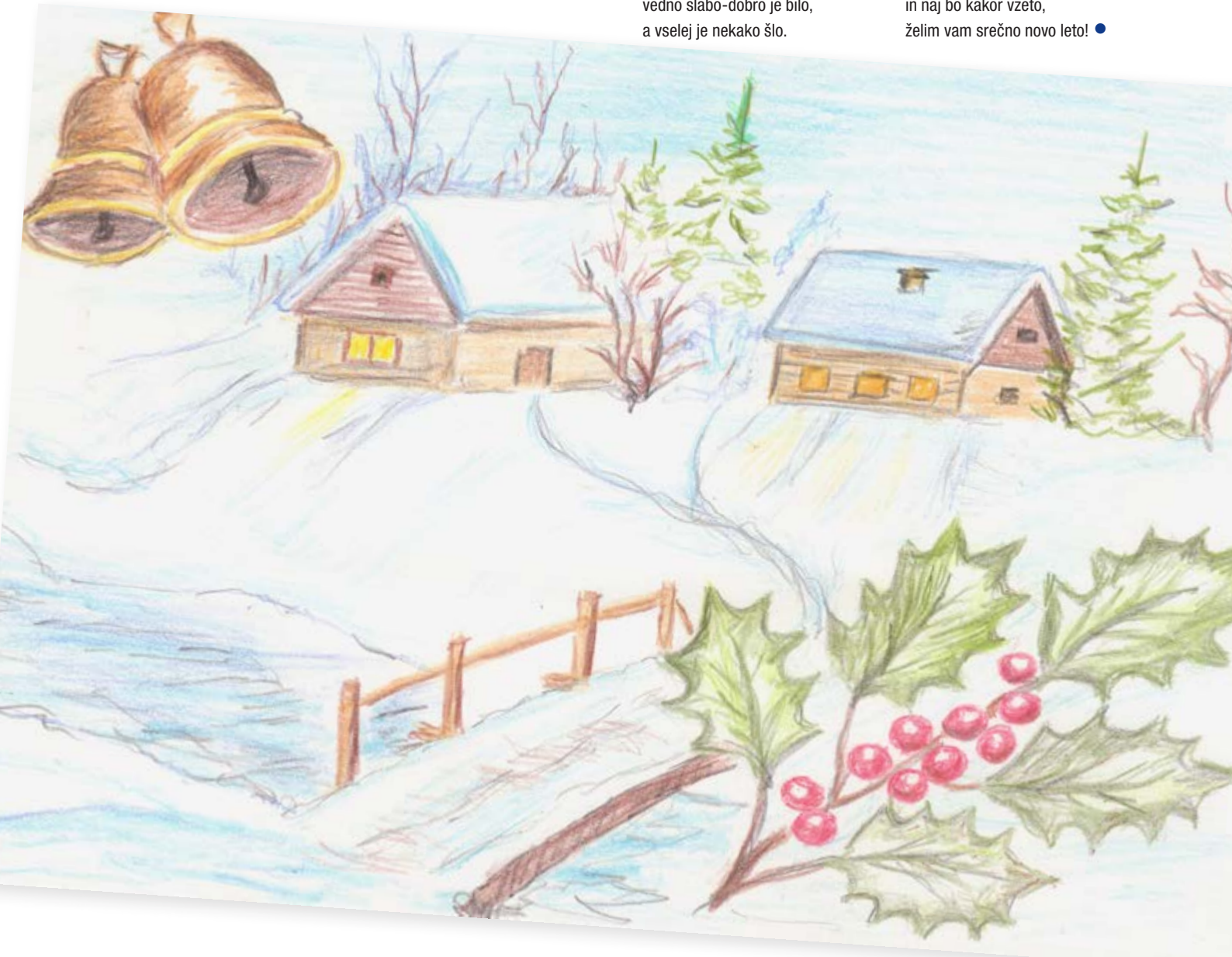
Odkar že nosim dolge hlače,
odtlej ni nič drugače,
vedno slabo-dobro je bilo,
a vselej je nekako šlo.

Ljubezen pri nas naj vlada
(če dopusti nam naša vlada).
In ne prepir in pa špetir,
da bo le na svetu mir!

Eh, vsako leto je enako,
pred božičem, kakor vsako,
vedno nekaj nas skrbi,
potem pa nič se ne zgodi.

To, če kaj slabega se je zgodilo,
zaboli, a bo minilo,
se dogaja spet in spet.
Takšen je pač ta naš svet.

Opel bom zdajle tele rime,
sredi mraza, sredi zime,
in naj bo kakor vzeto,
želim vam srečno novo leto! ●

Bolj je sladka, prej ti zagreni življenje.

Jutranji seks običajno ne pozna francoskih poljubov.

Otroci so zaklad, ki ga ni treba iskati. Treba ga je narediti.

Ljubezni ne merimo z besedami. Merimo jo z dejanji.

Ko držiš stisnjeno pest, težko pogledaš skozi prste.

Alkohol in kurbarija sta dobra prijatelja.

KARIKATURA

avtor Boter Špik

Samo en način je, kako vzgojite otroka tako, da bo krenil po pravi poti, in sicer tako, da sami hodite po njej.

Abraham Lincoln

MOŽGANSKI KRIŽKRAŽ

AVTOR: DRAGO RONNER, ACRONI	STARO MESTO NA NIZOZEMSKEM	GUMICA ZA BRISANJE	ZVEZNA DRŽAVA NA JUGU NIGERIJE	NADEVANI ZELJNI LISTI	PREBIVALEC TRGA	OTEPKI	PLEMENSKA SKUPNOST V STARI GRČJI	TROPSKA KUKAVICA	NEKDANJI KOVANEC ZA PET PAR	LAMARTINE JE FRANCOSKI PESNIK.	VOKALNA SKLADBA NABOŽNE VSEBINE	AMERIŠKA IGRALKA (JENNIFER)	ODPRTA TELESNA POŠKODBA	GRŠKA BOGINJA NESREČE	STELJA	ANTIGONINA SESTRA V GRŠKI MITOLOGIJI	
STAROGRŠKI KOMEDIOGRAFI										PREKRŠČENI JUDJE							
FR. PESNIK IN POLITIK (ALPHONSE DE)										STAROGRŠKI KIPAR MESTO NA JV. FINSKE							
ZAČETEK NEMŠKEGA PREGOVORA																	
MANCA IZMAJLOVA			OVITEK ZA LISTE MEKETANJE					REVOLUCIONARNA ARMAND SLAVKO ŠTIMAC						ZNAK ZA TELUR NAJDALJŠA FINSKA REKA			
IT. MODNI KREATOR (GIORGIO)							ŠKOTSKI PESNIK (WALTER) KRITIKA, PRESOJA						STARO KITAJSKO BRENKALO MUC				
ROMAN WOLEJA SOYINKE				PRIOČESNA LEČA	NOŠENJE JERMENI ZA VODENJE ŽIVALI					STAR IZRAZ ZA PESEM, PETJE	ZAJEDAVSKI GRM SUROVINA ZA IZDELAVO BARV						
SLOVENSKI MATEMATIK (JANEZ)								SL. TEOLOG IN PRAVNIK (STANKO)	AMERIŠKA LETALSKA DRUŽBA BRENKALNI INSTRUM.						MLAJŠA ŽELEZNA DOBA	JONSKI OTOK, ODISEJEVA DOMOVINA	
MARANI SO PREKRŠČENI JUDJE.	PEVKA FALK	KOSTUMOGRAFIKA VOGELNIK KORALNI OTOK					PODODELEK TERCIARA DRAMATIK CANKAR					PEKOČA ZACIMBA HUMORIST HRIBAR					
KONEC PREGOVORA																	
ELSA TRIOLET			VZHOD, LEVANTA PLACIDO DOMINGO							GLAD ZNAK ZA TITAN							
UDOBNO OBUVALO ZA DOMA							LEVI PRITOK OBA V SIBIRIJI							NAŠ NOGOMETNI TRENER (MATJAŽ)			
AMERIŠKI VESOLJEC (EDWIN)							NEKDANJI KENIJSKI TEKAČ (KIPČOGE)						NEMŠKA KNJIŽEVNICA SEIDEL				